

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

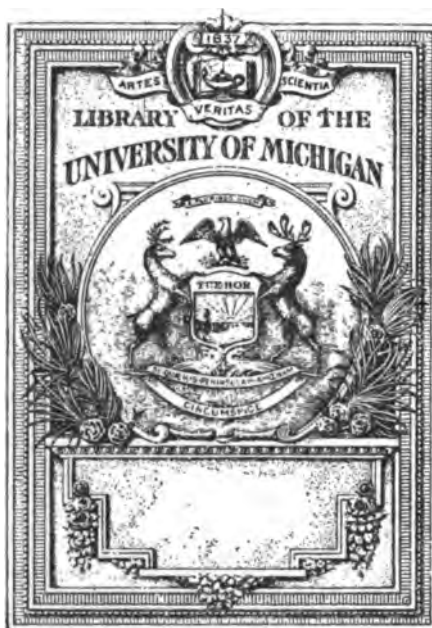
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

C

562,078

820.6

a13

no 25

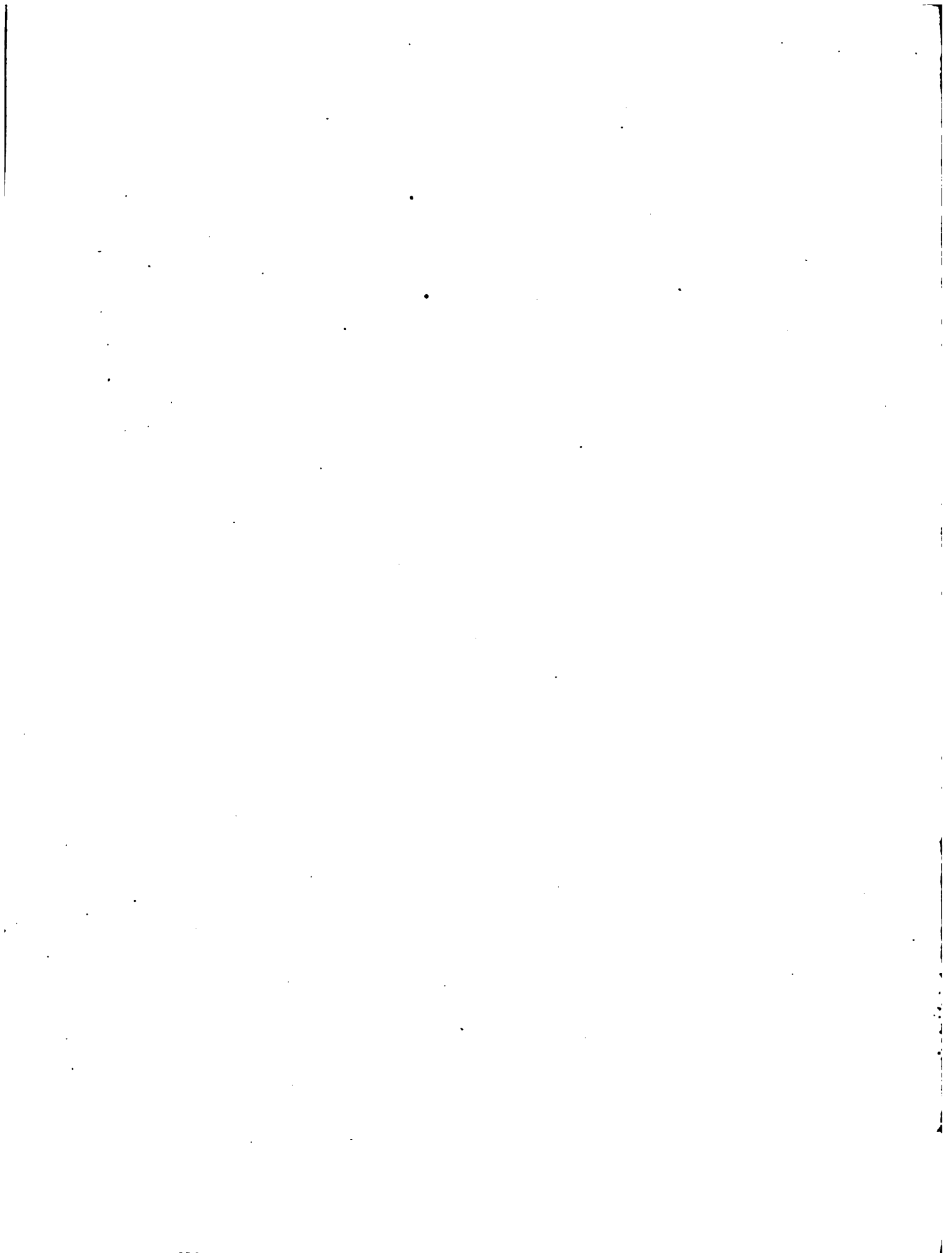
G. Hill, deceased
James Hill

From Lord Mervin

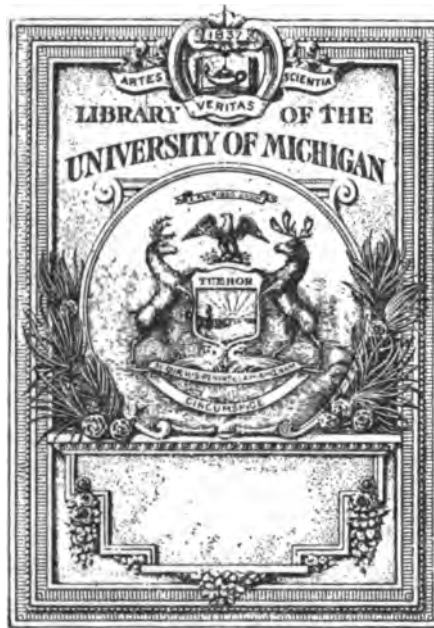
Manuscript of the first edition, 1725

Liber
Officialis Sancti Andree

CURIE METROPOLITANÆ
SANCTI ANDREE IN SCOTIA
SENTENTIARUM
IN CAUSIS CONSISTORIALIBUS
QUE EXTANT.

TYPIS EDINBURGI
M.DCCC.XLV.

820.6
a13
no 25

G. Pitt, summer
I. Henry, June

John A. Pitt & Company
1877

- 20 HON. JAMES IVORY, Lord Ivory.
HON. FRANCIS JEFFREY, Lord Jeffrey.
JAMES KINNEAR, Esquire.
GEORGE RITCHIE KINLOCH, Esquire.
DAVID LAING, Esquire.
- 25 HENRY LIDDELL, Esquire.
JAMES LUCAS, Esquire.
JOHN WHITEFOORD MACKENZIE, Esquire.
HON. ALEXANDER MACONCHIE, Lord Meadowbank.
JAMES MAIDMENT, Esquire.
- 30 WILLIAM HENRY MILLER, Esquire.
REV. JAMES MORTON, B.D.
ROBERT NASMYTH, Esquire.
ROBERT PITCAIRN, Esquire.
Right Hon. The EARL OF POWIS.
- 35 JOHN ROBERTSON, Esquire.
ANDREW RUTHERFURD, Esquire.
ERSKINE DOUGLAS SANDFORD, Esquire.
JOHN SMITH, Esquire, LL.D.
WILLIAM B. D. D. TURNBULL, Esquire.
- 40 EDWARD VERNON UTTERSON, Esquire.
PATRICK WARNER, Esquire.
Right Hon. SIR GEORGE WARRENDER, Bart.

Treasurer,

JAMES MACKNIGHT, Esquire.

Secretary,

THEODORE MARTIN, Esquire.

THE PREFACE.

THE PREFACE.

For a long period preceding the Reformation, the Officials or episcopal judges of Scotland, had extended their jurisdiction over a great proportion of purely civil questions, in addition to suits which are now considered the only proper subjects of consistorial law. This encroachment of the ecclesiastical courts, arose from the fluctuating and unsatisfactory nature of the lay judicatures, prior to the establishment of the Court of Session in 1532, and the extreme unpopularity of that tribunal for some time after its institution: but it was promoted by the high character, which several of the episcopal courts had obtained, for the learning and impartiality of their decisions. There had arisen, at an early period, in Scotland, a class of churchmen who studied the civil and canon law in foreign universities, and raised themselves to distinction and rank by their successful practice of it at home. From these were drawn the Officials of all the greater dioceses; and it is not wonderful that litigants should prefer the jurisdiction of those accomplished lawyers to the hurried decisions of committees of Parliament.¹

Where the matter in dispute was not of the proper jurisdiction of the

¹ Although the Episcopal Courts in Scotland had latterly, through the learning and virtue of men like Bishop Elphinstone, acquired a degree of reputation and popularity that rendered the success of any rival court for a time very doubtful; at an earlier

period, they were not altogether free from a share of the odium in which ecclesiastical courts were generally held throughout the other countries of Europe. The following philippic from the pen of an early writer, will give some idea of the light in

Bishops Court, it must have required the express, or implied consent of the parties to bring it within its jurisdiction. Such consent was very frequently given in contracts,¹ and might be implied by the mere fact of recording the deed in the Register of the Church Court,—circumstances which, perhaps, occurred more frequently from the advisers and drawers of such deeds being, for the most part, churchmen.

When the Reformation swept away the Bishop and the Official, the Court of Session had already obtained some degree of popularity, which it was not likely to put in jeopardy, by making any use of the decisions of the extinct ecclesiastical courts; while the Commissaries, upon whom devolved the proper consistorial jurisdiction of the Bishops Courts, had scarcely more, in the machinery of their courts, or the principles discussed in them, in common with the former judges. The authority of the Church, and the dispensing power of the Pope, were equally disallowed; and decisions resting upon these, could be of little use as precedents, when the law of marriage and status was reduced to the rule of the book of Leviticus.

From these causes it happened, that the records of the Episcopal Courts of Scotland were neglected and lost; and all that have been preserved from the wreck, are a very few volumes of the books of the Officials of St. Andrews principal, and of the Archdeaconry of Lothian, now in the General Register House.

which men, elevated above the prejudices of the vulgar, looked upon the officials of their age. Peter of Blois, himself an Archdeacon, writes,—

“ AD OFFICIALEM EPISCOPI CARNOTENSIS

“ Tota officialis intentio est ut ad opus Episcopi sue jurisdictioni commissas miserrimas oves quasi vice illius tondeat, emungat, excoriet. * * * *

“ Cause et judicia, quibus te imprudenter, ne dicam impudenter, immisceas, potius consuetudinario et seculari iure deciduntur.

“ Officium officialium hodie est iura confundere, suscitare lites, transactiones rescindere, innectere de-

lationes, suppressere veritatem, fouere mendacium, questum sequi, equitatem vendere, inihiare exacti-onibus, versutias concinnare. * * * *

“ Si mihi credis, imo si credis in Deum, relinque maturius officialis officium, ministerium damnationis, rotam malorum, et spiritum vertiginis qui te ad inania circumvolvit. Miserere anime tue, placens Deo, cui placere non potes cum isto perditionis officio. *Petri Blesensis Epistola*, xxv., p. 44.

¹ Subjicientes nos jurisdictioni episcopi, archidiaconi seu officialis, &c.

The earliest of these volumes is the "Liber Officialis Sancti Andree infra Archidiaconatum Laudonie." It is a large folio volume of 415 leaves of paper, and contains the *Sententiæ*, or decisions of the Officials of Lothian, from the year 1512 to 1552. It is written in the current hand of the period, and by clerks apparently ignorant of the language in which they wrote. An accurate idea of the character of the writing, as well as of the ignorance of the scribes, may be formed from the fac-simile of Queen Margaret's sentence of divorce from Lord Methven, p. 60.

The "Liber Officialis Sancti Andree Principalis," a similar record of the Sentences of the Official of the whole diocese and the primatial see, extends from the year 1541 to the year 1554. It is a considerably smaller folio, and contains 290 leaves of paper; written in a very small, and neater hand, which is occasionally more contracted. A very good specimen of the writing will be found in the fac-simile of Jonet Betoun's divorce from Simon Prestoun of Cragmiller, at p. 86.

In both volumes the sentences are written out at length, but there are indications that their formal insertion there did not imply their promulgation; and that when promulgated, this was not always done in the order of their insertion. Neither volume contains any other proceedings or parts of the case, but the *Sententia* alone.

The "Liber Actorum" of the Official of Lothian, is a long and very narrow volume of 500 leaves of paper. It appears to have been the rough minute book of Court, and it generally contains only notings of the cases that came before the Official, and the steps of procedure in them, with rarely a rude draft of a judgment or sentence, written in a hand so careless and contracted, as to be in many instances, quite illegible. It embraces a period of only two years and a half—from October 1546 to February 1548—and gives a better idea of the vast amount of business that came before the Official's Court than either of

the other two records. The Court sat generally every week-day. It was constituted by the Official or his commissioner ; and the number of cases that came before it at a sitting varies from fifteen to fifty.

There is a similar volume as to its contents, still more carelessly written, and a great part of which is scored or cancelled, probably, in some cases, to mark that the matter had been extracted, and engrossed in the formal record of Court ; whilst, in other cases, it appears that the decree so cancelled had been implemented, and its recording thereby rendered unnecessary.

The following selection from these materials contains all the cases of marriage, divorce, and legitimacy ; and in the Appendix are added such other sentences as seemed to throw light on the jurisdiction of the Bishops Court, and on the relation in which the Officials of other sees stood to that of the metropolitan. There are also added a few cases, chosen chiefly for their illustration of manners and the state of society of the period. With the exception of the few cases printed from the "Liber Actorum," all the others are taken from the two volumes first mentioned.

In printing these Sentences, it has been thought advisable to dispense with the monotonous repetition of mere words of style, and to print only the effective clauses of each judgment. On the first appearance of a new judge, or when the sentence was observed to be of peculiar interest, it has not been abridged ; and, it is believed, when abridged, nothing of force or importance has, in any instance, been omitted. The language of the record has invariably been preserved. No liberties have been taken with the text, save when a clerical blunder made correcting necessary, to render the sense intelligible.

With regard to the principles established by these sentences, it was to be expected that, in so far as the marriage law was concerned, the

practice of the Courts should be found to harmonize with the canons of the Church. By far the greater portion of the actions are for setting aside of marriage, which was sued either on the ground of an original nullity, or on account of certain crimes committed after marriage. The principles which regulated the decisions in such cases, are to be found in the following extracts from the Canons of the Scotican Church, and the Decrees of the General Council of Florence.

“ Quum matrimonium ab ipso Deo in paradiso noscitur institutum, et quoad originem primum est inter alia sacramenta, vt liberius et canonice de cetero contrahatur, precipimus vt nulli detur fides de matrimonio contrahendo nisi coram sacerdote et tribus vel quatuor viris fidedignis ad hoc specialiter conuocatis . Nullus sacerdos presumat aliquas personas matrimonialiter coniungere nisi prius terna denunciatione in ecclesia publice et solempniter premissa, secundum formam concilij generalis, ita quod qui voluerit et valuerit legitimum impedimentum opponat . Inhibeant etiam sacerdotes sub pena excommunicationis ne quis celet impedimenta matrimonij maliciose et ne quis maliciose matrimonium impediatur . Ipse etiam presbyter nichilominus inuestiget vtrum aliquod impedimentum obsistat; cumque apparuerit probabilis conjectura contra copulam contrahendam, contractus interdicatur expresse donec quid fieri debeat super eo manifestis constiterit documentis . Clandestina quoque matrimonia fieri prohibemus, inhibentes ne quis sacerdos talibus interesse presumat, et qui contra hoc fecerit canonice puniatur . Denuncient etiam presbyteri parochianis suis quod matrimonium prohibitum est infra quartum gradum consanguinitatis vel affinitatis . vltra quartum gradum legitime contrahitur . Inter compatres et commatres et inter filium et filiam et inter susceptum et susceptam et filiam suscipientis matrimonium interdicimus . Statuimus etiam vt capellani parochianos suos publice fornicarios statim compellant cum fornicarijs

suis contrahere aut eas simpliciter abjurare, nulla conditione adjecta.”¹

“ Preterea statuimus ut volentes sponsalia sive per verba de presenti sive de futuro contrahere, ipsa contrahant sacerdote presente et testibus fide dignis, adhibentes quod in proximis diebus dominicis et festivis iuxta morem ecclesie publice banna proponant et deinde quam citius commode fieri poterit, benedictio nuptialis, non in capellis privatis et in tenebris sed in ecclesiis suis parochialibus solenniter et palam subsequatur. contrahentes vero huiusmodi sponsalia inter se carnaliter non commisceant, quod si qui fecerint tanquam fornicatores canonice subjaceant ulcioni.”²

“ Septimum est sacramentum matrimonii quod est signum conjunctionis Christi et ecclesie, secundum apostolum dicentem Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo et in ecclesia. Causa efficiens matrimonii regulariter est mutuus consensus per verba de presenti expressus. Assignatur autem triplex bonum matrimonii: Primum est proles suscipienda et educanda ad cultum Dei: Secundum est fides quam unus coniugum alteri servare debet: Tertium indiuisibilitas matrimonii; propter hoc quod significat indiuisibilem Christi conjunctionem et ecclesie: quamvis autem ex causa fornicationis liceat thori separationem facere, non tamen aliud matrimonium contrahere fas est, cum matrimonii vinculum legitime contracti perpetuum sit.”³

In accordance with these canons, this collection illustrates what was held to constitute a regular marriage, and what other engagements had all the consequences of such a marriage attached to them.

For a marriage to be regular, it was necessary that both parties should be *habiles matrimonio*, able to give their consent; ⁴ that neither should be

¹ *Statut. General, Eccles. Scot. apud Regist. Aberdeen.* ii. p. 30, c. lxv.

² *Statut. Ecol. Scot. MS. in Biblioth. Lambeth.*

³ *Decretum Concil. Florentin. A.D. 1438, apud Concil. General, tom xxxiii., p. 578.*

⁴ No. 41, 152.

deceived (circumvented or cheated) regarding the status of the other;¹ that both should willingly consent thereto.² It required, moreover, public proclamation of banns,³ and solemnization *in facie ecclesiæ*.⁴

There were certain other engagements short of a regular marriage, which, if pre-existent, voided a subsequent marriage, though apparently regular, and had all the other consequences of a regular marriage.

It was usual, from the earliest time, for the celebration of marriage to be preceded by a contract of espousals. These were entered into, either by the parties themselves, or by their parents or guardians for them, when under age.⁵ This engagement was of so solemn a nature, that the ancient law of the Scotican Church required that it should take place in presence of a priest, and trust-worthy witnesses.⁶ It is

¹ No. 165.

² No. 6, 20, 35, 40.

³ No. 165, 170.

⁴ *Passim*.

⁵ No. 165. On the 11th of September 1527, a matrimonial contract was concluded at St. Andrews between George Earl of Rothes and Sir John Oliphant of Kelly, to the effect, that Sir Alexander Oliphant of Kelly, then under years of puberty, should, "*quam primum deveniret ad annos nuptiales*," contract marriage with one of the legitimate daughters procreated between the said Earl and Margaret Crichton, Countess of Rothes, (No. 165.)

David Johnesone contracted espousals with Margaret Abernethy by the following words:—"I promytt to yow, Begis Abirnethy, that I sall mary yow, and that I sall neuere haiff ane vther wiff, and therto I giff yow my fayth. Et similiter eadem Margareta dicendo eadem verba sibi Davidi e converso," (33.) A contract of marriage was concluded at Balnahill on the 8th of August 1539, between John Pitcarne of Dringy, for himself and Henry Pitcarne, his son, on the one side, and Henry Quhitt, dean of Brechin, and John Quhitt of Lambhane, on the other side. It was registered in the official books, and was afterwards annulled, espe-

cially the following clause:—"That Henre Pitcarne, sone to the said Johnne, sall marye and haiff to wiff Mirabill Quhitt, dochter to the said Johnne Quhitt; and the said mareage to be completit sason as beis seyn expedientt be the said Johnne Pitcarne and his frendis and the saidis Maister Heire Quhitt and Johnne Quhitt, and thair freindis; and the perte falyeand to vtheris, suay that the said mareage cum nocht to effect, sall pay to the perte observand, the sowme of ane hundreth pundis vsuale money of Scotland." (No. 132.)

⁶ *Statut. Eccles. Scot. MS. Lambeth*. We learn from the character of the fine imposed in the early ages of the Church, that it was customary for the parties espousing to give gifts to each other. There are cases in these decisions which prove that the custom had not fallen into desuetude at a later period. Between the 12th September and 9th October 1534, the Official decerned the espousals contracted between Nicholas Halyday and Margaret Makesone to be null, and whatever the one had given to the other, on account of their pretended espousals, for the sake of dowry or tocher, to be restored. "*Et quicquid alter alteri dederit propter pretensa sponsalia, dotis aut donationis causa, iterum restituendum fore decernimus*," (No. 80.)

evident that such an engagement, or mutual promise to marry, could, of its own nature, only entitle either party to sue for the completion of marriage, or the legal penalty for breach of contract. The Church solemnity, and, perhaps, the interposition of an oath, brought, upon a failure to fulfil the contract, the censures of the Church also.¹ But out of this engagement, in certain circumstances, the law of the church constructed a complete marriage. Proper espousals, where connexion followed between the parties—*sponsalia per verba de futuro carnali copula subsequuta*, were held to constitute a good marriage, which voided any future marriage contracted by either party during the life of the other, however regular and solemn.²

Sponsalia per verba de presenti, which would seem to have been a perversion of the contract of old sanctioned by the Church, and amounted to nothing more than a declaration by the parties that they now consent to marry, leaving the celebration of the ceremony to a

In No. 29 of the Appendix, we have notice of a spousal ring, *annulus aureus sponsalitiis*; and the same case mentions the gift of dower and "morwing gift," *ad fores ecclesie*. The latter terms were used by James VI. in a settlement on occasion of his marriage.

The practice of spousal gifts may, perhaps, have passed into a custom which prevailed universally over Scotland in later times. According to the practice prevalent for a century or more after the Reformation, parties intending to marry, intimated their intention to the kirk-session, and each deposited a pledge for completing marriage within a limited period, and to observe continence until it should be completed. On the failure of the first condition, the pledge of the party failing was probably made over to the other: there are numerous instances where the session exacted the forfeiture of both pledges, for failure in the second. (Kirk-session books of Glasgow, 29th July 1594; of Abercrombie, 16th May 1602; of St. Andrews, 13th January 1642; of Balmorino, 27th September 1668,) the last of which is

in the following terms:—"This day the session did appoint and ordain, that no person should receive back ther mariag pladg, untill the man partie come first before the session to seek it, and declare ther chastitie whill the tyme of ther mariag." The parish register of Lochell proves the continuance of the practice of spousal pledges (generally a sword for the man, and a plaid for the woman,) down to the end of the seventeenth century.

¹ A few instances occur among these decisions which show, that although the promise of marriage given in espousals was looked upon in a more sacred light, perhaps, in earlier times, and as equivalent to an oath, if not actually sanctioned by an oath, the breach of it was visited with a punishment much less severe. A salutary penance was, indeed, ordained; but its severity was determined by the arbitrary pleasure of the judge. "*Propter non observationem juramenti prestiti penitentias salutes nostros arbitrio injungendas decernimus*," (Nos. 9, 10, 19.)

² No. 4, 17, 28, 77—80, 33, 53, 102, 119, 123.

future period. This also, at the period embraced by these decisions, constituted a valid marriage.¹

The party who was not satisfied with the legal effects of such engagements, had a right to sue for the completion of marriage by the sacrament, and solemnization *in facie ecclesie*.²

By the canon law, as established in Scotland before the Reformation, marriage was indissoluble.³ When a party desired to be separated, the suit was founded either upon an original nullity of the marriage, or upon such subsequent misconduct of the other party, as rendered a separation *a mensa et thoro* expedient. The most common grounds upon which parties sought to establish the nullity of a marriage were the impediments of affinity and consanguinity between the parties. As the law stood for several centuries in Scotland, parties could not marry legally who were within the fourth degrees of affinity or consanguinity. Such a relationship, whether through a legitimate or an illegitimate⁴ connexion, voided a marriage, however celebrated; and the ignorance or *bona fides* of either party was of no avail to save a marriage within these forbidden degrees from the legal effect of nullity.

¹ No. 80.

² Suits demanding solemnization of marriage *in facie ecclesie*, are not unfrequent, and the official often ordained parties to solemnize marriage in cases of *sponsalia per verba de futuro copula subsequuta*, (21, 56, 106, 109, 123, 134, 143, 154.) But any impediment that would have voided a regular marriage was judged a sufficient bar to decree for its solemnization, (84, 86, 105, 145, 166, 168.) In the case of Fentoune against Anderson, (56,) did the lady think it a sufficient grievance to ground an action of divorce that her marriage had not been regularly solemnized?

³ "Assignatur autem triplex bonum matrimonij . . . Tertium indivisibilitas matrimonii propter hoc quod significat indivisibilem Christi coniunctionem et ecclesie: quamvis autem ex causa fornicationis liceat thori separationem facere, non tamen aliud matrimonium contrahere fas est, cum matrimonii

vinculum legitime contracti perpetuum sit."—*Decret. Concil. Florent. ut supra*, p. xiv.

⁴ It was by no means uncommon to make this the ground for suing a declarator of nullity. The Lady Janet Betoun of Cranstoun Riddel, afterwards lady of Buccleuch—the heroine of the Lay of the Last Minstrel—in November 1543, raised an action of divorce from her husband Simon Prestoun, younger of Craigmillar, professedly because "*ante hujusmodi pretensum matrimonium inter Jonetam et Simonem contractum, honorabilis vir Walterus Scott de Bulcluycht carnaliter cognovit dictam Jonetam, quique dem Symon et Walterus in tertio et quarto gradibus consanguinitatis sibi mutuo attinent, et sic prefati Symon et Joneta in eisdem affinitatis gradibus sibi invicem attingunt.*"—(No. 133.) The divorce was granted, and the true cause of it became manifest—she married Walter.

Cognatio spiritualis, or the parentage created between god-fathers and god-mothers, and the children for whom they vowed in baptism, was an equally effective bar to marriage and reason of nullity, as the impediments of real consanguinity; but there is reason to doubt whether in Scotland it extended so far.¹

The existence of a previous marriage, however irregular, and although only deducible from circumstances which, to the parties themselves, might not have appeared to constitute a marriage, was also a bar to marriage, and a reason for setting aside as null a subsequent marriage, though celebrated formally *in facie ecclesiæ*.²

There is only one case in these decisions where a decree declaring a marriage null is grounded on deception; and it is, perhaps, not quite safe to consider the law as settled by that very curious case.³

Force, or “*metus qui possit cadere in constantem*” nullified a marriage.⁴

Divorce was granted on the ground of impotency; yet leave, “*alibi in Domino nubendi*,” was sometimes granted to both parties.⁵

Marriage contracted by a party under years of puberty, was *de jure* null.⁶ There are no materials amongst these cases to show the legal effects of such parties cohabiting after arriving at lawful age, nor to mark how soon the party wishing to plead the impediment was bound to do so.

Upon these different grounds a marriage might be declared null, and the sentence, although called a sentence of divorce, was merely a declaration of that nullity.

Of the misconduct of one party subsequent to marriage, which entitled the other party to a separation, we find only two kinds illustrated

¹ No. 156. The Scotch Canon which seems carefully worded, only interdicts marriage “*inter compatres, et commatres, et inter filium et filiam et inter susceptum et susceptam et filiam suscipientis*.” *Supra*, p. xiv.

² No. 30, 33, 53, 102, 119, 123.

³ No. 165.

⁴ No. 6, 20, 35, 40.

⁵ No. 13, 137, 139.

⁶ No. 41, 152, 165.

by these decisions, *sevitia* and adultery. There are, among these cases, five suits for divorce or separation, on the ground of *sevitia*,¹ and in three of these, sentence is given for the plaintiff. In one of the others, a separation is refused on the ground that the husband had found sufficient caution for the safety of the wife's person.² In the remaining one, the proof of *sevitia* failed.³

There are twelve suits for separation on the ground of adultery ;⁴ and although the wording of the sentences may, in some cases, by its looseness, give rise to a different interpretation ; yet, taken altogether, they sufficiently establish that the church lawyer of that time, when decreeing a separation *a mensa et thoro*, on the ground of misconduct after marriage, still regarded a regular or even a legal marriage as indissoluble : at least there is no instance, in any of these cases, of the judge allowing the parties separated to marry again, which happens in so many other cases.

The decree of court separating parties either on ground of nullity of marriage, or by reason of subsequent misconduct, is frequently accompanied by an order for restitution of dowry,⁵ and sometimes, but only in the case of an original nullity, by an express license to re-marry.⁶ The latter seems to have been withheld from such parties as were evidently cognizant of the impediment at the time of the marriage. In some cases, it is expressly prohibited.⁷

With regard to the effects of sentences of separation or decrees of nullity, upon the legitimacy of the children, we have to regret the conciseness of these sentences, and perhaps the intentional exclusion of several of the grounds upon which the decision was founded, which might have enabled us to reconcile decisions declaring the legitimacy

¹ No. 76, 131, 134, 149, 158.

⁵ No. 2, 4, 5, 7, *et passim*.

² No. 131.

⁶ No. 3, 13, 16, 24, &c.

³ No. 134.

⁷ No. 5, 12, 94, 103, 164.

⁴ No. 1, 51, 54, 93, 107, 110, 111, 128, 140, 147, 148, 164.

of the children of divorced parties, with others, apparently in similar circumstances, leaving the children to suffer under the legal consequences. In only two cases is the ignorance of one of the parties concerning the legal impediment which served to dissolve the marriage, expressly stated in the judge's sentence as the ground for declaring the legitimacy of the offspring.¹ In several cases, offspring of the dissolved marriage are declared legitimate, without setting forth the ignorance or *bona fides* of the parties.²

Without entering minutely into the history of the canonical extension of the degrees of affinity and consanguinity prohibited to intermarry, it may be necessary in this country, to recal to our minds the amount of these impediments, to enable us to form some estimate of the effect they produced on the state of society.

When the Emperor Theodosius, in the end of the fourth century, by the advice of Saint Ambrose, extended the Levitical prohibitions of intermarriage, he went no farther than to forbid the marriage of cousins-german; and even that prohibition was recalled by his son; and Justinian revived the old law, allowing in express terms the marriage of cousins-german.³ From this point, where the civil law is found coinciding with the Levitical code, it might be curious to trace the gradual extension of the canonical prohibitions till they reached persons in the *seventh* degree of consanguinity, as we find was the case in the time of Pope Gregory the Great,⁴ in the beginning of the seventh century,⁵ and as it continued till the enormity of the evil

¹ No. 116, 117.

² No. 161, 163.

³ *Duorum fratrum vel sororum liberi, vel fratris et sororis, conjungi possunt.*—Inst. I. 10.

⁴ Not the least curious part of this history of the law, is the chapter that regards its introduction into England by Saint Augustine, in the end of the sixth century, and the modification of its prohibitions of marriage to suit the circumstances of the

neophytes of Kent.—*In hoc enim tempore sancta ecclesia quædam per fereorem corrigi, quædam per mansuetudinem tolerat, quædam per considerationem dissimulat, ut scilicet malum quod adversatur portando dissimulando compescat.* Responsa. B. Gregorii ad Augustinum. *Conc. Gen.* tom. xiv. p. 287.

⁵ In 604, Felix, Bishop of Messina, addressed a letter to Pope Gregory, in the following extracts from which is contained the law of the church at

obliged the Lateran Council in 1215 to relax the prohibitions to the fourth degrees of consanguinity and affinity, resting the rule not on any divine precept, but on the most arbitrary and even whimsical grounds of convenience.¹

To this must be added *cognatio spiritualis*, the relationship through baptism, which affected not only the relatives within the same degrees, of the *baptizans* and *baptizatus*, but all the connexions within those degrees created by the relation of god-fathers and god-mothers, and the children for whom they stood sponsors, to the same extent as if actually parents and child.²

that early period on the subject of the forbidden degrees. It possesses an additional interest as having been occasioned by a difference of opinion among the Sicilian bishops regarding the indulgence granted through Augustine to the English neophytes.

Perlatum est siquidem a quibusdam Roma venientibus, vos Augustino consodali nostro per venerabilem sanctitatem vestram postmodum Episcopo Anglorum genti ordinato et illuc directo atque Anglis scripsisse ut olim ad fidem conversos per vos concedi ut quarta progenie conjuncti non separentur. Quæ consuetudo dudum in illis aut in aliis partibus, quando vna vobiscum ab infantia nutritus atque edoctus fui, non erat; nec in ullis predecessorum tuorum decretis, aut reliquorum generaliter ac specialiter Patrum institutis legi aut hactenus ab ullis rectis recte sentientibus esse concessum didici. Sed semper usque ad septimum originis sue gradum hoc a sanctis predecessoribus vestris et ceteris sanctis Patribus tam in Nicæna Synodo, quam et in aliis sanctis conciliis congregatis servari debere reperi, et a recte viventibus et Deum timentibus hominibus studiose prævideri cognovimus. . . . Et quoniam non modicum murmur super hac re nobiscum versatur; quid respondere fratribus et coepiscopis nostris debeamus, a vobis, quasi a capite responsum querimus: ne super his ancipites remaneamus, aut murmur ullum tam nostris temporibus quam post inter vos et alios remaneat: rumorque vester qui semper bonus et optimus fuit, detractionibus lacere-

tur et subrodatur, aut nomen vestrum (quod absit) supervenientibus temporibus blasphemetur.—*Baronius*, A.D. 604, § 7.

¹ *Cap. L.* Prohibitio quoque copulæ conjugalis quartum consanguinitatis et affinitatis gradum de cetero non excedat. Quaternarius enim numerus bene congruit prohibitioni conjugii corporalis; quia quatuor sunt humores in corpore, quod constat ex quatuor elementis, &c.

² Matrimonium inter filium spiritualem baptizantia, et carnalem filiam baptizati non valet.—*Loci communes in jus canonicum. v. Matrimonium.*

Pope Boniface in 734, addressed a letter to the Archbishop Nothelmus, requesting him to cause a search to be made in the archives of his church, for the letters written by Gregory the Great to Saint Augustine about the forbidden degrees, of which no copy could be found in Rome, and asking his advice regarding a great sin of which his holiness had imagined himself guilty, in consequence of having, perhaps, violated the law of the church on the subject of *cognatio spiritualis*.

Domino dilecto summi Pontificatus infula predito Nothelmo Archiepiscopo Bonifacius exiguus servus servorum Dei optabilem in Christo eterne caritatis salutem. . . .

Præterea de uno peccato commisso vestrum consilium audire desidero, quod cuidam homini in matrimonium concedendo nesciens commisi, quod hoc modo contigit. Homo quidam (sicut multi

Whatever may have been the motives that induced the Church thus to extend the prohibitions of the Levitical code, one necessary result was the great demand for dispensations from the Head of the Church and those wielding his authority. The Pope's dispensing power, and its extent, were the subject of constant discussion; in which the Canonist certainly never lost sight of the distinction between the prohibitions of nature or the Divine law, and those established by the Councils of the Church.¹ In Scotland, the question was, perhaps, rather avoided than settled. Among the innumerable and daily dispensations for marriage, we have no indication of any Papal dispensation being granted to parties within the Levitical degrees.

The following table exhibits the forbidden degrees of *consanguinity* as the marriage law stood for three centuries preceding the Reformation. No two persons described in this table could lawfully intermarry. The extent of the prohibition was doubled by each degree of consan-

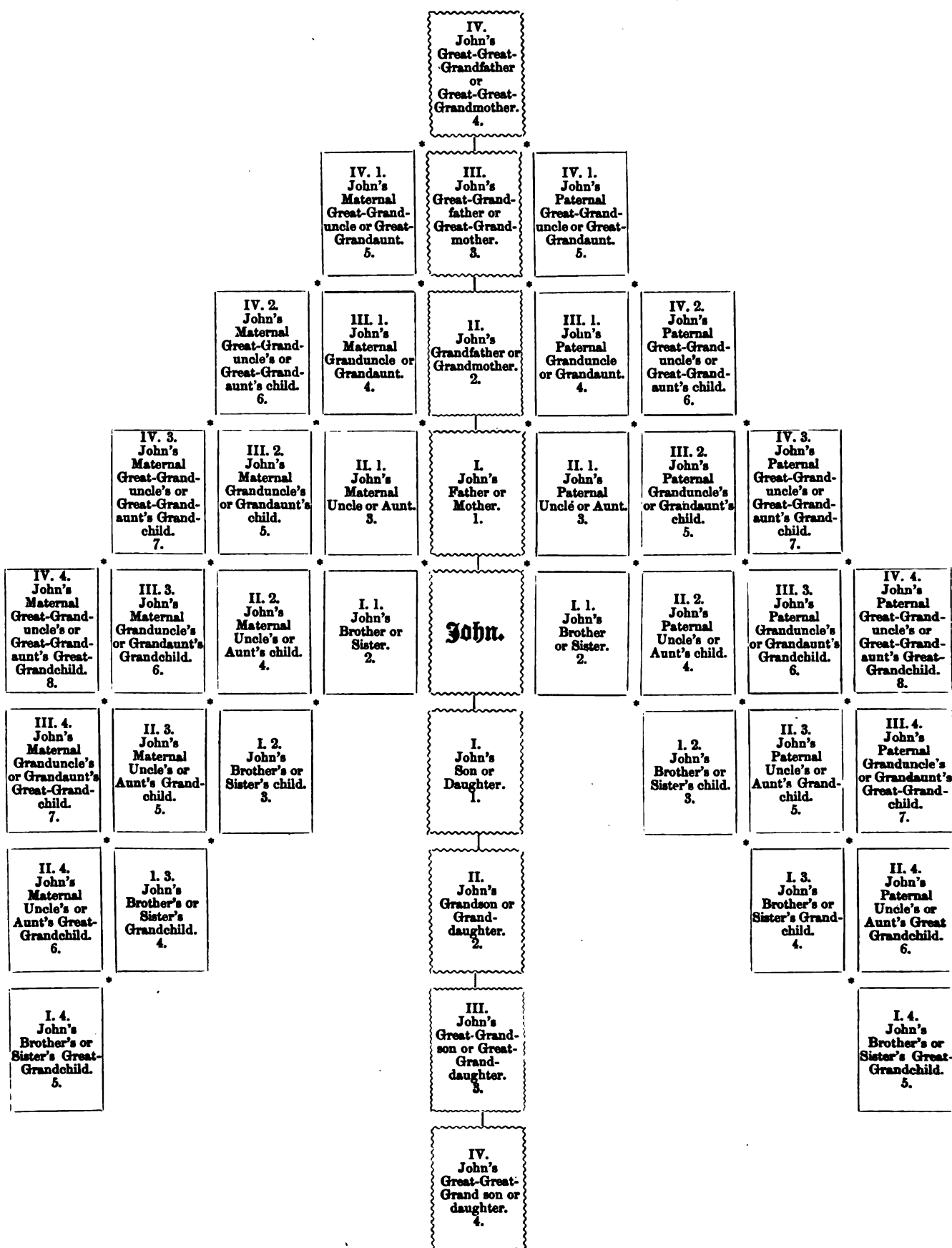
solent alter alterius filium de sacri baptismatis fonte) adoptavit sibi in filium, cuius matrem postea viduatam marito duxit uxorem; quod Romani peccatum censent ita ut in talibus divortia facere precipiant. Affirmant et regnantibus christianis imperatoribus, illius matrimonii scelus capitali sententia mulcandum, vel peregrinatione perpetua delendum: Ut si hoc in catholicorum Patrum decretis, vel canonibus, vel etiam in sacro eloquio pro tam magno peccato computatum esse inveneritis, indicare mihi curetis, ut et ego intelligendo cognoscam, ejus auctoritatis sit in illo iudicio: quia nullatenus intelligere possum, quare in uno loco spiritualis propinquitas in conjunctione carnali copulata grande peccatum sit, quando omnes in sacro baptismo Christi, et ecclesie filii et filie fratres et sorores esse comprobemur.—*Baronius*, tom. xii. p. 419.

¹ The fourth Lateran Council, 1215, in making the necessary regulations against receiving the admissions of parties with regard to the uncanonical degrees, and requiring the evidence of witnesses, uses these words,—Sed nec tales sufficiant nisi iurati deponant se vidisse personas saltem in uno

predictorum graduum constitutas pro consanguineis se habere. *Tolerabilius est enim aliquos contra statuta hominum copulatos dimittere quam conjunctos legitime contra statuta Domini separare*, c. lili. In like manner Pope Gregory IX. speaks of degrees of consanguinity *divina lege prohibitis*, in opposition to those *constitutione interdictis humana*.—*Decret.* L. II. p. 12. And Pope John XXII., in 1333, ordained — De illis vero ex conversis predictis gentilibus qui ante conversionem ipsorum cum personis eis attinentibus in quibuscumque consanguinitatis vel affinitatis gradibus, a lege divina non prohibitis, matrimonia contraxerunt, vel ante conversionem suam contraxerint in futurum, taliter respondemus; quod in favorem presertim Christiane religionis et fidei, fideles huiusmodi sic matrimonialiter copulati vel in posterum copulandi, juxta constitutionem felicis recordationis Innocentii Pape III. predecessoris nostri super hoc editam, que incipit, *Gaudemus*, in matrimoniis ipsis, dictis impedimentis non obstantibus, libere possint et licite remanere conjuncti.—*Raynaldi Annales* V. p. 567.

THE DEGREES OF CONSANGUINITY FORBIDDEN TO INTERMARRY BY THE CANON LAW.

guinity having its corresponding grade of *affinity* subject to the same prohibition; and the connexion arising through baptism, (if strictly attended to,) spread the impediments immeasurably.

The table is constructed to show the method of reckoning the degrees of consanguinity, according to the canon law. The Roman numeral at the top of each square represents the degree of distance of the *Propositus* from the common ancestor; the Arabic numeral at the top, the degree of distance of the person in that square from the same ancestor. Placed together, they represent the degree of consanguinity between the *Propositus* and the person in the square in the language of the *canon* law. The figure at the foot of each square shows the absolute number of degrees of distance between that person and the *Propositus*, counting both the ascending and descending scale, after the manner of the *civil* law, being equivalent to the two numbers at the top added together.¹

The effects of such a system may be partly learned from some contemporary documents hitherto little known. The archbishop of St. Andrews, writing in 1554, stated, that such was the connexion between families in Scotland, that it was scarce possible to match two persons of good birth who should not come within the forbidden degrees; and on that account (*ut sunt hominum ingenia semper in vitium proclivia*) many married without dispensation, promising to obtain it subsequent to marriage; but afterwards instead of doing so, sought for divorce, or

¹ Thus, in No. 98, the impediment of affinity between the Queen and Methven arose from her former husband Angus, and Methven standing to each other in *IV. and 4 gradibus consanguinitatis*, i.e., they were the great-great-grandchildren of a common ancestor, or in the 8th degree of consanguinity according to the civil law. So also in No. 133 the impediment of affinity, which was sufficient to an-

nul the marriage between Jonet Betoun and Symon Prestoun, arose from Walter Scot, her paramour, and Preston, standing in the *III. and 4* degrees of consanguinity, i.e., they were great-grandson and great-great-grandson of a common ancestor, or in the 7th degree of consanguinity, according to the civil law.

put away their wives on the pretext of the want of dispensation and of the expense of procuring one.¹

On the same subject the Queen-mother wrote to the Pope from Linlithgow, the 1st of February 1556,—“Nam cum multa quotidie contrahantur inter consanguineos illicita et in gradibus prohibitis matrimonia, et partim ob locorum maxima interualla et itineris pericula, partim ob inopiam, istuc ad sacrosanctam sedem confugere non valeant huius beneficij petendi gratia, fit vt multi in eo statu, cum maximo ecclesie scandalo et animarum suarum periculo, obsordescant. Cuius rei vt modum aliquem tandem Vestra Sanctitas statuatur, enixe rogamus, ecclesieque huius misereatur et rempublicam nostram per tot annos jam agitatam et afflictam sue benignitatis oculis respiceat.”

The same day she writes to Cardinal Sermonete, promoter of Scotch affairs,—“quanto cum dolore et miserarum animarum periculo quotidie audimus illicita inter consanguineos connubia nulla auctoritate fieri, qui ad urbem huius priuilegij petendi gratia iter suscipere minime possunt.”

And to Cardinal Caraffa, “consanguineo nostro charissimo,”—“tum quod ea ratione vitantur multe inceste nuptie que inter cognatos quotidie contrahuntur, qui propter rei familiaris angustias et itineris longinquitatem et incommoda que multa, fere semper ardente bello Italia, euenire solent, Roman confugere huius beneficij petendi gratia non possunt.”²

For the remedy of these mighty evils, that were sapping the foundations of society, the statesmen of Scotland and Archbishop Hamilton were content to propose, that the Archbishop who was *Legatus natus*

¹ See the whole of this very curious petition to the Pope printed in the Appendix, No. 2, p. 164.

² These three letters of the Queen mother, and

one of the Governor Arrane, in name of the young Queen, addressed to the Pope, in 1553, are printed in the Appendix to the Preface, No. I.

should have the power of dispensing for the marriage of persons in the third degree of consanguinity and affinity, and of such as were connected through *cognatio spiritualis*.

With regard to the courts whose decisions are here presented, the bishoprick of St. Andrews consisted of the two archdeaconries of Lothian and St. Andrews proper. The Official of the former, comprehending the capital, and the richest portion of the kingdom, had, perhaps, the greatest amount of judicial business, of the judges of Scotland; whilst the Official of St. Andrews proper, added to his jurisdiction as judge in the first instance of that archdeaconry, a jurisdiction of review of the decisions of the diocesan courts, suffragan to the Archbishoprick, as well as those of the province of Glasgow.

We have unluckily no specimens of the manner in which the evidence taken in these Courts was recorded; which, however, we may presume was reduced into writing. A good deal of information regarding the forms of process in the Consistorial Courts of Scotland, is afforded by the proceedings in several Provincial Councils printed in the Appendix to the Preface.¹ The Books of Sentences from which the present collection has been printed, contain nothing more than the final judgment in each case, which appears constructed so as to avoid detailing specific facts, perhaps to avoid subsequent challenge or observation. The language is involved, and often ungrammatical; but there are few of the sentences in which any ambiguity is occasioned by these faults of the Clerk.

In the Appendix are given first, a selection of sentences of the Official of Lothian in cases not properly or according to the modern sense, consistorial;² secondly, a few sentences showing the jurisdiction exer-

¹ No. II.

² P. 117-140.

cised by the Official of St. Andrews principal.¹ The next section consists of sentences from the "Liber Actorum," described above;² and lastly, are added four illustrative documents from other sources.³ A few words may be permitted of these materials, and of some of the subjects they illustrate.

Four sentences relate to the office of "Clericus parochialis"⁴ It would appear that the right of electing to this office was generally, though not always, in the body of the parishioners. In the rental of the Bishoprick of Aberdeen, 1511,⁵ mention is made of the "donatio clericatum parochialium infra shiras et dominia ubi dominus episcopus est dominus totius parochiæ vel majoris partis ejusdem." Instances of popular election to this office occur in the "Collections for the history of the Counties of Aberdeen and Banff," contributed to the Spalding Club by the Earl of Aberdeen; and in one of these for the parish of Murthlach, the names of about 150 electors are given, with the Earl of Athol at their head. Two original documents are printed in the appendix to the preface, which will be found to throw additional light on the mode of appointment to this office;⁶ and it is only necessary further to refer to the canon of the Provincial Council of Edinburgh, 1549, regarding it.⁷ The symbols of possession of the office were an *amphora* of holy water, and an *aspersorium*.

In the second decree of the Appendix, we have an instance of the succession of a priest falling to the Crown as *ultimus heres*, by reason of his bastardy. The legate had the power of dispensing "cum defectu natalium" for those taking orders or presented to benefices. In the note-book of a Roman notary, preserved in the General Register House, is a curious dispensation granted by the Pope himself to Robert

¹ P. 141-152.

² P. 153-160.

³ P. 161-170.

⁴ No. 1, 6, 17, 24.

⁵ Regist. Episc. Aberdon.

⁶ No. III.

⁷ Wilkins' Concilia, IV., 55.

Schaw, clerk, then in his eighteenth year, suffering the defect of birth as *soluta genitus*, to take all the orders, and to hold the canonry of Menmure, in the cathedral of Dunkeld, notwithstanding of his father being a canon of the same church, *provided he do not celebrate the service of the altar along with his father, nor succeed him in his benefices.*¹

Three sentences relate to disputed mortuaries.² In the first, a husband, executor to his wife, is decerned to pay to the vicar the second best animal that they had between them at her death, and eight marks as her mortuary. In the second, the husband is ordained to pay to the vicar forty shillings for the wife's "umaist claith," and thirty shillings for her best animal, as a competent mortuary; and in the last, it is found that the mortuary of a parishioner of Ednam was due to the vicar of the parish of Ednam, and not to the priory of Eccles, where she died and was buried.

It would be curious, and not uninteresting, to trace the history of these dues from the period when it became customary in Scotland to leave "the best palfra to the kyrke or to sume religiouse man,"³ till the custom had grown into a right of the Church, and an intolerable burden on the people. We have some early Church legislation on the subject.

"Item de mortuario ab intestato, habito prius ecclesie debito, tertia pars tertie defuncti debetur ecclesie.

"A testato vero, debitis prius temporalibus probatis et deductis, peculium dividatur in tres partes. Pars defuncti si excesserit est mortalgium; [ad] ejus valorem vacca detur matri ecclesie.

"Si dicatur quod defunctus nichil habeat, credatur juramento duorum vicinorum; major pannus et melior detur."⁴

When the storm was ready to burst, and all men saw its approach save

¹ Printed in the Appendix to the Preface, No. IV.

² Act. Parl., Vol. I., p. 360.

³ No. 4, 13, 14.

⁴ Stat. Eccl. Scot. MS. Lambeth.

the infatuated Churchmen, mortuaries formed one of the most popular of grievances :—

And als the vicar, as I trow,
 He will nocht fail to tak ane kow,
 And upmaist claith, thocht babis thame ban,
 From ane pure selie husbandman ;
 Quhen that he ligis for til de,
 Having small bairnis twa or thre,
 And hes thre ky withoutin mo,
 The vicar must have ane of tho,
 With the gray cloke that happis the bed,
 Howbeit that he be purelye cled.
 And gif the wyfe de on the morne,
 Thocht all the babis suld be forlorne,
 The uther kow he cliekis away,
 With hir pure cote of raploch gray ;
 And gif, within twa dayis or thre,
 The oldest chyld happinis to de,
 Of the third kow he will be sure.
 Quhen he hes all then under his cure,
 And father and mother baith are deid,
 Beg mon the babis without remeid.¹

In a remonstrance addressed by individuals attached to the old religion, “ to the prelates and other churchmen assembled in the provincial council holden at Edinburgh in March and April 1559, craving redress of several grievances complained of in the ecclesiastical administration of Scotland,” this subject is referred to in the following terms :—

“ Item, because that the corps presentes, kow and finest (*umest*) claith, and the silver commonlie callit the kirk richts, and Pasch off-rands, quhilk is takin at Pasch fra men and women for distribution of the sacraments of the blessit body and blud of Jesus Christ, were at the

¹ Sir D. Lindsay. *The Monarchie.*

beginning but as offrands and gifts at the discretion and benevolence of the givar only ; and now be distance of tyme, the kirkmen usis to compell men to the paying tharof be authority and jurisdiction, sua that thai will not only fulminat thar sentence of cursing, but als stop and debar men and women to cum to the reddy using of the sacraments of haly kirk, quhill thai be satisfiet tharof, with all rigor ; quhilk thing has na ground of the law of God, nor halie kirk, and als is veray sclandrous, and givis occasion to the puir to murmur gretumly againes the state ecclesiastick for the doing of the premissis ; and therefore it is thocht expedient that ane reformation be maid of the premissis, and that sick things be na mair usit in tymes to cum within this realm ; at the lest that na man be compellit be authority of haly kirk to pay the premissis, but that it shall only remane in the free will of the giver to gif and offir sic things be way of almous, and for uphalding of the priests and ministers of the halie kirk, as his conscience and charitie moves him to ; and quhair the curatis and ministers forsaid, hes not enouch of thar sustentation by the saids kirk richts, that the ordinares, every man within his awin diocesie, take order, that the persons and uplifters of the uther deutys pertaining to the kirk, contributs to thar sustentation ef-
feirindlie."

The resolution of the Council upon this subject, and vpon the " kirk richts and Pasch offrands," is contained in canons XXI. and XXXII., which are printed in the Appendix to the Preface, No. V.

Upon the establishment of the Reformation, it was declared that " the uppermost claith, corps-presents, clerk-maill, the Pasche-offering, teind-aile, &c., can neither be required nor received of good conscience," and with this declaration, their exaction was abolished.

In No. 7 is seen the patron's right of compelling an incumbent to fulfil the conditions of the foundation which he enjoys, or to insist on his deprivation. No. 8 contains a notice of a dispute between Ban-

nerman of Wattertoun and Margaret Crichtoun, Countess of Rothes, relict and executrix of George Halkerston, a burghess of Edinburgh. The history of this lady is given by Mr. Riddell in his *Remarks upon Scotch Peerage Law*, p. 182. The illegitimate offspring of Margaret, youngest sister of James IV., who was seduced, in revenge of an injury done by the King to William Lord Crichton, Margaret Crichton, led in her younger years a life unbecoming her descent. In 1505, she appears as the contracted wife to William Todrick, an Edinburgh burghess, and is afterwards the widow of George Halkerston, another burghess of the same city. Before the 1st of April 1517 she was contracted to George Earl of Rothes. In consequence of an intrigue with Panter, the Bishop of Ross, by whom she is said to have had issue, the Earl obtained a sentence of divorce against her on the ground of being within the uncanonical degrees, on the 27th December 1520: but she is said to have been afterwards restored to his favour, and to her former situation as his lawful wife.

Numbers 9, 10, 43, and 44, show the power possessed by the Official to enforce compliance with the terms of a contract recorded in his books, and to exempt from an obligation confirmed by an oath, although the subject-matter might, of its own nature, be not within his jurisdiction.

A few cases¹ have reference to testaments and their administration, and the control exercised by the Church Courts over executors, and in cases of disputed wills. Of the duties of the "Ordinaries" in that matter, and of the amount of dues claimed by them for performing them, the best information is afforded by a declaration returned to the Conservator by the oldest of the clergy of each diocese in the Provincial Council of Perth, 1420, showing a very well defined form of procedure in matters of succession, and fixing the "quot" due to the "Ordinary"

¹ No. 11, 18, &c.

for confirmation, at twelve pence in the pound, of the "dead's part" of the goods.¹ An ordinance of a subsequent council regulated the due publication and appointment of executors;² but we have no farther information of the proportion of the succession exacted by the Bishop for "quots of testaments," one of the sores that rankled till the Reformation.

Out of a multitude of cases of scandal, a very few have been selected as illustrating ecclesiastical discipline. It happens accidentally that both the persons convicted of slander are females. One is ordained to appear before the altar of our Lady of Pity in the time of high mass, and there, on her knees, to entreat pardon of the injured party.³ In another case, two ladies, who indeed had allowed their tongues extraordinary license, are ordered to make mutual palinodes, one in the public street of the burgh, the other in the house of her antagonist, where the offences had been severally given.⁴ In a case where a woman had cruelly beaten another within the church of St. Giles, and in presence of the Host, the offender is excommunicated, until she shall appear in time of high mass "in the new aisle of the Holy Blood" of the said church, and there, in presence of the Judge and of the Provost of Edinburgh, and other witnesses, offer a lighted wax candle to the priest celebrating mass, and ask pardon of him, as in name of the Church, on her knees, and with uncovered face; and thereafter humbly beg pardon of the Judge, and of the injured party.⁵

Number 16 is a sentence of excommunication against the Earl of Bothwell for intromitting with the rectorial tithes of his lands. The Church Court had only this means within itself of enforcing its decrees, and among the multitude of cases in these books arising out of questions of

¹ Printed in the Appendix to the Preface, No. VI.   ⁴ No. 25.

² Council of Edinburgh, 1559. *Wilkins*.

⁵ No. 19.

³ No. 12.

tithes, some present instances of excommunication fulminated against all the inhabitants of a wide district. Such a use of the Church censures tended to bring them into contempt, and it became so common for men to set them at defiance, that the legislature was obliged to lend the aid of the secular arm, and enact penalties against those remaining "under sentence of cursing."¹

Number 20 is an award against the deacon of the baker trade for the expense of ringing the bells and playing the organs on St. Hubert's Day.

Several cases serve to illustrate the manners of the clergy, both secular and regular. In one² the fiscal who prosecuted the prior and monks of Pittenweem and the rector of Muckart for irregularity in slaying James Borthwick, and invading and wounding other persons with forethought felony, and for celebrating the mass immediately afterwards, fails in his proof, and is put to perpetual silence. In another,³ a chaplain incurs excommunication for leading a midnight and bloody attack upon another. The curate or vicar-pensioner of Liberton was suspended and excommunicated at the suit of the parishioners and the "magistri fabricæ ecclesiæ," perhaps a kind of parish vestry.⁴

There are cases showing appeals to the Official of St. Andrews principal, from the archdeaconry of Lothian, and from the dioceses of Dumblane, Caithness, Dunkeld, Aberdeen, Brechin, Ross, Orkney, Moray, and Glasgow.

Of the four documents added under the title of "Scripta originalia," the first, printed from the original in the charter-room at Kilravock, shows the form of a dispensation by the Legate *a latere*. The second

¹ Act. Parl. vol. II.

² No. 15.

³ No. 21

⁴ No. 23. The same phrase of "Master of the Fabric," occurs in connexion with St. Hubert's Altar,

(No. 20.) In the accompt of the building of the bridge of Dunkeld, the accompt runs in name of the "magister fabricæ pontis."

⁵ Nos. 27, 28, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40.

is the very curious "information" or pleading for extension of the Archbishop Legate's powers of dispensing, from the Roman notary's notebook, preserved in the General Register-House. The third, which is also from the Kilravock charter-room, gives the shape of an original sentence of "divorce" or declarator of nullity of marriage by the Commissary of the bishoprick of Moray. Lastly, is printed, from the original in the Register House, and with its original docquet, an obligation by the Earl of Argyle to recognize as legitimate the progeny of a proposed marriage, notwithstanding of the parties being within the forbidden degrees, and having no dispensation. Before that marriage could have issue, the canonical impediments, and the power of dispensing were at an end.

In selecting these materials, the first object has been to illustrate the state of the law and practice in matters consistorial, and next to bring together what might contribute information of the manners and morals of the people. It must be kept in view, however, that the cases here recorded form a very small portion of the evidence of the state of the morals of Scotland during the sixteenth century. The demoralization pervaded all classes; and it is shocking to think how much of it might be traced to the perilous policy of the Church. The enforced celibacy of the clergy had produced, in the course of centuries, what it may be feared is its inevitable result. The sympathies of society were enlisted on the side of breach of ordination vows; and prelates, not only dignified, but amiable and respected, shut out from marriage, lived in open concubinage, and provided for numerous families out of their benefices.¹ The mischief of the example of such men in the high places of the Church was not confined to their order. It more than counteracted the

¹ The family of Cardinal David Beatoun are parties in an action recorded in the Appendix, (No. 44.) where it is to be noticed they are styled plainly "*filia Davidis Cardinalis S. Andree*. The ad-

mirable Bishop Leslie, the historian, and the immortal poet, Bishop Gawin Douglas, were liable to the same censure.

feeble efforts of the teachers of a stricter morality, and gradually sap-
ped the whole influence of religion, which the people saw so ineffectual
in restraining the vices of its professors.

Next in order, and flowing from the same source, was the great evil
of the multiplication of the impediments to marriage, coupled with the
abominable system of dispensations, open only to the rich, and the di-
vorses which that system induced. All decency was thrown aside. We
have found women, of no mean condition, publishing their own shame,
to entitle them to a separation from their husbands; and the Queen her-
self setting the example of a divorce from a third husband, while her
second was still alive.¹ Unfortunately, there are materials to show

¹ Margaret of England, the widow of the gallant James IV., and mother of James V., had long since put away her second husband, Angus, by a sentence from Rome annulling the marriage, with a clause in favour of the issue. The child of that marriage so provided for, was the Lady Margaret Douglas, the mother of Darnley. Burnet says, "I did peruse the original Bull confirming the divorce," (I., 19.) She was now tired of Methven, her third husband, and was anxiously pressing for a divorce, which the Official was induced to grant; and the sentence is engrossed in his book, (No. 98,) although it would appear, that her son, the young king, had stayed its promulgation, and prevented the additional disgrace to his family. A remarkable letter of the Queen on this subject, addressed to the Duke of Norfolk, is preserved in the British Museum (Caligula, B. I., fol. 191.)—

"MY LORD AND CAWSYN, I command me hartly to you, and wyt ye that I thynke it onkyndnes whan yo doo send yn thys rewlme, yat ye val not wryt nor send to speke wyth me, that I may here from you, and you to here how I am yntretyd. For sen the departyng of Mastar Sadlar, I have gotyn no word, nothar from the kyngs grace, my brothar, nor yet from you, wysche war gretly to comfort to here. And, deryst couusyn, I moste make my complaynt to you, how I am hevely doon to, yn thys

rwlme; for I have optynet my cause of devors betwxt me and the Lord of Meffen; and yt ys as far past, that ye juge had conclwdyd and wryten my sentens, redy to be pronouncyd, this twelf wykes by past; and ye kyng my son has stopyd the sam, and wol not lat it be gyffen, the wysche is contrar jawstys ond resson; ond he promysed me, whan I gafe hym my mayneour of Dounbar for a sartayn money, that I schuld have the samyn sentens prononcyd theryn. My lord, I trust it be the kyngs grace my brothars wyl, that I have resson doon to me, and obayd of my lyffeng, supos I may not dayly wryt to hys grace: and seyng that ye ar soo nere to thyr partes, yowr good wryteng and vordes vold doo me much good to the kyng my soon, so that he may onderstand that the kyngs grace, my brothar, vul not sufer me to be vrongyd. For I am dayly holden in gret trewble for lake of my sentens. Herefor I pray you, my lord and cowsyn, that ye vol work som erand to the kyng my soon, not latyng wyt that I dyd avartyas you, but that every body spekys of yt that I schuld lak jawstys, that ys modar to hym, wische is to hys dyshouner gretly; and that ye voll pray hym to cause my sentens to be prononcyd whan your sayd sarvand ys present here with hys grace; or ellse I vol not get yt; for they cause my soon ye kyng to beleffe that, and the Lord of Meffen be my hawsband, that he may gyff

that the immorality was not less in the lower classes, although their means did not allow them to obtain the sanction of the law and the Church. For some time previous to the Reformation, and no less for a considerable period after it, Scotland suffered under a very lax morality, with none of the refinement that sometimes accompanies it, and presented the spectacle of a country, among the poorest of Europe, as much disfigured by one vice as the richest and most luxurious.

Some of the causes that hastened the Reformation, and led to its popularity, have already been noticed. The scandalous irregularity of the clergy, their rapacious exaction of dues, mortuaries, pasch-presents, and offerings for all the sacraments ; the impediments to marriage ; the sale of indulgences and dispensations ; the universal venality of the Roman Court, felt to be more unjust in a country so distant, and so poor ; these were causes calculated to excite an illiterate people, more than questions of doctrine, at first either not understood, or in which the old Church took the side calculated to be the popular one. These were the causes, too, that tended to give the Scotch Reformers a fierce feeling of personal hostility to the ancient Church, which attached, beyond reason, to its service, its ritual and ceremonies, its furniture and vestments, and even its sacred buildings.

the kyng my landes and lyffeng as lange as he ys my hawsband ; and threw thys way thynkes to hald me dayly in trowbyl, and to make hym master of my landes. Thus, my lord and cawsyn, ye may helpe me owt of trowbyl throw your good vryteng ; for, and they may trust that the kyngs grace, my brothar, vol be dysplesyd at thys, thay vol remed the sam ; and for me, I am holdyn yn syche suspyscion for Yngland, that I dar not send no Scotys man. Herefor I desyr to have sum specyal sar-

vand of yours, that I may spek wyth ; praying yow my lord, to doo thys for my request, as ye vol that I fare wel, and as my specyal trust ys yn you ; for the soonar that ye send, yt ys the betar for me. And I pray you my lord, that ye wol gyf credens to Harry Lee. And God have yow yn hys kepeng.

Yours

" MARGARET R.

" To My Lord and Cousin
the Dwk of Norfolk."

APPENDIX.

No. I.

LETTERS OF THE QUEEN OF SCOTLAND, ADDRESSED TO ROME, FOR ENLARGING THE POWERS OF THE ARCHBISHOP OF ST. ANDREWS. FROM THE NOTE-BOOK OF A ROMAN NOTARY.

(a) Pro Ampliatione Legationis Supplicatio.

Sanctissimo domino nostro Pape.

Maria dei gratia Scotorum Regina sanctissimo Patri Julio tertio Pontifici maximo salutem dicit. Beatissime Pater, quantum sanctitati tue sese sentiat regni nostri respublica debere, ob concessam reverendissimo Sancti Andree archiepiscopo legationem, vel hec vna res indicio esse potest quod ea ratione innumeris propemodum contrauersiis abscissa atque amputata est occasio. Sed grauioris iudicii homines ex hac singulari Sanctitatis tue beneficencia duplicem sese fructum habere censent. Primum quod publico multorum hominum insigniter iuvatur et fovetur tranquillitas, tum etiam quod plurimorum mentes miris stimulis exagitate portum hoc tuo beneficio facile reperiunt in quo acquiescant et conscientia scrupulos placida deponant. Que res in causa est vt Sanctitati tue gratias agamus quam maximas. At quoniam ex ipsa legatione quæ certis tamen et angustis terminis est conclusa, tantum comperimus accessisse regno nostro vtilitatis vt quæ inde exsurgant commoditates non facile numerari queant; non veremur a Sanctitate tua quam patris loco colimus maiora etiam postulare. Igitur abs te petimus vt eam ipsam legationem adjunctis aliquot facultatibus ampliare non dedigneris; sed eidem Sancti Andree archiepiscopo concedere, uti cum ijs qui in tertio consanguinitatis et affinitatis gradu etiam multiplici

constituti, quique cognatione spirituali sunt affines, dispensare possit, iisdemque privilegiis vti quibus honestissime memorie Cardinalis e Monte Celio in sua legatione donatus erat. Tu habes Beatissime Pater petitionis nostre summam, in qua vt tua Sanctitas sese precibus nostris accommodet et exorari sinat, vehementer rogamus. Vale Pater Beatissime. Datum Stirlingi nostroque nomine per jllustrem Jacobum Chastellarault ducem Aranie comitem, nostrum tutorem et gubernatorem signatum.

Humillimus et deuotissimus filius,

JAMES.

(b) Sanctissimo domino nostro Paulo quarto Pontifici maximo.

Beatissime pater ; post debitam Sanctitati Vestre obedientiam. Ad vltimum calendarum Martii, literas ad Sanctitatem Vestram dedimus, quibus Sanctitatem vestram rogavimus vt facultates et privilegia nuncii apostolici et legationis Scotie archiepiscopis Sancti Andree huius regni primatibus a vestris predecessoribus concedi solita, queque bone memorie Julius tertius reverendissimo in Christo patri domino Joanni archiepiscopo Sancti Andree concessit, Vestra Sanctitas indulgeret et confirmaret, et eius causam per christianissimum regem et charissimam nostram filiam Scotie reginam Vestre Sanctitati commendandam curavimus, allatis nisi fallor justissimis causis cur id non solum reipublice nostre rationibus expediret, sed hoc tempore pene necessarium esset, eaque preterea esse eius viri in totam ecclesiam merita, tum in eius libertate vindicanda et asserenda, tum in eius hostes (qui si ullo undique antea tempore, nunc maxime in ecclesie perniciem incumbunt) coercendo et profligando, ut hoc ejus summis virtutibus deberi videatur. Ille enim valetudinem, qua tenui utebatur, fortunas omnes, amicos, reliqua denique omnia, pre ea vna cura semper contempsit, itaque ejus opera, consilio, industria, est perfectum, magna ex parte, vt superioribus annis, seuissimis undis et tempestatibus jactata, nunc tutissimum portum sit adepta. Et nos, reipublice huius onere suscepto, in ejus consilio, virtute et prudentia maxime acquiescimus. Intelleximus tamen Sanctitatem Vestram ejus legationis facultatem confirmare eatenus distulisse, quoad essent necessarie an non huic regno Vestra Sanctitas hinc certior fieret, quod nos nuncquam in animum ad Sanctitatem vestram scribere induceremus, nisi id maxime ex vsu hujus reipublice esse arbitrarenur, cum ob multas causas quibus longum esset Sanctitatis Vestre aures onerare, tum maxime ob gravissima multarum animarum pericula. Nam cum multa quotidie contrahantur inter consanguineos illicita et in gradibus prohibitis matri-

monia, et partim ob locorum maxima intervalla et itineris pericula, partim ob inopiam, istuc ad sacrosanctam sedem confugere non valeant, huius beneficij petendi gratia, fit vt multi in eo statu, cum maximo ecclesie scandalo et animarum suarum periculo, obsordescant. Cuius rei vt modum aliquem tandem Vestra Sanctitas statuatur enixe rogamus, ecclesieque huius misereatur, et rempublicam nostram per tot annos jam agitatam et afflictam sue benignitatis oculis respiciat, que hac vna re maxime recreari posse videtur. Precor itaque Deum immortalem vt quo animo reuerendissimus Sancti Andree archiepiscopus rempublicam gesserit, quantumque de omnibus omnium ordinum hominibus, presertim vero de ecclesia Romana mereri studuerit, eodem animo erga illum in hoc negotio Vestra Sanctitas afficiatur. Sed ne longior sim, cetera illustrissimus Cardinalis a Sermoneta, Scoticarum rerum promotor, Vestre Sanctitati clarius declarabit. Interea Deum optimum maximum precabimur vt Sanctitatis Vestre rectissima consilia reipublice christiane fortunet. Data Linlithqw Calendis Februarij M.D.LVI. ab incarnatione.

MARIA, vidua Scotie regina regnique gubernatrix.

(c) Illustrissimo Cardinali Sermonete rerum Scoticarum promotori.

Reverendissime et Illustrissime pater. Et superioribus nostris literis quas vltimo Calendas Martii ad sanctissimum dominum Papam scripsimus, et his, quas nunc ad eius Sanctitatem damus, jllustrissimum patrem dominum Joannem archiepiscopum Sancti Andree huius regni primatem Sanctitati sue commendauimus, rogauimusque vt legationis et nunciij apostolici facultates et privilegia primatibus huius regni indulgeri solita, et eidem reverendissimo patri Joanni a bone memorie Julio tertio nuper concessa et postea amplificata, indulgere, rata habere, ac confirmare vellet. Quod cum per se equum et honestum nobis videbatur, cum id reipublice nostre ratio non solum postulat sed etiam efflagitat, nam ei viro, ea virtutis premia et honores pene eripi quos summis suis laboribus, vigiliis, periculis contra externos et domesticos ecclesie hostes per duodecim fere annos continuos perfunctis meritis sit, cum ejus predecessoribus, leuioribus de causis, tribui consueverunt, iniquum videri potest; et nostra respublica, si vnquam antehac, nunc tales viros desiderat, qui consilio, prudentia, opibus, amicis, auctoritate, seditiosos et pestiferos cives, et in perniciem ecclesie, hoc potissimum tempore, erectos, nobiscum compescere et profligare possint. Et vt infinita incommoda omittam, que hec legatio auferre potest, quanto cum dolore et miserarum animarum periculo quotidie audimus, illicita inter consanguineos conubia nulla auctoritate fieri, qui ad vrbem, huius privilegii petendi gratia, iter susci-

pere minime possint, cum propter vie difficultatem, locorum maxima intervalla, bella quibus fere semper interjecte nationes flagrant, tum etiam rei familiaris inopiam. Certiores tamen facte scimus sanctissimum dominum nostrum Papam earum facultatum confirmationem distulisse, donec ea de re plenius cognosceret, atque intelligeret quantum commodi aut incommodi nostre reipublice allature essent. Que res sane michi minime necessaria videtur, cum nemo certius quam nos hujus regni rationes intelligat, nec vero quisquam majori diligentia sit eas inquisiturus aut fidelius Sanctitati sue declaraturus. Itaque illustrissimam paternitatem tuam vehementer oramus vt hanc reverendissimi archiepiscopi causam suo patrocinio complectatur, non solum viri causa cui optime cupio propter eius singularem in me fidem et prudentiam, qua omnibus in rebus mihi presto est, sed mullo magis reipublice, a qua duplici nomine gratiam inibo. Nam vna et cunctos ciues summo beneficio affecero, et virum prestanti virtute et de republica optime meritum per me ornandum curauero. Valeat tua paternitas illustrissima. Data Linlithqw Calendis Februarij anno Domini M.D.LVI. Paternitatis vestre consanguinea charissima MARIA vidua Regina Scotorum regnique rectrix.

(d) Reverendissimo et illustrissimo D. Cardinali a Caraffa consanguineo nostro charissimo.

Cum exploratissimum nobis sit, quanto studio, officio ac diligentia omnibus in rebus fungeris indies pro christiana republica tuenda, quantaque, hac de causa, paternitas tua apud sanctissimum dominum nostrum Papam valet auctoritate, nos in presentia Sanctitati sue scribentes, has ad paternitatem tuam dare literas non dubitavimus. Sciat itaque paternitas tua nos ad vltimum Calendarum Martii ad eundem Sanctissimum dominum nostrum Papam alias dedisse literas quibus precabamur Sanctitatem suam vt facultates et privilegia legationis et nuncij apostolici a Sanctitatis sue predecessoribus primatibus huius regni concedi solita, queque a bone memorie Julio tertio concessa essent et aucta, reverendissimo domino Johanni archiepiscopo Sancti Andree, illustrissimi domini et consanguinei nostri charissimi Castelli heraldi ducis fratri, sua Sanctitas confirmaret; cum ut tales viros ornarem, qui singulari fide et benevolentia ergo nos semper fuerunt, deque reipublice et ecclesie libertate superioribus annis contra externos et domesticos tam nostros quam ecclesie Romane hostes optime meriti, tum vero quod non mediocriter hujus reipublice interesse arbitrarer, vt hujusmodi privilegia huic regno indulgeantur; Cum ob alias multas

et justissimas causas, tum quod ea ratione uitantur multe inceste nuptie que inter cognatos quotidie contrahuntur, qui propter rei familiaris angustias et itineris longinquitatem et incommoda que multa, fere semper ardente bello Italia, euenire solent, Romam confugere, huius beneficii petendi gratia, non possunt. Verum nescio quibus rationibus adductus, sanctissimus dominus noster totam rem distulit, donec certior fieret quam necessarie legationis facultates huic regno essent. Quamobrem a paternitate tua vehementer peto, vt cum gratia et auctoritate apud Pontificem maximum multum valeat, rem totam perficiendam curet, et causam reverendissimi Sancti Andree archiepiscopi suscipiat, hocque ab eius Sanctitate contendat, vt cura vltius de ea re inquirendi non necessaria omissa, nostrarum literarum testimonium satis magnum pondus apud eius Sanctitatem habuisse videatur. Interea valeat imperpetuum illustrissima paternitas tua. Datum Linlythqw Calendis Februarij, A.D.

M.D.LVI.

E. T. P.

Consanguinea charissima Maria vidua Regina Scotorum regnique rectrix.

No. II.

PROCEEDINGS OF PROVINCIAL COUNCILS REGARDING CONSISTORIAL COURTS. FROM
WILKINS' 'CONCILLA.'

(a) Statutum Concilii Ecclesie Scoticane, apud Perth, A.D. MD.XLIX.

LVII. Circa reformationem processuum curiarum consistorialium.

Inprimis pro abbreviatione processuum statutum est et ordinatum, ut in omnibus causis summam viginti librarum non excedentibus, procedatur in posterum modo quo sequitur; ut parte citata, et minime comparente, in penam contumacie ejusdem proponatur petitio rem petitam continens, et specificatio qualitaturn ejusdem ad articulos referatur, et statim statuatur termini ad articulandum et probandum, et citetur pars ad respondendum positionibus et articulis, nec non ad videndum testes, et alia probationum genera recipi, jurari et admitti, qui si apparuerint, etiam in penam contumacie rei nolentis comparere, ad effectum premissum admittantur et examinentur, et statim ad acta fiat publicatio, et statuatur terminus ad dicendum contra producta, necnon ad proponendum omnia jura, parte adhuc citata, in quo termino parti similiter contumaci statuatur terminus ad pronuntiandum.

Si vero pars rea in primo termino comparuerit, qualificetur statim petitio et inse-
ratur apud acta ; si nolit statim respondere facta fide corporaliter, quod instanter re-
spondere nequeat, detur ei triduum ad respondendum, aliudve breve tempus ex arbi-
trio iudicis, quo termino si ad respondendum contumax fuerit quovismodo procedatur
vt supra ; si vero comparuerit, et dilatorias proposuerit, discutiantur similiter ex-
clusa omnium reservationum causa, et lite postmodum contestata, statuatur unicus
terminus ad probandum, et post probationes productas si reus petat articulos directe
contrarios, juratus primitus solenniter quod sint necessarii pro defensione cause, sta-
tuatur ei brevis terminus ad probandum eosdem vna cum oblati contra personas tes-
tium et peremptoriis ac omnibus iuribus, quibus vti voluerit in causa procedendum,
quibus hinc inde discussis et probationibus desuper deductis, quam brevissime juxta
formam veteris statuti, super hoc statuatur terminus ad pronunciandum in principali
causa, in omnibus tamen his salvis legibus . . . . . partium defensionibus replica-
tis, duplicatis, cum arbitrio boni iudicis necessariis absque tamen calumnia.

Et eodem modo quo supra in omnibus causis summariis procedatur, et breviter, ut
in causis infra viginti libras procedatur æque summarie, salvis infra scriptis atque soli-
tis, et in causis infra decem libras.

In plenariis vero usitate procedendis forma servetur, terminis tamen arbitrio iudi-
cis salvis substantialibus iudicii, corripendis et abbreviandis.

In causis vero appellationum statutum est, si ab interlocutorio appellatum fuerit,
ut nequaquam devolvantur, nisi cause in appellatorio contente relevantes apparue-
rint, juxta juris dispositionem. Absolutiones vero nulle dentur ante devolutionem, sive
ab interlocutoria sive a definitiva fuerit appellatum ; preterea, si decretum fuerit per
judicem ad quem bene judicatum et male appellatum, ab interlocutoria remittatur
causa iudicii, a quo nec retineatur ; et ante omnia cavendum, ne dentur citationes seu
inhibitiones super appellatoriis nisi visis apostolis.

Item infra archidiaconatum Laudonie non committatur examinatio testium ulli
notario curie primatialis, nisi ipso officiali Laudonie suisue commissariis ad hoc facien-
dum per supplicationem primitus requisitis.

Item si quis citatus ad respondendum positionibus et articulis comparens jurare
aut respondere requisitus per judicem, recusaverit ; decrevit conventio quod juris
dispositioni consonum esse agnoscit, ut pro confitente contenta in articulis habeatur,
ne per recusantis malitiam retardetur jus alterius partis.

Item caveant procuratores et alia membra iudiciorum, ne judicem vociferationibus
in iudicio turbent, ne vel palam vel occulte apud colligantes blasphemias aut

convitiis traducant, sed si lesos sese quouismodo comperiant, modeste de remedio juris protestentur.

Item statutum est ne quis officio procurandi sese ingerat, nisi catalogo fuerit descriptus, atque hi omnes sint parati ad premissa observanda, et ad omnimodam reuerentiam judici, tam in iudicio quam extra, exhibendam : et qui in premissis culpabiles fuerint arbitrio iudicis coerceantur, vel a procurandi officio penitus suspendantur.

(b.) A REMONSTRANCE IN COUNCIL AT EDINBURGH, A.D. M.D.LIX.

VIII. Item, because the leigis of this realme ar havely hurt be the lang process of the consistorial jugement, as hes bene at mair length declarit and shewin unto my lordis of the spiritualitie; and that puir men havand just cause, oft tymes ar constrainit to fall fra thar rightuous action through lengthning of the saids process and exorbitant expences that thai ar drawin unto, as wele in the first instance as be appellation fra place to place, fra juge to juge, and last of all, to the court of Rome; albeit the matter were never sa small; and albeit men obtain sentences never sa money be the ordinar juges of this realme, yitt all in vain, and na execution sall folow therupon, quhill the appellation be discussit in Rome, etc., therefore it is necessar that provision be maid for shortning of the process consistoriall, for releiving of partyes fra exorbitant expenses, and that it be considerit quhat matters shall pass to Rome be appellation, of quhat avale, worth, and quantity thai suld be of, and that the appellation unto Rome suld not suspend the execution of sentences gevin heir within this realme.

(c.) STATUTUM IN EODEM CONCILIO.

XXIV. De abbreviatione processuum curiarum consistorialium et officio procuratorum.

Statuit preterea omnia et singula statuta in priori concilio edita pro abbreviatione processuum curiarum consistorialium et officio procuratorum observantie et debite executioni demandanda, et quod in omnibus causis summariis procedatur summarie,

et de plano sine strepitu iudicii, amputatis dilationibus quantum de jure fieri poterit. Que vero sint cause summarie in calce presentis concilii inserentur; addendo insuper, quod quicumque procurator vel advocatus frivolum exceptionem replicandam duplicandam, triplicandam, quadruplicandam in iudicio exhibuerit; seu aliter manifeste deprehensus fuerit, pro prima vice pena quadraginta solidorum, pro secunda vice, quinque librarum monete huius regni in pios usus, ad arbitrium iudicis applicandorum absque remissione mulctetur, et tertia ab officio procurandi vel advocandi in ea curia in perpetuum suspendatur et removeatur.

No. III.

DOCUMENTS CONCERNING THE APPOINTMENT TO THE OFFICE OF CLERICATUS PAROCHIALIS.

- (a) De consensu parochianorum in donationem officii clericatus parochialis
Vici canonicorum et de Leth. *Ex archivis Ducis de Roxburgh.*

In Dei nomine Amen. Per hoc presens publicum instrumentum cunctis pateat evidenter quod anno ab incarnatione domini millesimo quodringentesimo octuagesimo sexto mensis vero Aprilis die sexta iudictione quarta pontificatus sanctissimj in Christo patris et domini nostri domini Innocentij diuina providencia pape octavi anno secundo jn mei notarij publicj et testium subscriptorum presentia personaliter comparuit honorabilis vir Johannes Halcarstone clericus et familiaris servitor venerabilis in Christo patris Robertj permissione diuina abbatis monasterij Sancte Crucis de Edinburgh jn curia capitali dicti domini abbatis regalitatis et baronie sue de Broughtone specialiter constitutus et jbidem idem Johannes Halcarstone nomine dicti domini abbatis parochianis dicte ville de Leith tunc in magna copia congregatis exposuit et declaravit quomodo Robertus Lanfres olim clericus vici canonicorum et dicte ville de Leith propter eius senectutem et debilitatem hujusmodi suum officium clericatus parochialis jn manibus dicti domini abbatis patroni et collatoris dicti officij pure et simpliciter resignasset et quod ipse dominus abbas cum consensu et assensu totalis sui conuentus hujusmodi officium cum fructibus et pertinenciis eiusdem suo predilecto servitori Patricio Bellantyne filio quondam Johannis Bellantyne plenarie deliberasset Qua propter jdem Johannes Halcarstone dictos parochianos hujusmodi ville de Leth nomine dicti domini abbatis requisivit et rogavit quatenus ipsi in et ad hujusmodi donacionem sic vt premittitur per

dictum dominum abbatem dicto Patricio factam datam et concessam consentire approbare et ratificare voluerint et eorum consensus et assensus dicto Patricio desuper tradere et deliberare dignarentur et tunc omnes parochiani jbidem congregati vnanimi consensu et assensu nullo contradicente donacionem et concessionem dicti officij clericatus parochialis antedicti per dictum dominum abbatem et eius conuentum dicto Patricio vt premittitur datam et concessam jn omnibus et per omnia approbauerunt et ratificauerunt Et desuper eorum consensus et assensus plenarie dederunt et concesserunt Super quibus omnibus et singulis prefatus Johannes Halcarstone nomine et ex parte dicti Patrieij Bellantyne a me notario publico subscripto sibi fieri petiit hoc presens publicum jnstrumentum munitum et roboratum sigillo domini Georgei Kincaid ballivi jn maiorem rei evidenciam omnium premissorum. Acta erant hec in plena curia apud predictam capellam sancti Nicholayi hora vndecima ante meridiem vel eocirca sub anno mense die jndictione et pontificatu quibus supra Presentibus jbidem honorabilibus et prouidis viris, viz., Ewundo Chesholme burghense de Edinburgh Thoma Cravford commorante in Bonyntoune Mertino Gordoune dompno Johanne Wrycht terrario dicti monasterij Alexandro Home [Stephano] Ingeramo Wild Johanne Moffat seniore Johanne Ramsay seriando dicte baronie et Alexandro Michelson notario testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis.

Et Ego Jacobus Young clericus Sancti Andree diocesis, etc.

(b.) ANE INSTRUMENT PERTENAND THE CLARKSCHIP OF LOCHINTOK.

Jacobus miseratione diuina Glasguensis archiepiscopus decano nostro christianitatis de Ruglin et Levenax necnon vniversis et singulis aliis presbiteris curatis et non curatis infra nostram prouinciam vbilibet constitutis et super presentium executione debite requisitis salutem cum benedictione diuina. Quia prebendam in ecclesia collegiata beate Marie virginis de Symple cui annectitur officium clericatus parochialis de Lochunyocht per novam erectionem de jure et de facto vacantem per dimissionem et extradonacionem Willelmi Symple vltimi clericij parochialis et possessoris eiusdem de quaquidem dimissione nobis per instrumentum publicum domini Patricii Walcar presbiteri et notarii publici nostre diocesis de data vicesimi primi diei mensis Junij vltime preteriti suis signo et subscriptione manuali subscriptum et roboratum luculenter constabat et constat ad presentationem . . . . . dicti Willelmi domini Symple nostramque collacionem ordinariam pleno jure spectantem discreto viro

domino Johanni Hutoun presbitero nobis per dictum dominum Willelmum . . . . .
 presentato contulimus prout presentium tenore conferimus et de eadem sibi providi-
 mus ipsumque coram nobis personaliter constitutum per annuli nostri digito suo
 impositionem investiuimus in eadem curam regimen et administrationem eius-
 dem sibi plenarie committendo vobis igitur et vestrum cuilibet in virtute sancte
 obediencie et sub pena suspensionis a diuinis stricte precipimus et mandamus quate-
 nus prefatum dominum Johannem Hutoun aut procuratorem suum pro eo in et ad
 realem actuaalem et corporalem possessionem dicte prebende iuriumque et pertinentium
 eiusdem inducatis et instituatis inductumque et institutum canonice defendatis stal-
 lum in choro et locum in capitulo sibi assignando Sibi que aut procuratori suo super
 vniversis et singulis fructibus redditibus et proventibus dicte prebende iuriumque et
 pertinentium eiusdem integre responderi faciatis Contradictores vero et rebelles si
 qui forsan fuerint auctoritate nostra arcius compescendo Et vos qui presentes
 executi fueritis sigillum vestrum in secunda cauda post nostrum appendatis aut per
 notarium publicum alias notificari faciatis apud prefatum dominum Johannem pro
 perpetuo remansuras In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium
 premissorum has presentes collationis literas exinde fieri et per notarium publicum
 subscriptum scribam nostram subscribi et publicari mandauimus sigillique nostri
 rotundi iussimus et fecimus appensione communiri apud civitatem nostram Glasgu-
 ensem die quinto mensis Septembris anno Domini m.d.xix. indictione septima pontifi-
 catusque sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Leonis diuina provi-
 dencia pape decimi anno septimo et nostre consecrationis vndecimo. Presentibus
 jbidem Roberto magistro Symple, Jacobo Fleming. . . . . Symple testibus ad
 premissa vocatis pariter et rogatis.

Et ego Archibaldus Layng, etc.

No. IV.

Supplication to the Pope in favour of Robert Schaw, clerk of the diocese of
 Dunkeld, then in his eighteenth year, praying that he might be appointed suc-
 cessor to James Hammiltoun, canon of Menmore and prebendary of the cathed-
 ral church of Dunkeld. From the Note-book of a Roman notary.

“ . . . . Secumque cum quo dudum et non obstante natalium defectu quem
 patitur, de presbitero canonico dicte ecclesie, et soluta genitus ad omnes etiam

sacros et presbiteratus ordines et vnum beneficiatum curatum obtinere valeret, apostolica fuit auctoritate dispensatum, et cuius genitor prefatus dicte ecclesie canonicus vt prefertur et forsan alias beneficiatus fuit est vel erat ac in ipsa ecclesia ministravit ministrat vel ministrabit. Ac canonicatum et prebendam predictos recipere et retinere libere et licite valeat, dummodo simul cum genitore suo in altaris ministerio non ministret ac eidem genitori in beneficiis per eum obtentis non succedat, dispensare, etc.

Concessum vt petitur in presentia D. N. Pape. Jo. A. Car. de Medicis.
15 Kal. Mar. 1550.

No. V.

PROCEEDINGS OF PROVINCIAL COUNCILS REGARDING MORTUARIES, AND CHURCH
OFFERINGS. FROM WILKINS.

(a) Statutum Concilii Provincialis apud Edinburgh. A.D. M.D.LIX.

XXI. De Mortuariis.

Item in relevamen et subsidium pauperum, ad tollendum strepitum et murmur contra mortuaria obloquentium eadem in futurum solvenda, prout sequitur, decrevit; videlicet defunctorum bonis in inventario, debitis abstractis, in debitas partes divisus, ubi defuncti pars ad decem libras monete Scoticane tantum se extenderit, vicario illius ecclesie in compositionem pro annuali siue mortuario persolvi solito et veste superiori solvantur quadraginta solidi tantum; et ubi defuncti pars ad summam decem librarum se non extenderit, sed infra eandem summam usque ad viginti solidos respective in compositione, de qua supra, solvatur vicario de dicta parte defuncti, pro rata quadraginta solidorum de decem libris; et quando defuncti pars viginti solidos non excesserit, nihil inde solvatur pro mortuario, vel veste superiori. Si vero defuncti pars ultra summam decem librarum dicte monete Scoticane se extenderit, tum satisficiat vicario pro premissis, ut antea consuetum est; non obstante præsentis constitutione. Circa barones vero et burgorum incolas servetur vetus consuetudo. Si qui autem defunctorum iusta inventaria non fecerint, aut bona in ipsis inventariis contenta iuste non estimaverint, tunc per ordinarios in vicariorum favorem de remedio provideatur opportuno: et in singulis episcoporum synodis hoc ipsum statuatur et publicetur; non obstante præcedenti constitutione.

(b) In Eodem Concilio.

XXXII. De ratione pro minutis decimis et oblationibus ante Pascha facienda.

Cum juxta apostoli sententiam non solum ab omni malo, verum etiam ab omni specie mali abstinendum sit, maxime vero circa ecclesie sacramentorum administrationem, que Dominus noster Jesus Christus, ut gratis instituit, gratis etiam fidelibus exhiberi et ministrari voluit; hinc ad evitandum popolare murmur, præsertim tempore Pasche, dum in sacramenti corporis et sanguinis Christi ministerio, in exigendis minutis decimis, et aliis quibusdam oblationibus, ecclesie ministros adeo contingit esse sollicitos, ut in grave christianorum scandalum, rudi saltem populo singulisque qui in ecclesia fuerint, ratione vestimenti reddendi, videantur augustissimum illud sacramentum venundare; statuit et ordinat hæc synodus, ut ecclesiarum vicarii, prout singulis eorum manebit, cum suis parochianis paulo ante Quadragesimam in mense Februario pro decimis huiusmodi minutis sive personalibus sive mixtis, aliis quoque oblationibus ecclesie debitæ, rationem ineant; et ad hunc effectum literas monitoriales in forma debita a suis ordinariis respective levent, impetrent et executioni demandari curent, ut in paschali solennitate populus christianus liberius orationi vacet, idemque sacramentum ardentiori pietatis affectu, divinoque fervore percipiat, omni tunc temporis exactione penitus interdicta; spontaneæ autem fidelium oblationes, facto dicto sacramenti ministerio, ab eis qui libere offerre voluerint, recipiantur; ac nihil exigatur, ut supra.

No. VI.

PROCEEDINGS RELATING TO THE DUTIES OF BISHOPS IN CONFIRMATION OF TESTAMENTS.
FROM WILKINS.

IN CONCILIO CLERI ECCLESIE SCOTICANE APUD PERTH. A.D. 1420.

1. Petiit prefatus dominus conservator declarari quæ consuetudo in singulis in confirmatione testamentorum retroactis temporibus consuevit observari, et ad declarationem huiusmodi faciendam per antiquiores de clero de singulis diocesibus in suis conscientiis per juramentum ad sancta Dei evangelia oneravit. Qui omnes avisati concorditer declaraverunt, quod episcopi, et ordinariam habentes jurisdictionem, con-

sueverunt a tam longo tempore de cujus contrario non est memoria hominum, confirmare testamenta et codicillos decedentium subditorum suorum testantium, et decedentibus ab intestato dare executores : 2. Insuper sequestrare facere defunctorum bona, quousque testamenta ipsorum forent ordinariis presentata et ab eis sic legitime essent confirmata : 3. Item, consueverunt petere ab executoribus tam testantium quam decedentium ab intestato, de fidei juramento facto vel faciendo juramentum : 4. Item, insuper quod fideliter exequentur juxta posse rationabilem defuncti voluntatem : 5. Item, quod parati erunt reddere ordinario rationem, et illis quorum interest, de commissa sibi administratione, quando super hoc fuerint moniti sive debite requisiti. Quæ premissa asserebant notoria et manifeste observata, et de eis erat vox publica et communis fama. Et quia de quota solvenda fuit questio facta, deliberatum fuit, quod de bonis defunctorum mobilibus consueverunt fieri tres partes; de quibus, solutis debitis, si fuerint uxor et filii, consuevit uxor habere vnam tertiam bonorum mobilium, filii autem et liberi vnam alteram tertiam, et de tertia parte que remanebat consueverunt executores disponere pro exequiis et anima defuncti et legata persolvere; de qua tertia parte defuncti consueverunt executores persolvere ordinariis pro confirmatione testamenti, et laboribus sibi incumbentibus duodecim denarios de libra vel saltem componere pro eadem. Quam consuetudinem ut laudabilem rationabilem consuetam et approbatam, decrevit ipse conservator a clero et populo debere observari; rogando dictos episcopos presentes cum congregatione synodi, presens decretum suis sigillis auctenticis communiri.

A DIGEST OF THE CASES.

Suits for separation or divorce on the grounds of—

1. Consanguinity. No. 11, 15, 27, 28, 36, 37, 39, 42, 57, 58, 59, 63, 73, 74, 78, 82, 89, 95, 96, 112, 114, 115, 124, 126, 136, 142, 150, 159, 161, 163.
2. Affinity. No. 3, 5, 7, 8, 12, 16, 18, 22, 24, 26, 29, 31, 32, 38, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 52, 55, 60, 61, 62, 65, 66, 68, 70, 72, 79, 81, 83-88, 91, 92, 94, 97, 98, 99, 101, 103, 113, 116, 117, 121, 127, 129, 133, 135, 138, 145, 147, 151, 152, 153, 155, 167.
3. Cognatio spiritualis. No. 156.
4. Impuberty. No. 41, 152, 165.
5. Impotency. No. 13, 137, 139.
6. Force. No. 6, 20, 35, 40.
7. Circumvention. No. 165.
8. Adultery. No. 1, 51, 54, 93, 107, 110, 111, 128, 140, 147, 148, 164.
9. Sevitia. No. 76, 131, 134, 149, 158.

A solemn marriage voided by—

1. A pre-existing solemn marriage. No. 14, 34, 125.
2. Pre-existing sponsalia per verba de futuro carnali copula subsecuta. No. 30, 33, 53, 102, 119, 123.

A marriage by sponsalia per verba de futuro carnali copula subsequuta voided by—

1. A pre-existing solemn marriage. No. 2, 90.
2. Pre-existing sponsalia per verba
de presenti. No. 33, 80.
3. Pre-existing sponsalia per verba
de futuro cum copula. No. 4, 17, 28, 77.

Sponsalia per verba de futuro sine copula voided by *subsequent* sponsalia per verba de futuro cum copula. No. 19.

Suits for solemnization of marriage. No. 21, 56, 84, 86, 105, 106, 109, 123, 134,
143, 145, 154, 166, 168.

Decrees of adherence. No. 119, 125, 148, 162.

Dissolution of marriage contract. No. 132.

Aliment awarded. No. 1, 128, 158, 162.

Legitimation of children. No. 7, 12, 116, 117, 121, 126, 133, 135, 136, 138,
142, 147, 151, 153, 159, 161, 163.

Children declared illegitimate. No. 87.

Restitution of Dowry. No. 2, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 15-18, 22, 26-31, 33-41,
43-45, 47-50, 52, 53, 55, 57-59, 61-63, 68-71,
74, 77-83, 85-92, 94, 95, 97-99, 102-4, 111-114,
117, 119, 122, 124, 126, 127, 129, 133, 135-139,
145, 147, 150-152, 155, 156, 159-161, 163-165,
167.

Forfeiture of Dowry. No. 140.

Re-marrying allowed. No. 3, 13, 16, 24, 35, 41, 45, 55, 68-70, 77, 84,
86-92, 96, 97, 104, 108, 112-117, 119, 121, 122,
124, 126, 127, 129, 133, 135-139, 142, 145, 147,
150-153, 155, 156, 159-161, 163, 165, 167.

DIGEST OF THE CASES.

lv

Re-marrying forbidden.	No. 5, 12, 94, 103, 164.
Expenses awarded.	No. 1, 6, 40, 42, 51, 67, 69, 72, 73, 75, 77, 78, 93, 100, 104, 105, 108, 119, 125, 127, 128, 130, 132, 134, 143, 144, 146, 148, 154, 161, 164, 166, 169, 170.
Absolving <i>a vinculo juramenti</i> .	No. 9, 10, 19, 45, 46.
Cases of status and succession.	No. 67, 75, 100, 146, 157, 169, 170.
Damages for Seduction.	No. 130.

LIBER SENTENTIARUM
OFFICIALIS SANCTI ANDREE.

SENTENTIE

OFFICIALIS SANCTI ANDREE.

Sententia diuorcij domine de Calendar contra dominum eiusdem.

CRISTI nomine jnuocato Nos Willelmus Wawane in decretis licenciatus canonicus Abirdonenfis ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudex pro tribunali sedentes in quadam causa matrimoniali tendente ad diuorcium coram nobis mota et adhuc pendente indecisa inter nobilem domicellam Agnetem Hepburne sponfam nobilis domini Willelmi domini Levingstone de Calendar a&ricem ab vna et dictum dominum Willelmum suum sponsum reum partibus ab altera Cognoscentes juxta ea que vidimus audiimus et cognouimus Jurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus jnuocato Per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hijs scriptis pronunciamus decernimus et declaramus dictam dominam Agnetem a mensa thoro et mutua cohabitatione ac seruitute dicti domini Willelmi sui sponsi separandam fore ac separari debere et separamus Ex et pro eo quod stante matrimonio de jure et

1.
fol. 16.

de facto inter dictos dominum Willelmum et Agnetem contracto et in facie ecclesie solemnizato carnali copula subsequuta et minime soluto dictus dominus Willelmus quandam mulierem nuncupatam Mariotam Talzoure carnaliter cognouit et prolem ex eadem procreauit Propterea dictum dominum Willelmum ad prefatam Agnetem debite et canonice juxta suam honestatem et persone qualitatem et dicti domini Willelmi facultatem sumptibus ipsius domini Willelmi durante tempore litis et imposterum juxta iuris exigenciam alimentandam sustentandam et nutriendam una cum suis seruatoribus et famulabus juxta et secundum honestatem et qualitatem ac substantiam dictorum Agnetis et domini Willelmi compellendum fore et compelli debere ac compellimus Idcirco dictum dominum Willelmum in expensis in lite factis et faciendis eadem nostra sententia condemnantes Et hoc omnibus quorum interest notum facimus.

Sententia Robesone et Nesbit.

2. Nos Willelmus Wawane cancellarius Rossensis ac officialis Sancti
fol. 26. Andree in causa matrimoniali inter Jonetam Robesone sponsam putatiuam Jacobi Nesbit aatricem ab una et dictum Jacobum sponsum affidatum ipsius Jonete reum partibus ab altera Decernimus pretenso sponsalia per verba de futuro carnali copula subsequuta inter dictos Jonetam et Jacobum contracta ab initio fuisse et esse nulla et invalida et ipso jure nulla Ex et pro eo quia tempore contractus dictorum sponsaliorum dicta Joneta fuit cooperta viro videlicet cum Thoma Worthly milite et matrimonium cum eodem in facie ecclesie celebrauit rite et legitime absque quocumque impedimento et hic diu ante celebrationem huiusmodi sponsaliorum vitam in humanis duxit et diu post Propterea dictos Jonetam et Jacobum abinuicem separandos et diuorciandos fore prout separamus et diuorciamus causantibus premissis et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Sententia diuorcii domine Halket et Knollis.

Nos Willelmus Wawane in causa matrimoniali inter nobilem domicellam 3.
 Cristinam Edmenstoune dominam de Halket a&tricem ab vna et honora- fol. 34.
 bilem virum magistrum Georgium Knollis suum sponsum putatuum reum
 partibus ab altera Decernimus matrimonium de facto et non de iure
 ignoranter contractum inter ipsam dominam Cristinam et prefatum
 magistrum Georgium ab inicio fuisse et esse in se nullum et inualidum
 nec viribus subsistere posse Ex eo quia quondam Grefilla Retray prima
 sponsa ipsius magistri Georgii et prefata domina Cristina attingebant
 inuicem in quarto et quarto gradibus consanguinitatis et sic dicta domina
 Cristina et prefatus magister Georgius jnuicem attingunt in eisdem
 gradibus affinitatis Propterea dictos dominam Cristinam et magistrum
 Georgium ab jnuicem separandos et diuorciandos fore prout separamus
 et diuorciamus alibique licenciam in domino nubendj impertimur.

Sententia Cornvell et Gurlau.

Nos Matheus Ker prepositus ecclesie collegiate nostre domine de 4.
 campis prope Edinburgh iudex deputatus per venerabilem et egregium fol. 5.
 virum magistrum Robertum Forman prothonotarium apostolicum deca-
 num ecclesie metropolitane Glasguensis et commissarium generalem
 Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie ad vniuersitatem
 causarum specialiter constitutus in causa matrimoniali inter honestam
 mulierem Margaretam Cornwell a&tricem ab vna et eciam honestum
 virum Alexandrum Gurlau suum sponsum affidatum reum partibus ab
 altera Decernimus sponsalia per verba de futuro carnali copula subse-
 cuta inter dictos Margaretam et Alexandrum contracta ab inicio fuisse
 et esse nulla et inualida ac contra mandata ecclesie et sacros canones
 contracta Ex et pro eo quia tempore contractus et ante huiusmodi
 contractum dictorum sponsaliorum dictus Alexander habuit vnam con-

iugem superstitem vocatam Gertrudem alias Gartoric Ogilwy in partibus vltamarinis cum qua contraxit sponsalia carnali copula eciam subsecuta Propterea dictos Margaretam et Alexandrum abinuicem separandos et diuorciandos fore prout separamus et diuorciamus causantibus premissis et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias restituendum fore decernimus.

Sententia Aldinstoune contra Days.

5. Nos Matheus Ker in causa matrimoniali coram quondam egregio viro
fol. 9. magistro Willelmo Wawane officiali Sancti Andree mota inter Gilbertum Aldinstoune auctorem ab vna et Elizabetham Dais suam pretenfam sponsam affidatam ream partibus ab altera Decernimus pretenfa sponsalia per verba de futuro carnali copula subsecuta inter dictos Gilbertum et Elizabetham contracta de facto et non de jure ab inicio fuisse et esse nulla et inualida ac contra precepta ecclesie contracta Ex et pro eo quia quondam Bertholomeus Aytoune primus sponsus dicte Elizabethae matrimonium de facto et de jure cum dicta Elizabetha contraxit et jdem in facie ecclesie solempnizauit carnali copula subsecuta ad spacium decem annorum vltime elapforum et vltra quicquid quondam Bertholomeus primus sponsus dicte Elizabethae et dictus Gilbertus libellans attingebant jnuicem in quarto et quarto gradibus consanguinitatis Propterea dictos Gilbertum et Elizabetham ab jnuicem separandos et diuorciandos fore prout separamus et diuorciamus causantibus premissis absque spe coniugii in futurum remanere quoad dictam Elizabetham eo quod dicta Elizabetha scienter contraxit et quicquid alter alteri dederit dotis aut donacionis causa propter nuptias jterum restituendum fore decernimus.

Sententia Creichtone et Hering.

6. Nos Matheus Ker in causa matrimoniali tendente ad diuorcium inter
fol. 10. honestam mulierem Elizabetham Creichtoune relictam quondam Johannis

Craufurd de Bonyntoun a&tricem ab vna et Eduardum Hering filium et apparentem heredem nobilis viri Patricii Hering de Gilmertoun reum partibus ab altera Decernimus pretenſa ſponſalia per verba de futuro carnali copula ſubſecuta inter dictos Elizabetham et Eduardum contracta ab initio fuiſſe et eſſe nulla et inualida ac contra conſtituciones ſacrorum canonum celebrata Ex et pro eo quia dicta Elizabetha fuit rapta et per vim metum ac violenciam qui poſſunt cadere in conſtante mulierem fuit compulſa et coacta per dictum Eduardum ſuoſque amicos et complices ad huiusmodi pretenſa ſponſalia contrahenda cum dicto Eduardo Idcirco cauſante huiusmodi impedimento dictos Elizabetham et Eduardum abinuicem ſeparandos et diuorciandos fore prout diuorciamus Propterea dictum Eduardum in expenſis in lite factis et faciendis eadem noſtra ſententia condemnantes.

Sententia Somerwell et Hepburne.

Nos Matheus Ker in cauſa matrimoniali mota inter Johannem 7.
Somerwele filium et heredem quondam Johannis Somervele de *fol. 11.*
Cambuſnethane militis actorem ab vna et honorabilem mulierem
Jonetam Hepburne ſuam pretenſam ſponſam ream partibus ab altera
Decernimus pretenſum matrimonium ymmoverius contubernium inter
dictos Johannem et Jonetam contractum et in facie eccleſie licet
nulliter ſolempnizatum carnali copula ſubſecuta de iure nullum et
inualidum nec viribus ſubſiſtere nequit Ex et pro eo quia ipſe
Johannes ante huiusmodi aſſertum contractum matrimonii carnaliter
cognouit quondam Phillidem Williamſone quequidem Phillis attingit
ſibi Jonete in ſecundo et tercio gradibus conſanguinitatis Propterea
dictos Johannem et Jonetam abinuicem diuorciandos fore prout diuor-
ciamus proleſque ſi que ſuſcepte ſint vel fuerint legitimas fore decer-
nimus Et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis cauſa
propter nuptias iterum reſtituendum fore.

xxvj Augusti A.D. M.D.XVI.

Sententia diuorcij Seytone et Grahame.

8. *fol. 14.* Nos Matheus Ker in causa coram magistro Roberto Forman olim commissario generali Sancti Andree mota inter Ninianum Seytone de Tulybody a&orem ab vna et Matildam Grahame eius sponfam putatiuam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Ninianum et Matildam contractum et in facie ecclesie solempnizatum carnali copula subsecuta de jure nullum et inualidum ac viribus subsistere nequit Ex et pro eo quia dicta Matilda diu ante celebrationem dicti pretenfi matrimonij fuit carnaliter cognita per quondam nobilem et potentem dominum Willelmum comitem de Montrose qui decessit apud Flowdoune in anno Domini M.D.XIII. quiquidem Ninianus et dictus quondam Willelmus comes de Montrose se inuicem attingebant in tercio et quarto gradibus consanguinitatis et sic dicta Matilda tempore contractus dicti pretenfi matrimonii attingebat sibj Niniano in tercio et quarto gradibus affinitatis de jure prohibitis Propterea dictos Ninianum et Matildam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias jterum restituendum fore decernimus.

Sententia Symfone et Smyth.

9. *fol. 35.* Christi nomine inuocato Nos Jacobus Heriot canonicus ecclesie cathedralis Rossensis ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie judex pro tribunali sedentes in quadam causa coram venerabili et egregio viro magistro Roberto Forman prothonotario apostolico decano ecclesie metropolitane Glasguensis ac olim commissario generali infra archidiaconatum Laudonie et eius deputatis et nunc coram nobis mota et ad huc pendente indecisa inter Robertum Simfone a&orem ab

vna et Margaretam Smyth ream partibus ab altera cognoscentes juxta ea que vidimus audiimus et cognouimus jurisperitorum communicato confilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum deum pre oculis habentes eiusque nomine sancti mo primitus iuuocato per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis Pronunciamus decernimus et declaramus sponsalia per verba de futuro inter dictos Robertum et Margaretam contracta nulla carnali copula subsecuta esse de jure dissoluta Ex et pro eo quia post prefata sponsalia dictus Robertus alia sponsalia contraxit per verba de futuro carnali copula subsecuta cum quadam Eufamea Dawy Propterea dictos Robertum et Margaretam hincinde a vinculo juramentj per eos prestiti absoluendos fore et absoluimus necnon et eidem Roberto propter non obseruationem sui juramenti dicte Margarete prestiti penitentias salutare nostro arbitrio iniungendas decernimus et hoc omnibus quorum interest notum facimus per presentes.

Sententia Loch et Zoung.

Nos Jacobus Heriot in causa inter Margaretam Loch aetricem ab vna 10.
et Johannem Zoung reum partibus ab altera Decernimus sponsalia fol. 39.
per verba de futuro inter dictos Margaretam et Johannem contracta
nulla carnali copula subsecuta esse de iure dissoluenda et dissoluimus
Ex et pro eo quia post prefata sponsalia ipsa Margareta alia spon-
salia contraxit per verba de futuro carnali copula subsecuta cum
quodam Johanne Johnesone Propterea dictos Margaretam et Johan-
nem hincinde a vinculo eorum juramenti per eos prestiti absoluendos
fore et absoluimus necnon eidem Margarete propter non obseruacionem
sui juramenti dicto Johanni prestitj penitentias salutare nostro arbitrio
iniungendas decernimus.

Sententia Scot et Mychell.

11. Nos Jacobus Heriot in quadam causa matrimoniali tendente ad
fol. 42. diuorcium mota inter Jonetam Scot a&tricem ab vna et Johannem Mychell reum partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium per verba de presenti inter dictos Jonetam et Johannem contractum et in facie ecclesie solempnizatum carnali copula subsecuta nullum iunualidum et contra sacros canones celebratum Ex et pro eo quia dicta Joneta diu ante celebrationem dicti pretenfi matrimonij cum dicto Johanne fuit carnaliter cognita cum Johanne Nesbit fratre germano matris ipsius Johannis ex vtroque parente et sic dicta Joneta prefato Johanni attingit in primo et secundo gradibus consanguinitatis Propterea dictos Jonetam et Johannem abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Sententia Newtoun et Liddall.

12. Nos Jacobus Heriot in causa mota inter Johannem Newtoun a&torem
fol. 44. ab vna et Jonetam Liddall ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium de facto et non de iure inter dictos Johannem et Jonetam contractum ab inicio fuisse et esse nullum et iunualidum et contra sacros canones celebratum Ex et pro eo quia ante huiusmodi pretenfum matrimonium sic contractum inter dictos Johannem et Jonetam ipse Johannes carnaliter cognouit quandam Margaretam Newtoun et cum ea prolem habuit consanguineam dicte Jonete que adinuicem attingebant in secundo gradu consanguinitatis Propterea dictos Johannem et Jonetam diuorciandos fore prout diuorciamus et dictum Johannem absque spe coniugij in futurum remanere prolemque inter dictos Johannem et Jonetam susceptam legitimam fore decernendo et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Sententia Mailvill et Hepburne.

Nos Jacobus Heriot in causa inter Daud Mailwill actorem ab vna et 13.
Margaretam Hepburne eius pretenfam sponfam ream partibus ab altera fol. 44.
Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Daud et Margaretam
contractum et in facie ecclesie solempnizatum nullum et inualidum et de
iure venit derimendum obstante impedimento subscripto ex parte dicte
Margarete proveniente Ex et pro eo quia dicta Margareta est ita arcta
quod non possit a prefato Daud libellante cognosci propter arctitatem in
membro secreto dicte Margarete et insufficientiam eiusdem Propterea
dictos Daud et Margaretam abinuicem diuorciandos fore prout diuor-
ciamus licenciamque in domino dicto Daud alibi nubendi impertimur.

Sententia Brovne et Bathcat.

Nos Jacobus Heriot in causa inter Jonetam Brovne actricem ab vna 14.
et Cuthbertum Bathcat suum pretenfum sponsum reum partibus ab altera fol. 46.
Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Jonetam et Cuthbertum
contractum et in facie ecclesie solempnizatum carnali copula subsecuta
ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum Ex et pro eo quia tempore
quo dictum pretenfum matrimonium fuit contractum videlicet in festo
Sancti Andree apostoli in anno Domini m.d.xiv. Isabella Smyth prior
sponfa ipsius Cuthberti cum qua dictus Cuthbertus prius solempni-
zavit matrimonium in facie ecclesie et similiter postquam dictum
affertum matrimonium fuit inter prefatos Jonetam et Cuthbertum sic
vt premittitur contractum supervixit ac incolumis ac superstes fuit
propterea dictos Jonetam et Cuthbertum ab inuicem diuorciandos fore
prout diuorciamus.

Sententia Joffy contra Pay.

15. Nos Jacobus Heriot in causa matrimoniali mota inter Nicholaum Joffy
fol. 46. auctorem ab vna et Jonetam Pay ream partibus ab altera Decernimus
pretensa sponsalia inter dictos Nicholaum et Jonetam contracta carnali
copula subsecuta ab inicio fuisse et esse nulla et invalida et contra sacros
canones celebrata Ex et pro eo quia tempore contractus dictorum pre-
tenforum sponsaliorum dicti Nicholaus et Joneta seinuicem attingebant
in quarto gradu consanguinitatis Propterea eosdem Nicholaum et
Jonetam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid
alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum
restituendum fore decernimus.

Sententia Robefone et Melroff.

16. Nos Jacobus Heriot in causa matrimoniali mota inter Jonetam
fol. 47. Robefone auctricem ab vna et Daud Melroff suum pretenfum sponsum
reum partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter
dictos Jonetam et Daud de facto et non de jure contractum et in
facie ecclesie solempnizatum carnali copula subsecuta ab inicio fuisse
nullum et inualidum nec viribus subsistere poterit Ex et pro eo quia
ipsa Joneta et quondam Joneta Abbot vltima sponsa ipsius Daud attin-
gebant inuicem in tercio et quarto gradibus consanguinitatis et sic ipsa
Joneta libellans et dictus Daud attingunt inuicem in eisdem gradibus
affinitatis Propterea dictos Jonetam et Daud ab inuicem diuorciandos
fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut dona-
tionis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus ac
licenciam alibi nubendi dicte Jonete in domino vbi placuerit im-
pertimur.

Sententia Mertyne et Dik.

Nos Jacobus Heriot in causa mota inter Patricium Mertyne actorem 17.
ab vna et Elizabetham Dik ab altera partibus Decernimus pretenſa *fol. 47.*
ſponſalia per verba de futuro cum dicta Elizabetha contracta ab initio
fuisse et esse nulla et inualida nec viribus subsistere possent Ex et pro
eo quia ante contractum huiusmodi pretenſorum ſponſaliorum videlicet
ad ſpaciū duorum annorum ultimo elapſorum vel eocirca dicta Eliza-
betha quedam ſponſalia per verba de futuro carnali copula ſubſecuta cum
Thoma Alexander contraxit qui quidem Thomas tempore contractus
huiusmodi pretenſorum ſponſaliorum inter libellantem et libellatam fuit
et est viuens et ſuperſtes Propterea dictos Patricium et Elizabetham
abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri
dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum reſtituendum
fore decernimus.

Sententia He&or et Haw.

Nos Jacobus Heriot in causa matrimoniali mota inter Robertum He&or 18.
actorem ab vna et Katrinam Haw ſuam pretenſam ſponſam ream partibus *fol. 52.*
ab altera Decernimus pretenſum matrimonium inter dictos Robertum
et Katrinam contractum et in facie eccleſie ſolempnizatum carnali copula
ſubſecuta ab initio fuiſſe et eſſe nullum et inualidum ac contra ſacros
canones contractum Ex et pro eo quia dicta Katrina ante dictum pre-
tenſum matrimonium de facto fuit carnaliter cognita cum quodam
Henrico Railſtone qui quidem Henricus et ipſe Robertus exiſtunt in
ſecundo et tertio gradibus conſanguinitatis pretextu cuius ipſe Robertus
et Katrina exiſtunt in eiſdem gradibus affinitatis videlicet ſecundo et
tertio gradibus affinitatis Propterea dictos Robertum et Katrinam abin-
uicem diuorciandos fore et diuorciamus et quicquid alter alterj dederit
dotis aut donationis causa propter nuptias iterum reſtituendum fore
decernimus.

Sententia Blak et Robertfone.

19. *fol. 54.* Nos Jacobus Heriot in causa mota inter Isabellam Blak a&ricem ab vna et Johannem Robertfone reum partibus ab altera Decernimus sponsalia per verba de futuro inter dictos Isabellam et Johannem contracta nulla carnali copula subsecuta esse de jure dissoluenda et dissoluimus Ex et pro eo quia post prefata sponsalia ipsa Isabella alia sponsalia contraxit per verba de futuro carnali copula subsecuta cum quodam Alexandro Cuik adhuc superuiuente Propterea dictos Isabellam et Johannem hincinde a vinculo eorum iuramenti per eos prestiti absoluendos fore et absolui-
mus necnon dicte Isabelle propter non obseruacionem sui iuramenti prestiti penitencias salutare nostro arbitrio iniungendas decernimus.

Sententia Wardlaw et Perdowy.

20. *fol. 55.* Nos Jacobus Heriot in causa mota inter Beatricem Wardlaw a&ricem ab vna et Daudid Perdowy suum pretenfum sponsum reum partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Beatricem et Daudid contractum ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum nullumque de iure sortiri debere effectum ac contra constitutiones sacrorum canonum celebratum causante impedimento subscripto Ex et pro eo quia dicte Beatrix fuit rapta ac per vim metum et violenciam qui possint cadere in constantem mulierem [fuit compulsa et coacta] per dictum Daudid et suos complices armatos eandemque secum abstulit secumque cohabitare matrimonium contrahere illudque carnali copula consumere coegit Propterea dictos Beatricem et Daudid abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus dictamque Beatricem in integrum restituendam fore restituique debere prout restituimus.

Sententia Andro contra Hammyltone.

Nos Jacobus Heriot in quadam causa mota inter Jonetam Andro 21.
actricem ab vna et Andream Hammyltoune reum partibus ab altera fol. 63.
Decernimus dictum Andream ad solemnizandum matrimonium in
facie ecclesie cum ipsa Joneta eo quod idem Andreas contraxit spon-
salia per verba de futuro carnali copula subsequuta cum dicta Joneta
compellendum fore et compellimus eadem nostra sententia con-
demnantes.

Sententia Mertyne et Geddes.

Nos Jacobus Heriot in causa mota inter Margaretam Mertyne sponsam 22.
putatiuam Jacobi Geddes actricem ab vna et dictum Jacobum reum fol. 65.
partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium per verba de
presenti carnali copula subsequuta inter dictos Margaretam et Jacobum
contractum et in facie ecclesie solemnizatum ab inicio fuisse et esse nullum
et inualidum et contra canonicas sanctiones celebratum causante impedi-
mento subscripto Ex et pro eo quia dictus Jacobus ante contractum dicti
pretenfi matrimonii carnaliter cognouit quandam Alifonam Carfra con-
sanguineam ipsius Margarete sibi attingentem in quarto et quarto
gradibus consanguinitatis et cum eadem prolem procreauit et sic dictus
Jacobus attingit sibi Margarete in eisdem gradibus affinitatis Prop-
terea dictos Jacobum et Margaretam ab inuicem diuorciandos fore
prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis vel donationis
causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Sententia diuorcii Rouch et Louranstoune.

Nos Jacobus Heriot in quadam causa diuorcii mota inter Thomam 23.
Louranstoun actorem ab vna et Alifonam Roucht relictam quondam fol. 72.

Jasperis Mayne ream partibus ab altera Decernimus dictam Alifonam ab impetitione dicti Thome absoluendam fore et absoluimus.

Sententia Balglawy contra Levyngstoune.

24. *fol. 73.* Nos Jacobus Heriot in causa mota inter Jacobum Balglawy burgensem de Edinburgh actorem ab vna et Alifonam Levyngstoune ream partibus ab altera Decernimus pretensam affidavitem inter dictos Jacobum et Alifonam contractam per verba de futuro carnali copula subsequuta de iure ab inicio fuisse et esse nullam et inuvalidam nec de iure subsistere potuisse nec posse causante impedimento affinitatis subscripto Ex et pro eo quia olim Mariota Levingstoun prior coniunx ipsius Jacobi dictae Alifone in quarto et secundo gradibus consanguinitatis attingebat et sic ipsa Alifona in eisdem affinitatis gradibus ipsi Jacobo attingit Propterea dictos Jacobum et Alifonam ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus licenciamque alibi dictis Jacobo et Alifone nubendi in domino impertimur penitentiasque salutes pro commissis eisdem nostro arbitrio reseruamus.

Sententia Cokburne et Crechtoune.

25. *fol. 85.* Nos Jacobus Heriot rector de Kynoul ac officialis Sancti Andree in causa matrimoniali mota inter Alexandrum Cokburne de Newhall actorem ab vna et Elizabetham Crechtoune suam sponsam ab altera partibus Decernimus dictam Elizabetham ab impetitione ipsius Alexandri absoluendam fore et absoluimus Propterea dictum Alexandrum ad pertractandum dictam Elizabetham suam sponsam in mensa thoro et mutua cohabitatione vt decet sponsum sponse compellendum fore et compellimus.

Sententia Mur et Grenlaw.

Nos Jacobus Heriot in causa mota inter Alexandrum Mur actorem ab 26.
vna et Alifonam Grenlaw eius sponsam putatiuam ream partibus ab altera *fol. 85.*
Decernimus pretenfum matrimonium de facto et non de iure inter dictos
Alexandrum et Alifonam contractum et in facie ecclesie solempnizatum
carnali copula subsecuta ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum
caufante impedimento subscripto Ex et pro eo quia ante contractum
dicti pretenfi matrimonii et solempnizationem eiusdem idem Alex-
ander carnaliter cognouit quandam Jonetam Symfone consanguineam
dicte Alifone quequidem Joneta Symfone et dicta Alifona libellata
inuicem attingunt in tercio et tercio gradibus consanguinitatis Et
propterea dictos Alexandrum et Alifonam ab inuicem diuorciandos fore
prout diuorciamus et quicquid alter alterj dederit propter nuptias iterum
restituendum fore decernimus.

Sententia Edmonstone et Logane.

Nos Jacobus Heriot in causa mota inter Johannem Edmonstone de eodem 27.
actorem ab vna et Jonetam Logane eius pretenfam sponsam ream partibus *fol. 87.*
ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Johannem et
Jonetam contractum et in facie ecclesie solempnizatum carnali copula
subsecuta esse nullum et inualidum et contra constitutiones sacrorum
canonum celebratum Ex et pro eo quia dictus Johannes et prefata Joneta
sibi inuicem attingunt in quarto et quarto gradibus consanguinitatis de
iure prohibitis Propterea eosdem abinuicem diuorciandos fore prout
diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa
propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Sententia inter Cunnyngame et Swyntoun.

28. **N**os Jacobus Heriot in causa mota inter nobilem domicellam dominam
fol. 88. Elizabetham Cunnyngame a&tricem ab vna et honorabilem virum
Johannem Swyntoun de eodem suum pretenfum sponfum reum partibus
ab altera Decernimus pretenfum matrimonium de facto et non de iure
contractum ab inicio carnali copula subsecuta esse nullum et inualidum
causantibus impedimentis subscriptis Ex et pro eo quia dicta Elizabetha
cum dicto Johanne huiusmodi pretenfum matrimonium contraxit igno-
ranter tamen ipsis sibi inuicem in quarto et quarto consanguinitatis
gradibus attingentibus necnon prefata Elizabetha scienter huiusmodi
matrimonium vt supra contraxit cum prefato Johanne non obstante quod
dicta domina Elizabetha ante dictum pretenfum matrimonium inter
ipsam et dictum Johannem sponsalia contraxit per verba de futuro carnali
copula subsecuta cum Johanne Oliphant de Kelly milite quiquidem
Johannes tempore contractus dicti pretenfi matrimonii fuit prout de
presenti est superstes et in humanis viuens Propterea dictos Elizabetham
et Johannem ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quic-
quid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum
restituendum fore decernimus.

Sententia Buchquhannan et Knollis.

29. **N**os Jacobus Huntar vicarius de Ormiston commiffarius venerabilis
fol. 88. et egregii viri magistri Jacobi Heriot rectoris de Kynnoule ac officialis
San&i Andree ad vniuersitatem causarum specialiter constitutus in
quadam causa matrimoniali mota inter Elizabetham Buchquhannane
dominam Cader a&tricem ab vna et honorabilem virum Robertum
Knollis de Ballormy eius pretenfum sponfum reum partibus ab altera
Decernimus pretenfum matrimonium per verba de futuro carnali copula
subsecuta inter dictos Elizabetham et Robertum contractum ab inicio

fuisse et esse nullum et invalidum et contra sacros canones celebratum et de jure subsistere non posse Ex et pro eo quoniam ipse Robertus ante celebrationem huiusmodi pretenso matrimonii sic ut premittitur contracti carnaliter cognovit quandam Margaretam Menteith sibi Elizabethæ attinenti in secundo et tertio gradibus consanguinitatis et sic dicti Robertus et Elizabetha sibi inuicem in eisdem gradibus affinitatis attingunt Propterea dictos Elizabetham et Robertum ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias restituendum fore decernimus.

Sententia Turnbull et Forrest.

Nos Jacobus Heriot in causa mota inter Jonetam Turnbull aëricem ab 30.
vna et Adam Forrest suum pretensum sponsum reum partibus ab altera fol. 90.
Decernimus pretensum matrimonium de facto et non de iure inter dictos
Jonetam et Adam contractum et in facie ecclesiæ solemnizatum per
verba de presenti carnali copula subsequuta ab initio fuisse et esse nullum
et inualidum et de iure minime subsistere posse causante impedimento
subscripto Ex et pro eo quia ante contractum huiusmodi pretenso
matrimonii inter ipsos Jonetam et Adam ipsa Joneta libellans contraxit
matrimonium per verba de futuro carnali copula subsequuta cum quodam
Johanne Oglavy adhuc superstite Propterea dictos Jonetam et Adam ab
inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri
dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum
fore decernimus.

Sententia diuorcii Eldar et Portuis.

Christi nomine inuocato Nos Willelmus Prestoun rector de Beltoune 31.
ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudex pro fol. 95.

tribunali sedentes in quadam causa matrimoniali tendente ad diuorcium coram quondam bone memorie magistro Jacobo Heriot rectore de Kynnoule olim officiali Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie nostro predecessore mota et adhuc pendente indecisa inter Elizabetham Portuiff aatricem ab vna et Robertum Eldar eius pretenfum sponsum reum partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium de facto et non de iure inter dictos Elizabetham et Robertum contractum et in facie ecclesie solempnizatum per verba de presenti carnali copula subsecuta ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum et de iure minime subsistere posse causante impedimento subscripto Ex et pro eo quia ante contractum huiusmodi pretenfi matrimonij inter ipsos Elizabetham et Robertum ipse Robertus contraxit matrimonium cum quadam Mariota Lychtbody carnali copula subsecuta quequidem Mariota et prefata Elizabetha attingebant inuicem in tertio et quarto gradibus consanguinitatis et per consequens dicti Elizabetha et Robertus sibi inuicem attingunt in eisdem gradibus affinitatis Propterea dictos Elizabetham et Robertum ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus causante impedimento predicto et quicquid alter alteri dederit causa dotis et donationis propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

xxvij Marcij A.D. M.D.XXII.

Sententia diuorcii Lermonth et Carnis.

32. Nos Willelmus Prestoune in causa diuorcii mota inter Laurentium
fol. 98. Lermonth actorem ab vna et Margaretam Carnis suam pretenfam sponfam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium de facto et non de iure inter dictos Laurentium et Margaretam contractum per verba de futuro carnali copula subsecuta ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum et de iure minime subsistere posse causante impedimento subscripto Ex et pro eo quoniam ipse Laurentius longe

ante contractum huiusmodi pretenforum sponsaliorum inter dictum Laurentium et prefatam Margaretam carnaliter cognouit quandam Mariotam Levingtoun quequidem Mariota et prefata Margareta Carnis fibiinuicem attingebant in quarto et tertio gradibus consanguinitatis et per consequens ipsi Laurentius et Margareta adinuicem attingunt in eisdem gradibus affinitatis Propterea prefatos Laurentium et Margaretam Carnis abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus.

v Maii A.D. M.D.XXII.

Sententia diuorcii Johnesoune et Eldare.

Nos Willelmus Prestoune in quadam causa matrimoniali mota inter 33.
 Daud Johnesoune actorem ab vna et Margaretam Eldare suam pretenfam *fol. 99.*
 sponsam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium
 de facto et non de iure inter dictos Daud et Margaretam contractum et
 in facie ecclesie solempnizatum carnali copula subsecuta ab inicio fuisse et
 esse in se nullum et inualidum et de iure minime subsistere posse causante
 impedimento subscripto Ex et pro eo quia dictus Daud diu ante solem-
 nizationem dicti pretenfi matrimonii vt supra inter dictos Daud et
 Margaretam videlicet ad spacium quatuor annorum alia sponsalia tam
 per verba de futuro quam de presenti cum Margareta Abirnethy im-
 presentiarum superstiti carnali copula subsecuta contraxit dicendo sibi
 Margarete Abirnethy verba in vulgari sequentia I promytt to 3ow
 Begis Abirnethy pat I fall mary 3ow and pat I fall neuere haiff ane
 vther wiff and perto I giff 3ow my fayth Et similiter eadem Margareta
 dicendo eadem verba sibi Daud econuerso et post probationem huius-
 modi verborum dicta Margareta carnaliter fuit cognita per dictum
 Daud et prefati Daud et Margareta infimul cohabitauerunt in vna
 domo in mensa tabula et lecto et tanquam coniuges fuerunt habiti tenti et
 reputati Propterea dictos Daud et Margaretam Eldar abinuicem diuor-
 ciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut
 donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Sententia Scot et Wauch.

34. *fol. 102.* Nos Willelmus Prestoune in causa mota inter Johannem Scot auctorem ab vna et Nicholaia Wauch suam pretenfam sponsam putatiuam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium de facto et non de iure contractum et in facie ecclesie sollempnizatum inter prefatos Johannem et Nicholaia fuisse et esse ab inicio ac de presenti in se nullum et inualidum et contra constitutiones sacrorum canonum celebratum nullumque de iure fortiri debere effectum Ex et pro eo quia ipse Johannes tempore contractus huiusmodi sponsaliorum inter ipsum et prefatam Nicholaia licet nulliter fuit matrimonialiter copulatus et conjugatus cum quadam Joneta Cant superstitite quamquidem Jonetam pro tempore prefati matrimonii inter ipsos Johannem et Nicholaia contracti sperauit ab humanis fuisse et esse exemptam eo quod ipsa Joneta sua sponsa minime habitare voluerit cum ipso Johanne pro sponso sed ab eodem sponte recessit et ad alias partes se diuertebat extra presentem prouinciam ad spacium quatuor annorum immediate precedentium festum Penthecostes in anno Domini m.d.xiv. tempore quo idem Johannes contraxit prefatum pretenfum matrimonium cum prefata Nicholaia videlicet in festo Penthecostes in anno Domini m.d.xxi. instante Propterea dictos Johannem et Nicholaia ab inuicem diuorciandos fore et diuorciari debere prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

xviij Julii A.D. m.d.xxii.

Sententia Boyis et Mortoune in causa diuorcii.

35. *fol. 102.* Nos Willelmus Prestoune in causa mota inter Isabellam Boyis auctricem ab vna et Johannem Mortoune reum partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Isabellam Boyis et Johannem Mortoune

contractum ab initio fuisse et esse nullum et inualidum nullumque de iure fortiri debere effectum ac contra constitutionem sacrorum canonum celebratum causante impedimento subscripto Ex et pro eo quia dicta Isabella fuit rapta et per vim metum et violenciam qui possint cadere in constantem mulierem per dictum Johannem et suos complices armatos eandemque secum abstulit secumque cohabitare matrimonium contrahere illudque carnali copula consummare coegit prout libellatur et probatur in processu coram nobis desuper deducto Propterea dictos Isabellam Boyis et Johannem Mortoune abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus dictamque Isabellam in integrum restituendam fore prout restituimus per presentes ac sibi licenciam in domino nubendi alibi licenciamus. Lata die prescripta.

xvij Nouembris A.D. M.D.XXII.

Sententia Tyndaill et Douglas.

Nos Willelmus Prestoune in causa mota inter Mariotam Tyndaill 36.
 a&tricem ab vna et Robertum Douglas suum pretenfum sponsum reum fol. 106.
 partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium de facto et
 non de iure contractum et in facie ecclesie solemnizatum inter prefatam
 Mariotam et prefatum Robertum fuisse et esse ab initio ac de presenti
 in se nullum et inualidum et contra constitutiones sacrorum canonum
 celebratum nullumque de iure fortiri debere effectum causante impedi-
 mento subscripto Ex et pro eo quia prefata Mariota et prefatus
 Robertus Douglas tempore contractus prefati pretenfi matrimonii fibi-
 inuicem attingebant sicuti de presenti attingunt in quarto et quarto
 gradibus consanguinitatis de iure prohibitis Propterea prefatam
 Mariotam prefatumque Robertum causante impedimento prescripto
 abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter
 alteri dederit dotis aut donationis causa iterum restituendum fore.

Sententia diuorcii Haitlie et Ormistoun.

37. Nos Willelmus Prestoune in quadam causa diuorcii mota inter Sibillam
fol. 108. Haitly a&tricem ab vna et Gilbertum Ormistoune eius pretensum sponsum
reum partibus ab altera Decernimus pretensum matrimonium de facto
et non de iure contractum et in facie ecclesie solemnizatum inter prefa-
tam Sibillam et dictum Gilbertum eius pretensum sponsum fuisse et esse
ab inicio et de presenti nullum et inualidum et contra sacros canones
celebratum nullumque de iure fortiri debere effectum causante impe-
dimento subscripto Ex et pro eo quia dicta Sibilla et prefatus Gil-
bertus sibi inuicem tempore contractus et solemnizationis dicti preten-
si matrimonii attingebant sicuti de presenti attingunt in tertio et quarto
gradibus consanguinitatis de iure prohibitis Propterea prefatam Sibil-
lam et dictum Gilbertum abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus
et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias
iterum restituendum fore.

Sententia Hum et Wallace.

38. Nos Willelmus Prestoune in causa mota inter Thomam Hum militem
fol. 109. a&tozem ab vna et honorabilem mulierem Katrinam Wallace suam
pretenfam sponsam ream partibus ab altera Decernimus pretensum
matrimonium de facto et non de iure contractum et in facie ecclesie
solemnizatum inter prefatum Thomam et dictam Katrinam eius pre-
tenfam sponsam fuisse et esse ab inicio et de presenti nullum et inualidum
et contra sacros canones celebratum nullumque de iure fortiri debere
effectum Ex et pro eo quoniam ante contractum dicti preten-
si monij dictus Thomas Hum carnaliter cognouit quandam Elizabetham
Ruperfurd quequidem Elizabetha et dicta Katrina Wallace sibi inuicem
attingebant sicuti de presenti attingunt in secundo et secundo gradibus
consanguinitatis et sic dictus Thomas et eadem Katrina Wallace sibi

inuicem attingunt in eisdem gradibus affinitatis de iure prohibitis Propterea dictos Thomam et Katrinam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore.

Lata ii Maii A.D. M.D.XXIII.

Sententia Tailliefer et Weyr de Blakwod.

Nos Willelmus Prestoune in causa matrimoniali mota inter Jonetam 39.
Tailliefer a&ricem ab vna et Thomam Weyr de Blakwod suum preten- fol. 110.
sum sponsum reum partibus ab altera Decernimus pretensum matri-
monium de facto et non de iure inter dictos Jonetam et Thomam
contractum et celebratum ab inicio fuisse et esse in se nullum et inuali-
dum et contra constitutiones sacrorum canonum celebratum causante
impedimento subscripto Ex et pro eo quia dicti Joneta et Thomas
inuicem attingunt in quarto et quarto gradibus consanguinitatis prout
nobis luculenter constat ex processu coram nobis desuper deducto
Propterea dictos Jonetam et Thomam abinuicem diuorciandos fore et
diuorciari debere prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit
causa dotis et donationis propter nuptias iterum restituendum fore
decernimus.

Sententia Fortoun et Cokburne.

Nos Willelmus Prestoune in quadam causa diuorcii mota inter Mariotam 40.
Fortoun a&ricem ab vna et Willelmum Cokburn suum pretensum spon- fol. 111.
sum reum partibus ab altera Decernimus pretenfa sponsalia per verba
de futuro de facto et non de iure contracta inter prefatam Mariotam
Fortoun et dictum Willelmum suum pretensum sponsum fuisse et esse ab
inicio et de presenti nulla et inualida et contra sacros canones celebrata

nullumque de iure fortiri debere effectum causante impedimento subscripto Ex et pro eo quia dicta Mariota circa principium mensis Septembris anno Domini M.D.XIX. in sua viduitate fuit violenter rapta a loco sue habitationis per dictum Willelmum Cokburn et diuersos complices vigore cuius dicta Mariota metu mortis qui cadere poterat in constantem mulierem compulsa et coacta fuit ad contrahendum prefata sponsalia per verba de futuro necnon ad adherendum dicto Wilhelmo in mensa et thoro in signum cuius dictus Wilhelmus vi et violenter traxit dictam Mariotam extra partes sue habitationis vbi parentes et consanguinei dictæ Mariote minime intellexerunt et ibidem in sua custodia et subiectione ad spacium septem dierum detinuit ipsa inuita sic quod regressum ad parentes absque periculo vite minime habere poterat prout libellatur et probatur Propterea dictam Mariotam et prefatum Willelmum Cokburn causante impedimento prescripto abinnicem diuorciandos fore et diuorciari debere prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore ipsumque Willelmum propterea in expensis in lite factis et fiendis condempnantes.

xxvij Augusti A.D. M.D.XXIII.

Sententia Leith et Elphinstoun.

41. *Nos* Willelmus Prestoun in causa mota inter Elizabetham Leith agricolam
fol. 115. ab vna et Andream Elphinstoun de Selmys suum pretensum sponsum reum
 partibus ab altera Decernimus pretensum matrimonium contractum et
 in facie ecclesie solempnizatum inter dictos Elizabetham et Andream
 infra presentem burgum de Edinburgh ab inicio fuisse et esse in se nullum
 et inualidum et contra constitutiones sacrorum canonum ac de iure
 cassandum et annullandum et nullius roboris seu momenti decernendum
 Ex eo quia prefata Elizabetha tempore contractus huiusmodi pretenfi
 matrimonii et solempnizationis eiusdem fuit impubes infra annos nubiles
 vix agens decimum annum aut circiter et continuo sub arcta custodia

amicorum ipsius Andree in qua etate nullum prestare potuit consensum neque vncquam prestitit sed postquam excessit annos pubertatis et liberata fuit a custodia amicorum ipsius Andree omnia et singula per eam gesta circa dictum pretensum matrimonium coram diuersis fidedignis personis videlicet notariis publicis et testibus fidedignis reuocauit et quantum in ea fuit annullauit et cassauit prout in processu coram nobis desuper deducto inter dictos Elizabetham et Andream latius continetur Propterea dictos Elizabetham et Andream abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus et licenciam alibi in domino nubendi impertimur.

Sententia diuorcii Wolff et Cokburne.

Nos Willelmus Prestoun in causa mota inter Johannem Wolff de 42.
Waldaly actorem ab vna et Mariotam Cokburn suam sponsam ream *fol. 115.*
partibus ab altera Decernimus dictam Mariotam Cokburn suum . . . .
directe contrarium coram nobis productum et probationi admissum in
quo in effectu cauetur quod dicti Johannes et Mariota sua sponsa sibi
inuicem attingunt in quarto et quinto gradibus consanguinitatis prout
in processu desuper deducto plenius continetur bene et legitime probasse
propterea eandem Mariotam Cokburne ab impetitione ipsius Johannis
Wolff sui sponsi absoluendam fore et absoluimus Propterea eundem
Johannem Wolff in expensis in lite factis et faciendis eadem nostra
sententia condemnantes.

xxiiij Dec. A.D. M.D.xxiii. lata fuit huiusmodi sententia.

Sententia diuorcii Gardinar contra Wilky.

Nos Willelmus Prestoun in causa mota inter Elizabetham Gardinare 43.
actricem ab vna et Thomam Wilky suum pretensum sponsum reum par- *fol. 116.*

tibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium de facto et non de iure contractum et in facie ecclesie celebratum inter prefatos Elizabetham Gardinar et Thomam Wilky ab inicio fuisse et esse in se nullum et inualidum et contra constitutiones sacrorum canonum celebratum Ex et pro eo quoniam longe ante huiusmodi pretenfum matrimonium inter ipsos Elizabetham et Thomam contractum ipsa Elizabetha contraxit matrimonium cum quodam Willelmo Penny carnali copula subsecuta quiquidem Thomas Wilky et prefatus quondam Willelmus Penny inuicem attingebant in quarto et quarto gradibus consanguinitatis et per consequens idem Thomas sibi Elizabethae attingit in quarto gradu affinitatis Propterea dictos Elizabetham et Thomam diuorciari debere prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit causa dotis et donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Sententia diuorcii Edmonstoune et Ker.

44. Nos Willelmus Prestoun in causa matrimoniali mota inter Daud
fol. 117. Edmonstoune actorem ab vna et Elizabetham Ker suam pretenfam sponfam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium de facto et non de iure inter dictos Daud et Elizabetham contractum et in facie ecclesie solempnizatum carnali copula subsecuta ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum et contra constitutiones sacrorum canonum celebratum Ex et pro eo quoniam longe ante contractum dicti pretenfi matrimonij quondam nobilis dominus Alexander olim dominus de Hume ultimo defunctus prefatam Elizabetham Ker carnaliter cognouit quiquidem quondam Alexander et ipse Daud attingebant inuicem in secundo et tertio gradibus consanguinitatis et sic ipse Daud et dicta Elizabetha in eisdem gradibus affinitatis tempore dicti matrimonij attingebant et pro presenti attingunt Propterea dictos Daud et Elizabetham abinuicem diuorciari debere prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit causa dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore hincinde decernimus.

Sententia Schort et Richertsoune.

Nos Willelmus Prestoun in causa diuorcii mota inter Jonetam Schort 45.
a&ricem ab vna et Robertum Richertsoune reum partibus ab altera fol. 121.
Decernimus sponsalia de facto et non de iure per verba de futuro inter
dictam Jonetam et prefatum Robertum inita ab inicio fuisse et esse in
se nulla et inualida et contra constitutiones sacrorum canonum cele-
brata Ex et pro eo quia longe ante contractum huiusmodi sponsalio-
rum ipse Robertus carnaliter cognouit quandam Agnetam Schort que-
quidem Agnes attingebat dicte Jonete in secundo et tertio gradibus
confanguinitatis de iure prohibitis Propterea eandem Jonetam a
vinculo iuramenti quod prestitit in dicto contractu absoluendam fore
prout eandem absoluimus licenciamque alibi in domino nubendi con-
cedimus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa
propter nuptias iterum restituendum fore.

Sententia Douglas et Martyn.

Nos Willelmus Prestoun in quadam causa mota inter Archibaldum 46.
Douglass actorem ab vna et Magaretam Martyn ream partibus ab altera fol. 122.
Decernimus sponsalia per verba de futuro contracta inter dictos Archi-
baldum et Margaretam ab inicio esse et fuisse in se nulla et inualida ac
contra constitutionem sacrorum canonum celebrata Ex et pro eo quia
longe ante contractum huiusmodi sponsaliorum dictus Archibaldus
fidem dedit cuidam Jonete Fairlie de eam videlicet ducendo in vxorem
carnali copula subsecuta Propterea dictum Archibaldum a vinculo
iuramenti in huiusmodi contractu per eum prestiti absoluendum fore
pariter et absoluimus.

Sententia Borthuik et Fentoune.

47. *fol. 128.* Christi nomine inuocato Nos Thomas Cowntis vicarius de Kergel ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudex pro tribunali sedentes in quadam causa diuorcii coram nobis mota et adhuc pendente indecisa inter Gavinum Borthuik actorem ab vna et Elizabetham Fentoune ream partibus ab altera Cognoscentes juxta ea que vidimus audiimus et cognouimus jurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato Per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis pronunciamus decernimus et declaramus pretenfa sponsalia per verba de futuro carnali copula subsecuta inter prefatum Gavinum Borthuik et dictum Elizabetham Fentoune ab inicio fuisse et esse in se nulla et inualida et contra constitutiones sacrorum canonum celebrata Ex et pro eo quia longe ante huiusmodi pretenfa sponsalia inter ipsos Gavinum et Elizabetham sic vt premittitur contracta dicta Elizabetha contraxit sponsalia per verba de futuro carnali copula subsecuta cum quodam magistro Willelmo Hepburne attingenti sibi Gavino in secundo et tertio gradibus consanguinitatis et sic ex consequenti ipsi Gavinus et Elizabetha sibiinuicem attingunt in eisdem gradibus affinitatis Propterea dictos Gavinum et Elizabetham abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa iterum restituendum fore.

iiij Januarij A.D. M.D.XXIV.

Sententia diuorcii Wilfone et Schaw.

48. *fol. 128.* Nos Thomas Cowntis in causa mota inter Willelmum Schaw actorem ab vna et Jonetam Wilfoune suam pretenfam sponsam maritatam ream

partibus ab altera. Decernimus matrimonium de facto et non de iure inter dictum Willelmum et prefatam Jonetam contractum et in facie ecclesie solemmnizatum carnali copula subsecuta fuisse et esse ab inicio nullum et inualidum et contra constitutiones sacrorum canonum celebratum. Ex et pro eo quia dictus Willelmus Schaw longe ante contractum et solemmnizationem pretenfi matrimonii cum dicta Joneta Wilsoune sua pretenfa sponfa carnaliter cognouit quandam Jonetam Neile que attingebat sicuti de presenti attingit sibi Jonete Wilsoune in quarto et quarto consanguinitatis gradibus de jure prohibitis et sic ipse Willelmus Schaw et dicta Joneta Wilsoune sibiinuicem attingunt in eisdem gradibus affinitatis. Propterea dictos Willelmum et Jonetam Wilsoune abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore.

Sententia Nesbit et Wolff.

Nos Thomas Cowtis in causa mota inter Adam Nesbit de eodem 49.
actorem ab vna et Jonetam Wolff suam pretenfam sponfam affidatam fol. 128.
ream partibus ab altera. Decernimus pretenfa sponsalia per verba de futuro carnali copula subsecuta inter dictum Adam et prefatam Jonetam Wolff ab inicio fuisse et esse nulla et inualida et contra constitutiones sacrorum canonum celebrata. Ex et pro eo quia longe ante pretenfa sponsalia contracta inter dictum Adam et prefatam Jonetam dictus Adam carnaliter cognouit quandam Mariotam Manderstoune consanguineam ipsius Jonete sibi Jonete Wolff attingentem in tertio et tertio gradibus consanguinitatis et sic dictus Adam Nesbit et prefata Joneta Wolff sibiinuicem attingunt in eisdem gradibus affinitatis. Propterea dictos Adam et Jonetam ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donations causa propter nuptias iterum restituendum fore.

Sententia Bald et Daile.

50. *fol. 129.* Nos Thomas Cowntis in causa mota inter Johannem Bald actorem ab vna et Christinam Dayle suam pretenfam sponsam affidatam ream partibus ab altera Decernimus sponsalia per verba de futuro carnali copula subsecuta inter dictum Johannem et prefatam Christinam ab initio fuisse et esse nulla et inualida et contra constitutiones sacrorum canonum celebrata Ex et pro eo quia longe ante pretenfa sponsalia contracta inter dictum Johannem Bald et ipsam Christinam Daile ipsa Christina Daile fuit carnaliter cognita ab Alexandro Hume quiquidem Alexander Hume et prefatus Johannes Bald tempore contractus prefatorum sponsaliorum attingebant sese sicuti de presenti attingunt in tertio et tertio gradibus consanguinitatis et sic ipse Johannes et dicta Christina Daile sibiinuicem attingunt in eisdem gradibus affinitatis Propterea dictos Johannem et Christinam ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore.

Sententia Bayne et Anderfoun.

51. *fol. 130.* Nos Thomas Cowntis in causa mota inter Johannem Bayne sponsum Margarete Anderfoune actorem ab vna et dictam Margaretam Anderfoun ream partibus ab altera Decernimus dictam Margaretam Anderfoun a mensa thoro mutua cohabitatione et seruitute dicti Johannis Bayne sui sponsi separandam fore prout separamus Ex et pro eo quia stante matrimonio de iure et de facto inter dictum Johannem et prefatam Margaretam contracto et in facie ecclesie solemnizato carnali copula subsecuta et minime soluto dicta Margareta adulterauit thorum ipsius Johannis sui sponsi violando Propterea dictam Margaretam in expensis litis factis et fiendis eadem nostra sententia condemnantes.

Sententia diuortii Lindsay et Herkeff.

Nos Thomas Cowntis in quadam causa diuorcii inter Walterum Lindsay 52.
actorem ab vna et Jonetam Herkeff suam pretenfam sponsam ream fol. 132.
partibus ab altera Decernimus matrimonium de facto et non de iure
inter dictum Walterum et prefatam Jonetam contractum et in facie
ecclesie solempnizatum carnali copula subsecuta fuisse et esse ab inicio
nullum et inualidum et contra constitutiones sacrorum canonum cele-
bratum Ex et pro eo quia dicta Joneta Herkeff longe ante contractum
et solempnizationem pretenfi matrimonii cum dicto Waltero Lindsay
suo pretenso sponso carnaliter cognita erat per quondam Johannem
Lindsay quiquidem Johannes attingebat sibi Waltero in secundo et
secundo gradibus de iure prohibitis et sic ipse Walterus Lindsay et
dicta Joneta Herkeff sibiinuicem attingunt in eisdem gradibus affinitatis
Propterea dictos Walterum et Jonetam ab inuicem diuorciandos fore
prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis
causa propter nuptias iterum restituendum fore.

xij Augusti A.D. M.D.XXV.

Sententia diuorcii Biris et Lumisfdene.

Nos Thomas Cowntis in quadam causa mota inter Johannem Biris 53.
actorem ab vna et Jonetam Lumisfdene suam pretenfam sponsam ream fol. 133.
partibus ab altera Decernimus pretenfa sponsalia per verba de futuro
carnali copula subsecuta per dictum Johannem Biris cum prefata Joneta
Lumisfdene esse et fuisse in se nulla et inualida et contra constitutiones
sacrorum canonum celebrata Ex et pro eo quia diu ante celebrationem
dictorum sponsaliorum inter prefatos Johannem et Jonetam celebrato-
rum videlicet circa festum sancti Kentigerni in anno M.D.XV. idem
Johannes contraxit matrimonium per verba de presenti carnali copula

subsecuta et idem in facie ecclesie solemnizauit cum Elizabetha Myll sua sponsa quequidem Elizabetha fuit superstes et viuens tempore contractus seu solemnizationis huiusmodi pretenforum sponsaliorum inter dictos Johannem et Jonetam sicuti de presenti est superstes et viuens Propterea dictos Johannem et Jonetam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore.

Sententia Blacater et Ramsay.

54. *fol. 134.* Nos Thomas Cowntis in causa mota inter Margaretam Blacater aatricem ab vna et Willelmum Ramsay suum sponsum ab altera partibus Decernimus matrimonium contractum inter dictos Margaretam et Willelmum [ ] a mensa et thoro diuorciandos fore prout diuorciamus propter adulterium perpetratum et commissum per prefatum Willelmum stante prefato matrimonio.

Sententia diuorcii Lauder et Logirane.

55. *fol. 135.* Nos Thomas Cowntis in causa mota inter honorabilem virum Robertum Lawder de eodem actorem ab vna et Jonetam Logirane suam pretenfam sponsam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Robertum et Jonetam de facto et non de iure contractum et in facie ecclesie solemnizatum carnali copula subsecuta ab inicio fuisse nullum et inualidum nec viribus subsistere poterit Ex et pro eo quia ipse Robertus Lauder ante contractum matrimonii inter ipsum et prefatam Jonetam Logirane carnaliter cognouit quandam Cristinam Hepburne attingentem dicte Jonete Logirane in quarto et quarto gradibus consanguinitatis et sic dicti Robertus et Joneta attingunt inuicem in eisdem gradibus affinitatis Propterea dictos Robertum et Jonetam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri

dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus ac licenciam alibi nubendj dicto Roberto in domino vbi placuerit impertimur.

Sententia Fentone et Anderfoune.

Nos Thomas Cowntis canonicus capelle regie Striuelingenfis ac officialis Sancti Andree in causa diuorcii mota inter honestam mulierem Agnetem Fentoune a&ricem ab vna contra et aduersus Thomam Anderfoune suum pretenfum sponsum partibus ab altera Decernimus dictum Thomam Anderfoune ad solemnizandum matrimonium in facie ecclesie cum prefata Agnete Ex et pro eo quia contraxit sponsalia cum eadem per verba de futuro carnali copula subsecuta. 56. fol. 139.

Sententia Ker et Hume.

Nos Thomas Cowntis in causa mota inter honorabilem virum Jacobum Ker de Marfintoune ab vna et prouidam mulierem Isabellam Hwme suam pretenfam sponfam partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium in facie ecclesie solemnizatum esse et fuisse in se nullum et inualidum ac contra sacros canones contractum Ex et pro eo quia tempore contractus dicti asserti matrimonii prefati Jacobus et Isabella adinuicem attingebant in tertio et quarto gradibus consanguinitatis Proptererea dictos Jacobum et Isabellam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore. 57. fol. 142.

xij Julii A.D. M.D.XXVII.

Sententia diuorcii Furde contra Sanderfoun.

Nos Thomas Cowntis in causa mota inter Willelmum Furde actorem ab vna et Katrinam Sanderfoun suam pretenfam sponfam ream partibus 58. fol. 144.

ab altera Decernimus pretenfum matrimonium in facie ecclesie solemnizatum inter dictos Willelmum et Katrinam esse et fuisse in se nullum et inualidum Ex et pro eo quia tempore contractus dicti pretenfi matrimonii prefati Willelmus et Katrina adinuicem attingebant et attingunt in tertio et quarto consanguinitatis gradibus Propterea dictos Willelmum et Katrinam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit causa dotis vel donationis propter nuptias iterum restituendum fore.

Sententia Balcraig et Murray.

59. Nos Thomas Cowntis in causa mota inter Johannem Balcraig actorem
fol. 144. ab vna et Katrinam Murray ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium in facie ecclesie solemnizatum inter dictos Johannem et Katrinam esse et fuisse de se nullum et inualidum Ex et pro eo quia tempore contractus dicti pretenfi matrimonii prefati Johannes et Katrina attingebant et attingunt adinuicem in tertio et tertio consanguinitatis gradibus Propterea dictum Johannem et Katrinam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit causa dotis et donationis propter nuptias iterum restituendum fore.

Sententia Wilfone et Crumbye.

60. Nos Thomas Cowntis in causa mota inter honorabilem virum Johannem
fol. 144. Wilfoune actorem ab vna et Mariotam Crumby ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium in facie ecclesie solemnizatum inter dictos Johannem et Mariotam esse et fuisse de se nullum et inualidum Ex et pro eo quia tempore contractus dicti pretenfi matrimonii prefati Johannes et Mariota attingebant adinuicem in primo et primo gradibus affinitatis eo quod carnaliter cognouit eius sororem vtrinam Propterea ipsos diuorciandos fore prout diuorciamus ac nullius roboris seu momenti decernimus.

Sententia diuorcii Broderftanes et Riddale.

Nos Thomas Cowntis in causa mota inter Katrinam Broderftanes a&tri- 61.
cem ab vna et Robertum Riddale eius pretenfum sponfum reum partibus *fol. 149.*
ab altera Decernimus pretenfum matrimonium contractum et in facie
ecclesie solemnizatum inter prefatos Katrinam et Robertum ab inicio
fuisse et esse nullum et inualidum Ex et pro eo quia dictus Robertus
diu ante contractum dicti pretenfi matrimonii carnaliter cognouit quan-
dam Cristinam Zoung attingentem sibi Katrine in tertio et quarto
consanguinitatis gradibus et per consequens dicti Robertus et Katrina
adinuicem attingunt in eisdem affinitatis gradibus Propterea dictos
Robertum et Katrinam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus
per presentes et quicquid alter alteri dederit causa dotis aut donationis
propter nuptias iterum restituendum fore.

Sententia Dikesoun et Balfour.

Nos Thomas Cowntis in causa mota inter honorabilem virum Adam 62.
Dikesoun actorem ab vna et Elizabetham Balfour suam pretenfam *fol. 154.*
sponsam partibus ab altera Decernimus pretenfa sponsalia contracta
per verba de futuro carnali copula subsecuta inter prefatos Adam et
Elizabetham ab inicio esse et fuisse nulla et inualida Ex et pro eo quia
dicta Elizabetha diu ante contractum huiusmodi sponsaliorum carnaliter
cognita erat cum quodam Georgeo Dikesoun nepote dicti Ade Dike-
soun attingenti sibi Ade in primo et secundo gradibus consanguinitatis
et sic per consequens dicti Adam et Elizabetha adinuicem attingunt in
eisdem gradibus affinitatis Propterea dictos Adam et Elizabetham ab-
inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus per presentes et quicquid
alter alteri dederit causa dotis aut donationis propter nuptias iterum
restituendum fore.

Sententia Haitlie contra Fokart.

63. *fol. 157.* Nos Thomas Cowntis in causa mota inter Egidiam Haitlie aëtricem ab vna et Robertum Fokert eius pretenfum sponfum reum partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter ipsos Egidiam et Robertum contractum et in facie ecclesie solempnizatum inter eosdem ab initio fuisse et esse nullum et inualidum Ex et pro eo quia tempore contractus huiusmodi pretenfi matrimonii dicti Egidia et Robertus inuicem attingebant sicuti de presenti attingunt in quarto et quarto gradibus consanguinitatis prout libellatur et probatur Propterea ipsos Egidiam et Robertum abinuicem diuorciari debere prout diuorciamus Et quicquid alter alteri dederit causa dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Sententia Ferguffoun contra Saltoun.

64. *fol. 163.* Nos Thomas Cowntis rector de Spot ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie in quadam causa diuorcii a thoro et tabula coram nobis mota inter Katrinam Saltoun aëtricem ab vna et Andream Ferguffoun reum partibus ab altera Decernimus dictum Andream Ferguffoun absoluendum fore ab impetitione dicte Katrine Saltoune prout absoluimus per hanc nostram sententiam in hiis scriptis.

Sententia Spens et Hammiltoune.

65. *fol. 165.* Nos Thomas Cowntis in quadam causa diuorcii mota inter Katrinam Spens aëtricem ab vna et Alanum Hammiltoun reum partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium per verba de futuro carnali copula subsecuta inter dictam Katrinam Spens et prefatum Alanum Hammiltoun contractum et in facie ecclesie solempnizatum ab initio

fuisse et esse in se nullum et inualidum et contra constitutiones sacrorum canonum contractum et celebratum Ex et pro eo quia diu ante contractum prefati pretenfi matrimonii et in facie ecclesie solempnizationem et celebrationem inter prefatos Katrinam et Alanum videlicet ad spacium viginti annorum aut circiter immediate precedentium festum Natiuitatis domini anno Domini M.D.XXVII. prefatus Alanus Hammiltoun cum quondam Isabella Craufurd sua prima sponfa matrimonium contraxit per verba de futuro carnali copula subsecuta et idem in facie ecclesie solempnizauit quequidem quondam Isabella Craufurd et dicta Katrina Spens inuicem attingebant in tertio et quarto gradu consanguinitatis et ex consequente intuitu et occasione premissorum dicta Katrina et prefatus Alanus inuicem attinent in eodem gradu videlicet tertio et quarto gradu affinitatis prout libellatur et probatur Propterea dictos Katrinam Spens et prefatum Alanum Hammiltoun abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus.

xxvj Novembris A.D. M.D.XXIX.

Sententia Sleicht contra Zule.

Christi nomine inuocato Nos Johannes Lethane subdecanus ecclesie 66.
collegiate sancte trinitatis prope Edinburgh ac commissarius venerabilis fol. 167.
et egregii viri magistri Thome Cowntis rectoris de Spot ac officialis
Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudex pro tribunali
sedentes in quadam causa diuorcii coram dicto officiali mota et adhuc
pendente indecisa inter Jonetam Sleicht aetricem ab vna et Johannem
Zule eius pretenfum sponsum reum partibus ab altera Cognoscentes
iuxta ea que vidimus audiuius et cognouimus iurisperitorum commu-
nicato confilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relacionem in
eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo
premitus inuocato per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus
in hiis scriptis pronunciamus [et] decernimus pretenfum matrimo-

nium in facie ecclesie solempnizatum inter dictos Johannem et Jonetam esse et fuisse in se nullum et inualidum instante impedimento subscripto Ex et pro eo quia tempore contractus dicti pretenſi matrimonii prefati Joneta et Johannes adinuicem attingebant in tertio et tertio gradibus affinitatis Propterea ipsos abinuicem diuorciandos et separandos fore et diuorciari et separari deberi prout ſeparamus et diuorciamus et nullius roboris ſeu momenti decernimus et declaramus eadem noſtra ſententia diffinitiuam condempnantes et hoc omnibus quorum intereſt notum facimus per preſentes.

xvij Februarii A.D. M.D.XXX.

Sententia Colwill contra Colwill.

67. *fol. 180.* Chriſti nomine iuocato Nos Jacobus Symſoune rector de Kirkforthar ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudex pro tribunali ſedentes in quadam cauſa mota inter Daud Colwill fratrem naturalem et legitimum quondam Willelmi Colwill de Vchiltre militis actorem ab vna et Elizabetham Colwill filiam dicti quondam Willelmi ream partibus ab altera Decernimus prefatam Elizabetham ab impetitione dicti Daud in qua petit dictam Elizabetham baſtardam de illegittimo matrimonio inter dictum quondam Willelmum Colwill et quondam Elizabetham Kennedy procreatam et inhabilem ad ſuccedendum ad terras et hereditatem dicti quondam Willelmi ſui patris declarari propter impedimenta quarti et quarti graduum conſanguinitatis et ſecundi et tertii affinitatis quibus dicti quondam Willelmus et Elizabetha Kennedy eius ſponſa inuicem attingebant abſoluendam fore prout abſoluimus Propterea dictum Daud in expenſis litis factis et fiendis condempnantes.

Sententia Stewart et Hamyltoun.

Nos Jacobus Murray prebendarius ecclesie collegiate de Douglas ac 68.
 commissarius in hac parte venerabilis et egregii viri magistri Jacobi fol. 189.
 Symfoun rectoris de Kirkfothrik ac officialis Sancti Andree infra archi-
 diaconatum Laudonie in causa mota inter domicellam Margaretam
 Stewart relictam quondam Patricii Hammylton de Kyncarill militis
 aetricem ab vna et Johannem Hammylton reum partibus ab altera
 Decernimus pretenfa sponfalia contracta per verba de futuro carnali
 copula subsecuta inter dictam Margaretam et prefatum Johannem ab
 inicio fuisse nulla et omnia inde secuta inualida Eo quod tempore
 contractus pretenforum sponfaliorum inter dictam Margaretam et pre-
 fatum Johannem dictus Johannes et quondam prefatus Patricius Ham-
 mylton sponfus dum viueret dicte Margarete attingebant sese inuicem
 in quarto et quarto gradibus consanguinitatis de iure prohibitis pretextu
 cuius ipsa Margareta et prefatus Johannes tempore contractus prefato-
 rum pretenforum sponfaliorum inter eosdem carnali copula subsecuta
 attingebant in quarto et quarto gradibus affinitatis Propterea dictos
 Margaretam et Johannem diuorciandos fore prout diuorciamus et alibi
 in domino licenciam nubendi impertimur et quicquid alter alteri dederit
 dotis vel donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore.

Sententia Ramsay et Blakater.

Nos Jacobus Symfoun rector de Kirkforthir in causa mota inter Wil- 69.
 lelmum Ramsay de Poltoun aactorem ab vna et Margaretam Blakater fol. 190.
 suam pretenfam sponfam ream partibus ab altera Decernimus preten-
 sum matrimonium inter prefatos Willelmum et Margaretam celebratum
 esse et fuisse nullum et inualidum ab inicio ac contra sacrorum canonum
 constitutiones propter impedimenta libellata Propterea dictos Willel-
 mum et Margaretam diuorciandos fore prout diuorciamus quatenus de

facto contraxerunt licenciamque vtrique alibi in domino nubendi impertimur et quicquid alter alteri dederit dotis seu donationis causa propter nuptias hincinde restituendum fore prout restituimus dictumque Willelmum in expensis litis factis et fiendis juxta nostram modificationem condemnantes.

Sententia Trotter et Wilsoune.

70. Nos Jacobus Symfone rector de Kirkfothir in causa mota inter Alifonam
fol. 197. Trotter atricem ab vna et Johannem Wilsone reum partibus ab altera
Decernimus pretenfum matrimonium per verba de presenti carnali copula
subsecuta inter dictos Alifonam et Johannem ab inicio esse et fuisse nullum
et inualidum et contra sacros canones celebratum ac de iure subsistere
non posse Ex et pro eo quoniam ipse Johannes ante celebrationem huius-
modi pretenfi matrimonii sic vt premittitur contracti et in facie ecclesie
solempnizati inter prefatos Alifonam et Johannem carnaliter cognouit
quandam Elizabetham Trotter sibi Alifone attingentem in tertio et
tertio gradibus consanguinitatis et sic dicti Alifona et Johannes adin-
uicem attingunt in eisdem gradibus affinitatis Propterea dictos Ali-
fonam et Johannem ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus
alibique licenciam in domino [nubendi] impertimur et quicquid alter
alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restitu-
endum fore decernimus.

Sententia Craufurd et Craufurd.

71. Nos Jacobus Symfone rector de Kirkforthir in quadam causa diuorcii
fol. 197. coram nobis mota inter Jacobum Craufurd aactorem ab vna et Jonetam
Craufurd ream partibus ab altera Decernimus sponsalia contracta per
verba de futuro carnali copula subsecuta cum dicta Joneta Craufurd
libellata fuisse et esse nulla et inualida ab inicio et contra sacros canones

contracta Ex causa libellata Propterea dictos Jacobum et Jonetam ab inuicem diuorciandos fore pariter et diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis seu donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore.

xxvj Aprilis A.D. M.D.XXXII.

Sententia Alexander et Smyth.

Nos Jacobus Symfone in causa mota inter Johannem Alexander a&o- 72.
rem ab vna et Jonetam Smyth ream partibus ab altera Decernimus fol. 199.
pretensa sponsalia inter dictas partes per verba de futuro celebrata carnali copula subsecuta esse et fuisse ab inicio nulla et inualida et contra sacros canones celebrata Ex et pro eo quia dicti Johannes et Joneta fibiinuicem attingebant ante pretensa sponsalia celebrata in tertio et quarto gradibus affinitatis de iure prohibitis Propterea dictos Johannem et Jonetam diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis seu donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore idcirco dictos Johannem et Jonetam hincinde in expensis litis factis et fiendis iuxta nostram modificacionem condemnantes.

xxvj Aprilis A.D. M.D.XXXIII.

Sententia Doby et Lowry.

Christi nomine inuocato Nos Thomas Mailuile rector de Hutone 73.
commiffariusque generalis officialitatus Sancti Andree infra archidia- fol. 210.
conatum Laudonie iudex pro tribunali sedentes in quadam causa diuorcii coram nobis mota inter Katrinam Doby a&ricem ab vna et Georgium Lowry reum partibus ab altera Decernimus pretensa sponsalia per verba de futuro carnali copula subsecuta inter dictos Katrinam

et Georgium contracta de facto et non de iure fuisse et esse ab inicio nulla et inualida ac contra ecclesie precepta et sacros canones celebrata Ex et pro eo quia tempore contractus dictorum pretenforum sponsaliorum dicta libellans et ipse Georgius libellatus adinuicem sese attingebant sicuti de presenti attingunt in quarto et quarto gradibus consanguinitatis de iure prohibitis Propterea dictos Katrinam et Georgium ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus alibique licenciam in domino nubendi impertimur et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus Ipsumque propterea Georgium in expensis litis factis et fiendis condemnamus.

Lata xxvj Nouembris M.D.XXXIII.

Sententia Heryng contra Symfoun.

74. Christi nomine inuocato Nos Johannes Weddall in vtroque jure
fol. 215. licenciatus rectorque de Flisk ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudex pro tribunali sedentes in quadam causa matrimoniali tendente ad diuorcium coram nobis mota et adhuc pendente indecisa inter honestum virum Willelmum Heryng actorem ab vna et Margaretam Symfoun suam pretenfam sponsam affidatam ream partibus ab altera Cognoscentes iuxta ea que vidimus audiimus et cognouimus jurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum deum pre oculis habentes eiusque nomine ianctissimo primitus inuocato Per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hijs scriptis pronunciamus decernimus et declaramus pretenfa sponsalia per verba de futuro carnali copula subsecuta de facto et non de iure contracta inter prefatum Willelmum et dictam Margaretam suam pretenfam sponsam partibus ab vna et altera fuisse et esse ab inicio et de presenti nulla et inualida ac contra sacros canones celebrata nullumque de iure fortiri debere effectum causante impedimento subscripto Ex et pro eo quia dicti Willelmus

et Margareta tempore contractus dictorum pretenforum sponsaliorum inuicem attingebant et de presenti attingunt in quarto et quarto gradibus consanguinitatis de iure prohibitis Propterea dictos Willelmum et Margaretam suam pretenfam sponsam affidatam causante impedimento prescripto abinuicem diuorciandos et separandos fore ac separari et diuorciari debere prout diuorciamus et separamus et quicquid alter alteri dederit propter nuptias iterum restituendum fore decernimus dotis aut donationis causa Et hoc omnibus et singulis quorum interest notum facimus per presentes.

Lecta lata et promulgata xxj Januarij A.D. M.D.XXXIII.

Sententia Broun contra Barroun.

Nos Johannes Weddel in quadam causa bastardie seu illegittimitatis 75.
mota inter Andream Barroun burgensem de Edinburcht actorem ab vna *fol. 216.*
et Johannem Broun reum partibus ab altera Decernimus dictum
Johannem Broun legitimum non bastardum nec spureum et de iure
successorio de hereditate vindicare et obtinere potentem et ita habi-
tum tentum et reputatum dictumque Andream Barroun suum libellum
seu exceptionem bastardie contra dictum Johannem Broun productum
minime probasse obstantibus articulis contrariis in contrarium admittis
et probatis Idcirco dictum Johannem legitimum vt supra declaramus
ipsumque Andream in expensis litis factis et fiendis propterea con-
dempnantes.

Lata vij Maij A.D. M.D.XXXIV.

Sententia diuorcii Biffchop et Makcartnay.

Nos Johannes Guillerim in decretis licenciatus decanus christianitatis 76.
de Lynlithqw commissarius in hac parte venerabilis et egregii viri *fol. 220.*

magistri Johannis Weddall officialis Sancti Andree in causa coram dicto domino officiali mota et adhuc coram nobis eius in hac parte commissario specialiter constituto pendente indecisa inter Margaretam Biffchop aatricem ab vna et Stephanum Makcartnay reum partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter ipsos contractum et in facie ecclesie solempnizatum derimendum fore prout eosdem Margaretam et Stephanum a mensa thoro tabula mutua cohabitatione et debita feruitute separamus et diuorciamus causante seuitia dicti Stephani libellata beneque et legittime probata.

Lata j Julij A.D. M.D.XXXIIII.

Sententia diuorcii Neilsoun contra Broune.

77. Nos Johannes Guillerim prepositus ecclesie collegiate de Seytoun in
fol. 221. causa mota inter Andream Neilsoun aactorem ab vna et Mariotam Broun ream partibus ab altera Decernimus si et in quantum quedam sponsalia per verba de futuro carnali copula subsecuta inter dictos Andream et Mariotam fuisse et esse in se ab inicio nulla et contra sacros canones contracta non obstante quodam acto in libris aactorum curie domini officialis Laudonie confecto de data xxvj diei mensis Marcii anno Domini M.D.XXXIIII. in quoquidem pretenso acto jdem Andreas monitus extiterat ad solempnizandum matrimonium in facie ecclesie cum dicta Mariota infra mensem tunc prope et immediate sequentem dictum pretenfum actum et confectiorem eiusdem et dictum pretenfum actum cassamus et omnia inde secuta et de libris aactorum curie dicti domini officialis delendum et cassandum fore decernimus Eo quod nullam in se continet causam et causantibus aliis coram nobis deductis in eadem causa necnon causante impedimento subscripto Ex et pro eo quod longe ante contractum pretenforum sponsaliorum inter dictos Andream et Mariotam ipsa Mariota contraxit sponsalia per verba de futuro carnali copula subsecuta cum quodam Jacobo Masone superstitite

tempore pretenforum sponfaliorum inter ipsos Andream et Mariotam et adhuc viuentem Propterea prefata pretenfa sponfalia carnali copula subfecuta inter dictos Andream et Mariotam derimenda et cassanda prout cassamus ac ipsos Mariotam et Andream ab inuicem diuorciandos fore decernimus et alibi nubendi licenciam in domino impertimur dicto Andree et quicquid alter alteri dederit dotis causa seu donationis propter nuptias restituendum fore eandemque Mariotam in expensis lite factis et fiendis condemnantes.

Lata xxx Julij A.D. M.D.XXXIIII.

Sententia Leirmointh contra Grenescheles.

Nos Johannes Weddell officialis Sancti Andree in causa mota inter 78.
Jonetam Leirmonth dominam Selmis a&ricem ab vna et Lucam *fol. 222.*
Greneschelis eius pretenfum sponfum affidatum reum partibus ab altera
Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Jonetam et Lucam
contra&um carnali copula subfecuta de jure nullum et inualidum ac
viribus subsistere nequit Ex et pro eo quia dicta Joneta diu ante
dictum pretenfum matrimonium fuit carnaliter cognita per Willelmum
Lauder de Haltoune quiquidem Lucas et dictus Willelmus Lauder de
Haltoune se inuicem attingunt in tertio et tertio gradibus consanguini-
tatis et sic dicta Joneta tempore dicti pretenfi matrimonii attingebat
sibi Luce in tertio et tertio gradibus consanguinitatis de iure prohibitis
Propterea prefatos Jonetam et Lucam abinuicem diuorciandos fore
prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit propter nuptias iterum
restituendum fore dotis aut donationis causa idcirco prefatum Lucam
in expensis litis iuxta iuris exigentiam condemnantes.

Lata xij Septembris A.D. M.D.XXXIIII.

Sententia diuorcii Broun et Purfall.

79. *fol. 223.* Nos Thomas Mailuile rector de Hutoune commissariusque in hac parte venerabilis Johannis Weddall officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie in causa mota inter Margaretam Broune atricem ab vna et Thomam Purfall eius pretenfum sponsum reum partibus ab altera Decernimus pretenfa sponsalia de facto cum ipso Thoma contracta ab initio fuisse et esse nulla et inualida ac contra sacros canones celebrata nullumque de jure debere sortiri effectum Ex et pro eo quia ante contractum huiusmodi pretenforum sponsaliorum videlicet ad spacium nouem aut decem annorum aut eocirca elapsum dicta Margareta quedam sponsalia carnali copula subsecuta cum quondam Daud Thomfoune contraxit et eadem in facie ecclesie solempnizauit quiquidem quondam Daud Thomfoune maritus dum vixerat dicte Margarete et dictus Thomas Purfall sibi inuicem attingebant in tertio et tertio gradibus consanguinitatis et sic dicti Margareta et Thomas sibi inuicem attingunt in eisdem gradibus affinitatis de iure prohibitis Propterea dictos Margaretam et Thomam ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Sententia Halyday et Makefone.

80. *fol. 223.* Christi nomine inuocato nos Thomas Mailuile rector de Hutoune ac commissarius venerabilis et egregii viri magistri Johannis Weddell vtriusque [juris] licenciati rectoris de Flisk ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudex pro tribunali sedentes in quadam causa tendente ad diuorcium coram dicto officiali mota et adhuc pendente indecisa inter Nicholaum Halyday actorem ab vna et Mar-

garetam Makefone ream partibus ab altera cognoscentes juxta que vidimus audiimus et cognouimus jurisperitorum communicato consilio et sequuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo premitus inuocato per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis Pronunciamus decernimus et declaramus pretenfa sponsalia de facto per verba de futuro cum dicto Nicholao contracta ab inicio esse et fuisse inualida et de iure nulla et irrita ac contra sacros canones celebrata nullumque de iure fortiri debere effectum causante impedimento subscripto Ex et pro eo quia ante contractum dictorum sponsaliorum dicta Margareta affidata fuit per verba de presenti+ cum Georgio Someruill adhuc ^{+ carnali copula} superstita Propterea dictos Nicholaum et Margaretam ab inuicem ^{deinde subsecuta} separandos diuorciandosque fore separari et diuorciari debere et pariter diuorciamus et separamus et quicquid alter alteri dederit propter pretenfa sponsalia dotis aut donationis causa iterum restituendum fore decernimus dictas partes in expensis in lite factis et fiendis iuxta nostram modificationem eadem nostra sententia diffinitiuam condempnantes et hoc omnibus quorum interest intererit aut interesse poterit notum facimus per presentes.

Lata ix Octobris A.D. M.D.XXXIV.

Sententia diuorcii Manis et Craig.

Nos Johannes Weddall officialis in causa mota inter Robertum Manys 81. actorem ab vna et Agnetem Craig eius pretenfam sponsam ream par- ^{fol. 224.} tibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Robertum et Agnetem contractum ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum ac contra sacros canones celebratum Ex et pro eo quia ante contractum huiusmodi pretenfi matrimonii dictus Robertus Manis quoddam matrimonium carnali copula subsecuta cum quondam Grifilla Bruce contraxit et idem in facie ecclesie solempnizauit quequidem

quondam Grifilla prior sponfa dicti Roborti dum vixerat et prefata Joneta Craig fibiinuicem attingebant in quarto et quarto gradibus consanguinitatis et per consequens dicti Robertus et Joneta inuicem attingunt in eisdem gradibus affinitatis de iure prohibitis Propterea dictos Robertum et Jonetam ab inuicem diuorciari debere prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Lata xvij Decembris A.D. M.D.XXXIV.

Sententia diuorcii Manderftoune contra Skeill.

82. Nos Johannes Weddall in causa mota inter Robertum Manderftoune
fol. 225. actorem ab vna et Margaretam Skeill eius pretenfam sponfam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter dictas partes celebratum et in facie ecclesie solempnizatum carnali copula subsecuta ab initio fuisse nullum et inualidum de iure Ex et pro eo quia ipsa Margareta ante contractum dicti pretenfi matrimonii cum dicto Roberto carnaliter cognita erat cum quondam Thoma Folkart suo priori marito quiquidem quondam Thomas Folkart et ipse Robertus adinuicem attingebant in quarto et quarto gradibus consanguinitatis et propterea ipsos Robertum et Margaretam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Sententia Wode contra Comitissam de Buchane.

83. Nos Johannes Weddall in causa mota inter Willelmum Wode de Boni-
fol. 227. toune actorem ab vna et nobilem dominam Margaretam comitissam de Buchane ream partibus ab altera Decernimus pretenfa sponfalia per verba de presenti de facto et non de iure contracta inter prefatum Willelmum et

dictam Margaretam fuisse et esse ab inicio et de presenti nulla et inu-
lida et contra sacros canones celebrata nullumque de iure fortiri debere
effectum Ex eo quia idem Willelmus ante contractum huiusmodi
sponsaliorum quamdam confanguineam attingentem dicte Margarete in
tertio et tertio gradibus consanguinitatis carnaliter cognouit ut coram
nobis clare probatum extitit Et propterea dictos Willelmum et Mar-
garetam abinucem diuorciandos fore et diuorciamus ac quicquid alter
alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias idem totum
restituendum fore decernimus.

vj Marcii A.D. M.D.XXXIV.

Sententia Hay contra Schaw.

Nos Johannes Weddall in causa mota inter Mariotam Schaw aëricem 84.
ab vna et honorabilem virum Alexandrum Hay de Dalgathy reum fol. 228.
partibus ab altera in qua petebatur ex parte ipsius Mariote prefatum
Alexandrum compelli ad solempnizandum matrimonium in facie ecclesie
cum eadem sua sponsa affidata in mense Marcij in anno Domini
M.D.XXXII. carnali copula subsecuta vel ad allegandum causam rationa-
bilem etc. Decernimus prefatum Alexandrum minime compellendum
fore ad solempnizandum matrimonium in facie ecclesie cum prefata
Mariota quoniam matrimonium inter eosdem solempnizari de jure
non posse nec debere sed ab inuicem diuorciandos a pretenso matri-
monio si quod inter eosdem ut predictum est contractum fuisset ac
liberum esse eidem Alexandro alibi contrahendi causante impedimento
et ratione subscripta ex parte dicti Alexandri coram nobis allegata in
termino ei assignato ad respondendum dicte petitioni et legitime probata
quod videlicet diu ante dictum mensem Marcij in anno Domini M.D.XXXII.
prefata Mariota carnaliter cognita erat per nobilem quondam dominum
Johannem Lyoun dominum de Glammys attinentem dum vixerat prefato
Alexandro in secundo et tertio gradibus consanguinitatis ipso Alexandro

inficio existente in prefato mense Marcii anno quo supra de huiusmodi impedimento vel copula habita inter dictam Mariotam et prefatum quondam Johannem dominum Glammys Propterea prefatos Alexandrum et Mariotam abinuicem diuorciamus et liberos esse alibi contrahendi decernimus.

Lata xiiij Maij A.D. M.D.XXXV.

Sententia diuorcii domine Jonete Chefholme contra Ninianum Seytoun de Touch eius sponsum.

85. *fol. 232.* Nos Johannes Weddall in causa mota inter dominam Jonetam Chefholme sponfam putatiuam honorabilis viri Niniani Seytoun de Touch militis a&tricem ab vna et dictum Ninianum Seytoun reum partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter prefatos dominam Jonetam et Ninianum contractum et in facie ecclesie solempnizatum ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum ac contra sacros canones celebratum Ex et pro eo quia longe ante contractum solempnizationem et consummationem prefati pretenfi matrimonii dicta domina Joneta carnaliter cognita erat per Johannem Buchquhannane quiquidem Johannes et dictus Ninianus attingebant tempore contractus et solempnizationis prefati pretenfi matrimonii sicuti de presenti attingunt in tertio et quarto gradibus consanguinitatis de iure prohibitis Et ex consequenti ipsa domina Joneta et prefatus Ninianus eius pretenfus sponfus in eodem gradu affinitatis Propterea dictos dominam Jonetam et Ninianum abinuicem diuorciandos fore atque diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Sententia Tait et Elder.

Nos Johannes Weddall in causa mota inter Thomam Tait auctorem ab 86.
vna et Alifonam Elder ream partibus ab altera Decernimus prefatum fol. 232.
Thomam minime compellendum fore ad solempnizandum matrimonium
in facie ecclesie cum prefata Alifona quoniam matrimonium inter
eosdem solempnizari de iure non posse nec debere sed abinuicem diuor-
ciandos a pretenso matrimonio si quod inter eosdem ut predictum est
contractum fuisset ac liberum esse eidem Thome alibi contrahendi
causante impedimento subscripto ex parte dicti Thome coram nobis
allegato in termino sibi assignato ad respondendum petitioni dictae Ali-
fone in qua petebat dictum Thomam eundem compelli ad solempnizan-
dum matrimonium cum eadem in facie ecclesie eo quod carnaliter cog-
nouit eandem post affidavitem quodquidem impedimentum pro parte
dicti Thome allegatum et legitime probatum videlicet quod diu ante
prefatam affidavitem cum prefata Alifona idem Thomas carnaliter
cognouit Jonetam Wilfoun attingentem dictae Alifone in quarto et
quarto gradibus consanguinitatis de iure prohibitis et sic ex consequente
ipse Thomas et dicta Alifona in eisdem gradibus affinitatis attingunt
Propterea dictos Thomam et Jonetam abinuicem diuorciandos fore
atque diuorciamus et liberos alibi esse contrahendi decernimus et quic-
quid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias
iterum restituendum fore decernimus.

Lata xxj Januarij A.D. M.D.XXXV.

Sententia Schaw contra Daufon.

Nos Johannes Weddell in causa mota inter Daud Schaw auctorem ab 87.
vna et Agnetem Daufone eius sponsam putatiuam ream partibus ab fol. 244.
altera Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Daud et

Agnetem de facto et non de jure contractum et in facie ecclesie solempnizatum ab inicio in se nullum et inualidum ac contra sacros canones celebratum Ex et pro eo quia ante contractum [et] solempnizationem prefati pretenfi matrimonii dictus Daud carnaliter cognouit quandam Margaretam Prestoune quequidem Margareta et dicta Agnes sibiinui-
cem attingebant tempore contractus et solempnizationis dicti pretenfi matrimonii sicuti de presenti attingunt in tertio et tertio gradibus consanguinitatis de iure prohibitis et ex consequenti ipse Daud et dicta Agnes eius pretenfa sponsa in eodem gradu affinitatis attingunt Propterea prefatos Daud et Agnetem abinuicem diuorciandos fore atque diuorciamus prolesque inter ipsos eodem subsistente susceptas et procreatas bastardas et illegittimas fore causantibus ex deductis coram nobis decernimus et ipsis alibi matrimonium in domino contrahendi licenciam concedimus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Lata ix Februarij A.D. M.D.XXXV.

Sententia Foular contra Gradane.

88. Nos Johannes Weddell in causa mota inter Margaretam Foular aatricem
fol. 245. ab vna et Georgium Gradane partibus ab altera Decernimus preten-
sum matrimonium inter dictos Georgium et Margaretam contractum de
facto et non de iure celebratum ac in facie ecclesie solempnizatum ab
inicio esse et fuisse nullum et inualidum Ex et pro eo quia ante dicti
matrimonij contractum et eiusdem solempnizationem dictus Georgius
carnaliter cognouit Iffobellam Diksone impresentiarum superstitem que-
quidem Iffobella et Margareta tempore contractus prefati matrimonij
sefe attingebant prout adhuc attingunt adinuicem in secundo et secundo
gradu consanguinitatis de jure prohibitis videlicet ipsa Margareta extat
filia fororis dicte Elizabethe et ex consequenti dicti Georgius et
Margareta in eodem gradu affinitatis attingunt et propterea dictos

Georgium et Margaretam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et ipsis alibi matrimonium in domino contrahendum concedimus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

x Junij A.D. M.D.XXXVI.

Sententia Logy contra Daudsfoun.

Nos Johannes Weddell in causa mota inter Johannem Logy sponsum 89.
affidatum Iffobelle Daudsfoun auctorem ab una et dictam Iffobellam ream fol. 249
partibus ab altera Decernimus pretensum matrimonium inter dictos
Johannem et Iffobellam de facto et non de jure contractum esse et fuisse
in se ab initio nullum et inualidum Ex et pro eo quia dicti Johannes
et Iffobella tempore contractus huiusmodi matrimonii sibi inuicem attingebant
prout inpresentiarum attingunt in tertio et quarto gradibus
consanguinitatis de jure prohibitis et propterea prefatos Johannem et
Iffobellam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et ipsis matrimo-
nium alibi in domino contrahendum concedimus et quicquid alter alteri
dederit dotis aut donationis causa iterum restituendum fore decernimus.

Sententia Brewhous contra Bonar.

Nos Johannes Weddell in quadam causa diuorcii mota inter Jacobum 90.
Brewhous auctorem ab una et Agnetam Bonar eius pretenfam affidatam fol. 250.
ream partibus ab altera Decernimus pretenfa sponsalia inter dictos
Jacobum et Agnetem contracta carnali copula subsequuta ab initio esse
et fuisse nulla et inualida ac contra sacros canones celebrata Ex et
pro eo quia dicta Agnes longe ante celebrationem dictorum preten-
forum sponsaliorum inter ipsam et dictum Jacobum contraxit matri-
monium in facie ecclesie celebratum cum quodam Willelmo Mowbray

longe post celebrationem dictorum pretenforum sponsaliorum inter dictam Agnetam et prefatum Jacobum superstitite Et propterea eosdem Jacobum et Agnetem ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et dicto Jacobo matrimonium alibi in domino contrahendum concedimus facultatem et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa iterum restituendum fore decernimus.

Sententia Wilfone contra Methreim.

91. *fol. 252.* Nos Johannes Weddell in quadam causa mota inter Johannem Wilfone actorem ab vna et Elizabetham Mothreim eius pretenfam sponsam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Johannem et Elizabetham contractum et in facie ecclesie solempnizatum ab inicio esse et fuisse nullum et inualidum ac contra sacros canones celebratum Ex et pro eo quia ante dicti matrimonii contractum prefatus Johannes carnaliter cognouit quandam Margaretam Grahame quequidem Margareta et dicta Elizabetha sese attingunt in tertio et tertio gradibus consanguinitatis de iure prohibitis et ex consequenti prefatus Johannes et ipsa Elizabetha sese attingunt in eodem gradu affinitatis Et propterea dictos Johannem et Elizabetham ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et ipsis alibi matrimonium in domino contrahendi licenciam concedimus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Sententia Kylboy contra Jak.

92. *fol. 252.* Nos Thomas Mailuile rector de Hutoune ac commissarius venerabilis viri magistri Johannis Weddell officialis Sancti Andree in causa mota inter Robertum Kylboy actorem ab vna et Cristinam Jak eius pretenfam sponsam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium

inter dictos Robertum et Cristinam contractum et in facie ecclesie solempnizatum ab initio esse et fuisse nullum et inualidum ac contra sacros canones celebratum Ex et pro eo quia ipse Robertus longe ante eiusdem matrimonij contractum carnaliter cognouit quamdam Margaretam Johnesoun que attingebat dicte Cristine in quarto gradu consanguinitatis de jure prohibito Et ex consequenti dictus Robertus attingit dicte Cristine in eodem gradu affinitatis Et propterea dictos Robertum et Cristinam ab inuicem diuorciandos fore pariter et diuorciamus et ipsis alibi matrimonium in domino contrahendi licenciam impertimur et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

xvij Augusti A.D. M.D.XXXVI.

Sententia Sandelandis contra Somerwill.

Nos Johannes Weddell officialis Sancti Andree infra archidiaconatum 93.
Laudonie in quadam causa matrimoniali inter Mariotam Sandelandis *fol. 253.*
a&ricem ab vna et Jacobum Someruill reum partibus ab altera Decernimus pretensum matrimonium inter ipsos contractum et in facie ecclesie solempnizatum derimendum fore prout eosdem Mariotam et Jacobum diuorciamus a mensa thoro tabula mutuaque cohabitatione ac debita feruitute causante adulterio dicti Jacobi ex deductis coram nobis Idcirco prefatum Jacobum in expensis litis factis et fiendis eadem nostra sententia condemnantes.

Sententia Ranetoun contra Creichtoun.

Nos Johannes Weddell in causa mota inter Beatricem Ranetoun 94.
dominam de Herdmaistoun a&ricem ab vna et Willelmum Creichtoun *fol. 256.*
de Drylaw reum partibus ab altera Decernimus sponsalia inter dictos

Beatricem et Willelmum contracta de facto per verba de futuro carnali copula subsecuta ab inicio esse et fuisse nulla et inualida et de jure irrita ac contra sacros canones celebrata nullumque de iure sortiri effectum Ex et pro eo quia longe ante huiusmodi sponsaliorum contractum et celebrationem dicta Beatrix carnaliter cognita fuit per quondam Jacobum Creichtoun de Cranstounriddaill capitaniū castri de Edinburgh fratrem carnalem dicti Willelmi attingentis dicto Jacobo in primo et primo gradu consanguinitatis de iure prohibitis et ex consequenti dictę Beatrici in eodem gradu affinitatis Et propterea dictos Beatricem et Willelmum ab inuicem diuorciandos fore atque diuorciamus et dictam Beatricem absque spe coniugii infuturum remanere decernimus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Lata xxiiij Decembris A.D. M.D.XXXVI.

Sententia Hammyltoun contra Hering.

95. Nos Johannes Weddell in causa mota inter Robertum Hammyltoun
fol. 259. auctorem ab vna et Margaretam Hering ream partibus ab altera Decernimus matrimonium contractum inter dictos Robertum et Margaretam et in facie ecclesie solempnizatum carnali copula subsecuta ab inicio esse et fuisse nullum et inualidum ac contra sacros canones celebratum Ex et pro eo quia tempore solempnizationis matrimonij predicti dicti Robertus et Margareta in tertio et quarto gradibus consanguinitatis de iure prohibitis attingebant Et propterea dictos Robertum et Margaretam ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa iterum restituendum fore condemnantes.

Lata xxiiij Marcii A.D. M.D.xxxvi.

Sententia Beggar contra Williamfon.

Nos Johannes Weddell in quadam causa diuorcii mota inter Jacobum 96.
Beggar auctorem ab vna et Jonetam Williamfon eius sponsam affidatam *fol. 262.*
ream partibus ab altera Decernimus pretenfa sponsalia per verba de
futuro inter dictos Jonetam et Jacobum contracta carnali copula subse-
cuta ab inicio esse et fuisse nulla et inualida et contra sacros canones
celebrata Ex et pro eo quia dicti Jacobus et Joneta tempore contractus
huiusmodi sponsaliorum inuicem attingebant in quarto et quarto gradi-
bus consanguinitatis Et propterea dictos Jacobum et Jonetam ab in-
uicem diuorciandos fore pariter et diuorciamus et alibi licenciam in
domino nubendi impertimur specialem.

vj Junij A.D. M.D.xxxvii.

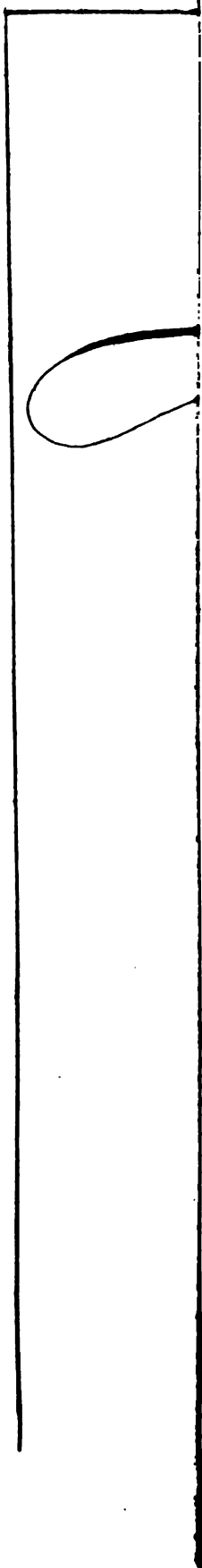
Sententia Smyth contra Dvne.

Nos Johannes Weddell in causa mota inter Johannem Smyth auctorem 97.
ab vna et Agnetem Dvne eius pretenfam sponsam ream partibus ab *fol. 264.*
altera Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Johannem et
Agnetem de facto et non de jure contractum ac contra sacros canones
in facie ecclesie solempnizatum et propterea nullum et inualidum ab
inicio esse et fuisse Ex et pro [eo] quia longe ante celebrationem dicti
pretenfi matrimonij prefatus Johannes carnaliter cognouit Margaretam
Dvne neptem ex fratre dicte Agnetis genitam quequidem Agnes et
Margareta attingebant adinuicem tempore contractus dicti pretenfi
matrimonii in primo et secundo gradibus consanguinitatis Et ex con-
sequenti dicti Johannes et Agnes de presenti attingunt in eisdem gradi-
bus affinitatis de iure prohibitis Et propterea dictos Johannem et

Agnetem ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et ipfis alibi in domino licenciam nubendi impertimur et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore.

Sententia diuorcii Margarete Regine contra Henricum Steward dominum Methuen.

98. *fol. 265.* Christi nomine inuocato Nos Johannes Weddell in vtroque jure licenciatus rector de Flisk ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudex pro tribunali sedentes in quadam causa matrimoniali tendente ad diuorcium coram nobis mota et adhuc pendente indecisa inter illustrissimam et serenissimam principissam dominam Margaretam Dei gratia Scocie reginam aatricem ab vna et nobilem dominum Henricum Steward dominum Methuen reum partibus ab altera Cognoscentes juxta ea que vidimus audiuimus et cognouimus jurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis Pronunciamus decernimus et declaramus pretensum matrimonium inter dictam illustrissimam principissam et dictum nobilem dominum de facto et non de jure contractum et ab initio esse et fuisse nullum et inualidum ac contra sacros canones celebratum et solempnizatum causante impedimento subscripto Ex et pro eo quia longe ante contractum et consummationem dicti pretenfi matrimonii inter eosdem ipsa illustrissima principissa fuit carnaliter cognita per nobilem dominum Archibaldum olim Angusie comitem cuiquidem domino Archibaldo olim comiti dicta serenissima principissa peperit prolem nomine dominam Margaretam Douglas superstitem ante contractum et consummationem dicti pretenfi matrimonii inter dictos illustrissimam principissam et Henricum dominum Methuen Quiquidem dominus Henricus et prelibatus Archibaldus modernus olim Angusie comes tempore contracti prefati pretenfi matrimonij inter eosdem serenissimam [principissam] et

dominum Henricum attingebant prout de presenti attingunt in quarto et quarto gradibus consanguinitatis de jure prohibitis pretextu cuius ipsa serenissima principissa et prefatus dominus Henricus attingebant prout de presenti attingunt in eisdem gradibus affinitatis Et impedimentum efficax ad contrahendum matrimonium ac etiam idem dirimendum Et propterea prefatam illustrissimam principissam dominam Margaretam et dictum Henricum Steward dominum Methuen abinucem diuorciandos et separandos fore separari et diuorciari debere prout diuorciamus et separamus causante impedimento prescripto et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis propter nuptias iterum restituendum fore et restitui debere pariter et restituimus in quantum possumus presentium per tenorem.

Sententia Thomfone contra Zoung.

Nos Johannes Weddell in causa mota inter Johannem Thomfone actorem ab una et Jonetam Zoung suam pretenfam sponsam affidatam ream 99. partibus ab altera Decernimus pretenfam sponsalia inter dictos Johannem et Jonetam contracta per verba de futuro carnali copula subsecuta de facto et non de iure ab initio esse et fuisse nulla et inualida irrita et contra sacros canones celebrata nullaque de jure et nullum fortiri effectum Ex et pro eo quia ipse Johannes longe ante pretenforum sponsaliorum predictorum celebrationem carnaliter cognouit quandam Jonetam Skaithmure attingentem dicte Jonete Zoung in tertio et tertio gradibus consanguinitatis et ex consequenti dicta Joneta Zoung impresentiarum sibi Johanni [attingit] in eisdem gradibus affinitatis de iure prohibitis Et propterea dictos Johannem et Jonetam ab inuicem diuorciandos fore pariter et diuorciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa iterum restituendum fore condemnantes. fol. 266.

Lata xvij Augusti A.D. M.D.XXXVII.

Sententia Ramsay et Gardner contra Cok et sponsum.

100. *fol. 267.* Nos Johannes Weddell in quadam causa natiuitatis feu bastardie mota inter Margaretam Cok sponfam Gawini Leirmonth et ipsum Gawinum pro suo interesse acores ab vna et Margaretam Ramsay sponfam Daud Gardner et ipsum Daud pro suo interesse reos partibus ab altera Decernimus dictam Margaretam Ramsay legitime fuisse et esse genitam inter quondam Johannem Ramsay eius patrem et Cristinam Blackater eius matrem coniuges maritatas stante matrimonio inter eosdem in facie ecclesie legitime contracto et celebrato nec eandem Margaretam bastardam feu illegittimam fuisse aut esse sed de jure successorio de hereditate vindicare et obtinere habilem et potentem dictosque Margaretam Cok et Gawinum eius sponsum pro suo interesse eorum libellum siue exceptionem bastardie contra dictam Margaretam Ramsay et Daud Gardner pro suo interesse minime probasse idcirco dictos Margaretam Cok et Gawinum eius sponsum pro suo interesse in expensis litis factis et fiendis condemnantes.

Lata xj Septembris A.D. M.D.XXXVII.

Sententia Edmonstoun contra Moncreif.

101. *fol. 268.* Nos Johannes Guilermi in decretis licenciatus prepositus ecclesie collegiate de Seytoun ac commissarius Johannis Weddell officialis Sancti Andree in causa diuorcii mota inter Cuthbertum Edmonstoun aactorem ab vna et Cristinam Moncreif ream partibus ab altera Decernimus sponsalia per verba de futuro carnali copula subsecuta contracta inter dictos Cuthbertum et Cristinam de jure irrita nulla et inualida ac contra sacros canones celebrata nullumque debere fortire effectum

Ex et pro eo quia dicta Cristina carnaliter cognita fuit longe ante celebrationem dictorum sponsaliorum per quendam Gawinum Hume attingentem dicto Cuthberto in quarto et quarto gradibus consanguinitatis de jure prohibis et ex consequente dicta Cristina attingit eidem Cuthberto in eisdem gradibus affinitatis propterea prefatos Cuthbertum et Cristinam diuorciandos fore prout diuorciamus.

Sententia Forestar contra Abirnethy.

Nos Johannes Weddell officialis Sancti Andree in causa mota inter 102.
Alexandrum Forestar burgensem de Edinburgh actorem ab vna et *fol.* 277.
Jonetam Abirnethy eius pretenfam sponfam ream partibus ab altera
Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Alexandrum et
Jonetam contractum et in facie ecclesie [solempnizatum] ab inicio esse
et fuisse in se nullum et invalidum ac contra sacros canones contractum
Ex et pro eo quia longe ante contractum et consummationem dicti pre-
tensi matrimonij prefatus Alexander contraxit sponsalia jurata cum
Joneta Millar superstitite carnali copula subsecuta et propterea prefatos
Alexandrum et Jonetam ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus
et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter
nuptias prout de jure iterum restituendum fore.

Lata xxix Nov. A.D. M.D.XXXVIII.

Sententia Chalmer contra Riddell.

Nos Thomas Mailuile rector de Hutoun commissarius Johannis 103.
Weddell officialis Sancti Andree in causa mota inter Adam Chalmer *fol.* 279.
actorem ab vna et Elenam Riddell eius pretenfam sponfam ream
partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos
Adam et Elenam contractum de facto et non de jure ac contra sacros

canones in facie ecclesie celebratum nullum et inualidum Ex et pro eo quia longe [ante] predictum pretenfum matrimonium inter eosdem celebratum dictus Adam carnaliter cognouit Jonetam Ryddail fororem dicte Agnetis attingentem dicte Agneti in primo gradu consanguinitatis et ex consequenti sibi Ade in eodem gradu affinitatis et propterea dictos Adam et Agnetem abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus dictumque Adam absque spe coniugii in futurum remanere decernimus Et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa iterum restituendum fore condemnantes.

Sententia Michell contra Borthuik.

104. *fol. 281.* Nos Johannes Weddell officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie in causa mota inter Cristinam Michell aetricem ab vna et Robertum Borthuik eius pretenfum sponsum reum partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter eosdem contractum ab initio fuisse et esse nullum et inualidum et contra sacros canones celebratum prout legitime probatum extat coram nobis et propterea eosdem Cristinam et Robertum abinuicem diuorciandos fore et diuorciamus et alibi licenciam in domino nubendi impertimur et quicquid alter alteri dederit dotis causa seu donationis propter nuptias restituendum fore idcirco prefatum Robertum in expensis litis factis et fiendis condemnantes quarum taxationem nostro arbitrio imposterum reseruamus.

Sententia Anderfoun contra Lowry.

105. *fol. 286.* Nos Johannes Weddell in quadam causa mota inter Jonetam Anderfoun aetricem ab vna et Alexandrum Lowry reum partibus ab altera in qua dicta Joneta asserta sponsa affidata dicti Alexandri petiit dictum Alexandrum compelli ad contrahendum matrimonium cum dicta Joneta sua affidata ut asseruit eo quod contraxit sponsalia per verba de futuro

cum eadem carnali copula subsecuta in festo Sancti Andree vltime elapso vel eocirca prout in petitione apud acta curie nostre inter eosdem propofita continetur Decernimus prefatam Jonetam contenta in dicta sua petitione minime probasse sed succubuisse in probatione eiusdem et propterea prefatum Alexandrum ab impetitione dicte Jonete absoluendum fore prout absoluimus et ad contrahendum matrimonium cum dicta Joneta minime compellendum fore Idcirco prefatam Jonetam in expensis litis factis et fiendis eadem nostra sententia condemnamus.

xij Decembris A.D. M.D.XXXIX.

Sententia Marche contra Steuensoun.

Nos Johannes Weddell in quadam causa matrimoniali mota inter 106.
Petrum Marche actorem ab vna et Margaretam Steuensoun eius fol. 287.
sponsam affidatam ream partibus ab altera Decernimus prefatam
Margaretam ad solempnizandum matrimonium in facie ecclesie cum
predicto Petro Marche suo sponso affidato carnali copula subsecuta
compellendam fore pariterque compellimus non obstante exceptione
peremptoria coram nobis pro parte dicte Margarete producta proba-
tioni admiffa et minime probata quia succubuit in probatione eiusdem.

xxxj Januarii A.D. M.D.XXXIX.

Sententia Gib contra Hoppringill.

Nos Johannes Weddell in quadam causa diuorcii a mensa thoro tabula 107.
et mutua cohabitatione inter honorabilem virum Robertum Gib actorem fol. 290.
ab vna et Jonetam Hoppringill eius pretenfam sponsam ream partibus
ab altera Decernimus prefatam Jonetam adulterium cum quodam
Willelmo Carnecroff commiffisse stante matrimonio inter ipsam et

dictum Robertum thorumque ipsius Roberti prout coram nobis libellatur et probatur violasse et propterea dictos Robertum et Jonetam diuorciandos fore prout diuorciamus a mensa thoro tabula et mutua cohabitatione non obstante quadam exceptione peremptoria per dictam Jonetam producta et minime probata.

Sententia Boynd contra Meik.

108. Nos Johannes Weddell in causa diuorcii mota inter Crifinam Boynd
fol. 292. aetricem ab vna et Thomam Meik reum partibus ab altera Decernimus matrimonium contractum inter dictos Thomam et Crifinam fuisse et esse ab initio nullum et inualidum et contra sacros canones contractum Propterea dictos Thomam et Crifinam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus Et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias restituendum fore ac licenciam in domino aliis nubendi [concedimus] et propterea dictum Thomam Meik in expensis litis condemnantes.

Sententia Ramsay contra Makclayn.

109. Nos Johannes Weddell in causa mota inter Margaretam Ramsay
fol. 295. aetricem ab vna et Johannem Makclayn de Lochboye suum sponsum affidatum reum partibus ab altera Decernimus ex deductis coram nobis prefatum Johannem ad solempnizandum matrimonium in facie ecclesie cum predicta Margareta Ramsay sua sponsa affidata carnali copula subsecuta compellendum fore pariterque compellimus.

Sententia Bathgait contra Bell.

110. Christi nomine inuocato Nos Abraham Creichtoune ecclesie collegiate
fol. 301. de Dunglass prepositus ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum

Laudonie iudex pro tribunali fedentes in quadam causa diuorcii coram nobis mota et adhuc pendente indecisa inter Johannem Bathgait auctorem ab una et Elenam Bell eius pretenfam sponsam putatiuam ream partibus ab altera Cognoscentes juxta ea que vidimus audiuius et cognouimus jurisperitorum communicato consilio ac secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato Per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hijs scriptis pronunciamus decernimus et declaramus predictam Elenam Bell adulterasse adulteriumque commisisse et perpetrasse cum Oliuero Bruffchet post contracta sponsalia inter dictos Johannem et Elenam per verba de futuro carnali copula subsecuta Et propterea dictos Johannem et Elenam a mensa thoro tabula et mutua cohabitatione abinuicem diuorciandos et separandos fore diuorciarique et separari debere prout separamus ac diuorciamus.

Non est lata.
Bisdone.

Sententia Blackstok contra Johnesoun.

Nos Abraham Creichtoune in quadam causa matrimoniali mota inter 111.
Aagnetem Blackstok sponsam Rogeri Johnesoun burgenfis de Edin- fol. 308.
burcht auctricem ab una et predictum Rogerum Johnesoun partibus ab altera Decernimus prefatum Rogerum Johnesoun post solempnizationem matrimonij inter ipsum et dictam Aagnetem celebrati adulterium manifestum perpetrasse cum quadam Eufamia Welsche que Eufamia stante dicto matrimonio inter dictos Aagnetem et Rogerum dicto Rogero peperit diuersas proles adulterinas Et propterea dictos Aagnetem et Rogerum ab inuicem a mensa thoro tabula et mutua cohabitatione diuorciandos fore prout diuorciamus jdcirco predictum Rogerum Johnesoun ad restituendum dicte Agneti summam ducentarum marcarum monete Scotie per eum receptarum nomine dotis cum dicta Agnete pro huiusmodi matrimonio tunc celebrato una cum singulis alijs per eum acquisitis intuitu dicti matrimonij condemnandum fore et condemnamus.

Ultima Januarii A.D. M.D.XLI.

Sententia Striueling contra Striueling.

112. Nos Andreas Myll prebendarius ecclesie collegiate nostre domine de
fol. 310. campis infra oppidum de Edinburgh et Robertus Symfoune capellani
commiffarii in hac parte magistri Abrahe Creichtoune prepositi de
Dunglas ac officialis Sancti Andree caufe et partibus infraſcriptis vna
cum nonnullis alijs noſtris in hac parte collegis ſub illa clauſula *vobis
aut duobus veſtrum coniunctim procedentibus* ſpecialiter deputati in
quadam cauſa mota inter honorabilem virum Jacobum Striueling de
Keir filium et heredem quondam Johannis Striueling de Keir militis
aſtorem ab vna et prouidam domicellam Jonetam Striueling filiam et
heredem quondam Andree Striueling de Cadder eius pretenſam et
putatiuam ſponſam ream partibus ab altera Decernimus pretenſum
matrimonium et ſponſalia per verba de futuro carnali copula ſubſecuta
inter prefatum Jacobum et Jonetam contractum et ſolempnizatum in
facie eccleſie a principio non tenuiſſe nec viribus ſubſiſtere poſſe de
jure Eo quia tempore eiufdem contractus et ſolempnizationis de facto
licet non de iure ſibi inuicem prefati Jacobus et Joneta attingebant
prout eciam de preſenti attingunt in quarto et quarto gradibus con-
ſanguinitatis ignote ſibi Jacobo tempore contractus et ſolempnizationis
prefati matrimonij et ſponſaliorum Et propterea idem pretenſum
matrimonium et ſponſalia annullanda fore ac ipſos libellantem ac libel-
latam ab inuicem diuorciandos fore et quicquid alter alteri dotis cauſa
aut donationis propter nuptias dederit idem alteri reſtituendum fore
licenciamque prefato Jacobo alibi in domino contrahendi et ducendi
concedendam fore prout annullamus diuorciamus ac concedimus
reſpectiue.

Lata vltima Januarij A.D. M.D.XLI.

Sententia Allane contra Thomfoun.

Nos Abraham Creichtoune officialis Sancti Andree in quadam causa 113.
matrimoniali mota inter Johannem Allane in Newbigging actorem ab *fol. 311.*
vna et Katherinam Thomfoun suam pretenfam sponfam putatiuam
ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium inter
dictos Johannem Allane et Katherinam Thomfoun contractum et in
facie ecclesie solempnizatum carnali copula subsecuta ab inicio fuisse et
esse nullum et inualidum et contra sacros canones celebratum Ex et
pro eo quia dictus Johannes Allane ante huiusmodi pretenfum matri-
monium sic ut premittitur contractum matrimonium contraxit cum
quondam Mariota Scheill carnali copula subsecuta quequidem quondam
Mariota Scheill in humanis dum vixerat et dicta Katrina Thomfoun
sibi inuicem attingebant in tertio et quarto gradibus consanguinitatis et
per consequens dicti Johannes Allane et Katherina Thomfoun jnuicem
atingunt in eisdem gradibus affinitatis Propterea dictos Johannem
Allane et Katherinam Thomfoun abinuicem diuorciandos fore prout
diuorciamus et alibi in domino licenciam nubendi impertimur et quic-
quid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias
iterum restituendum fore decernimus.

Sententia Dennome contra Proband.

Nos Abraham Creichtoune in quadam causa matrimoniali mota inter 114.
Andream Dennome actorem ab vna et Margaretam Proband eius pre- *fol. 311.*
tenfam sponfam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matri-
monium de facto et non de iure contractum inter prefatos Andream et
Margaretam in facie ecclesie solempnizatum carnali copula subsecuta ab
inicio fuisse et esse nullum et inualidum ac contra sacros canones cele-

bratum Ex eo quia dicti Andreas et Margareta tempore contractus huiusmodi pretenfi matrimonii sibi inuicem attingebant prout de presenti attingunt in quarto et quarto gradibus consanguinitatis de iure prohibitis Et propterea dictos Andream et Margaretam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus alibique licenciam in domino nubendi impertimur et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Lata octauo Marcij A.D. M.D.XLI.

Sententia Scot contra Turnebill.

115. Nos Abraham Creichtoune in causa mota inter Robertum Scot actorem
fol. 311. ab vna et Jonetam Turnebill eius sponsam putatiuam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium de facto et non de iure per verba de presenti inter dictos Robertum et Jonetam contractum et in facie ecclesie solempnizatum ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum ac contra sacros canones celebratum nec viribus de iure subsistere posse Ex eo quia dicti Robertus Scot et Joneta Turnebill tempore contractus huiusmodi pretenfi matrimonii sibi inuicem attingebant et de presenti attingunt in quarto et quarto gradibus consanguinitatis de iure prohibitis Et propterea dictos Robertum et Jonetam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus alibique in domino nubendi alterutri licenciam impertimur.

Sententia Quhite contra Ewinsoun.

116. Nos Abraham Creichtoune in quadam causa matrimoniali mota inter
fol. 312. Willelmum Quhite actorem ab vna et Isobellam Ewinsoun eius sponsam putatiuam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimonium de facto et non de iure inter dictos Willelmum et Isobellam cele-

bratum ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum et contra sacros canones celebratum Ex et pro eo quia ipse Willelmus ante dictum pretenfum matrimonium per eum vt premittitur cum dicta Isobella celebratum carnaliter cognouit quamdam Katherinam Ewinfoun consanguineam dicte Isobelle quequidem Isobella et Katherina fibi inuicem attingunt in secundo et secundo gradibus consanguinitatis idcirco prefati Willelmus et Isobella fibi inuicem attingunt in eisdem gradibus affinitatis de iure prohibitis jpsa Willemo tempore contractus huiusmodi pretenfi matrimonii penitus ignorante Et propterea dictos Willelmum et Isobellam abinuicem diuorciandos fore prout diuorciamus prolesque inter eosdem susceptas legitimas decernentes ac alibi in domino nubendi licenciam impertimur et quicquid alter alteri dederit dotis seu donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus.

Lata xix Februarij A.D. M.D.XLII.

Sententia Mowbray contra Smytht.

Nos Willelmus Meldrum vicarius de Petercaltar et Andreas Hay 117.
presbiterj commissarij in hac parte magistri Abrahe Creichtoune pre- fol. 314.
positi de Dunglas ac officialis Sanctiandree infra archidiaconatum
Laudonie cause et partibus infra scriptis vna cum nonnullis aliis nostris
in hac parte collegis videlicet magistro Georgio Strang et domino
Roberto Symfoun cum illa clausula *quatinus vos vel duo vestrum con-*
iunctim specialiter deputati iudices pro tribunali sedentes in quadam
causa matrimoniali coram prefato domino officiali mota inter Jacobum
Mowbray burgensem de Edinburght actorem ab vna et Margaretam
Smytht eius sponsam pretenfam ream partibus ab altera Decernimus
pretenfum matrimonium de facto et non de iure inter dictos Jacobum
et Margaretam celebratum et in facie ecclesie solempnizatum carnali
copula subsecuta ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum et contra

facros canones celebratum Ex et pro eo quia longe ante contra&um dicti pretenfi matrimonii inter ipsos Jacobum et Margaretam dicta Margareta Smytht carnaliter cognita erat per quemdam Alexandrum Napar de Wrichtishouff quiquidem Alexander Napar et ipse Jacobus attingebant tempore contra&us dicti pretenfi matrimonij ficuti de presenti attingunt sibi inuicem in quarto et quarto gradibus consanguinitatis pretextu cuius dicti Jacobus et Margareta attingebant tempore celebrationis huiusmodi pretenfi matrimonii et consummationis eiusdem ficuti de presenti sibi adinuicem attingunt in eisdem gradibus affinitatis ad contrahendum de iure prohibitis ipso Jacobo huiusmodi impedimentum tempore contra&us dicti pretenfi matrimonii penitus ignorante Propterea prefatos Jacobum et Margaretam ab inuicem diuorciandos fore prout diuorciamus et alibi in domino licenciam nubendi impertientes et quicquid alter alteri dederit dotis seu donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus prolesque inter eosdem susceptas et procreatas legitimas fore decernentes.

Ita pronunciamus WILLELMUS MELDRUM
ANDREAS HAY presbiter.

Sententia Ballindene contra Carriberis.

118. Nos Abraham Creichtoune officialis Sanctiandree infra archidiaconatum Laudonie in quadam causa matrimoniali tendente ad
fol. 316. diuorcium coram nobis mota inter Jacobum Ballinden a&torem ab una et Mariotam Carribberis suam sponsam affidatam ream partibus ab altera Decernimus sponsalia per verba de futuro carnali copula subsecuta inter dictos Jacobum et Mariotam contra&ta esse et fuisse ab initio valida et canonice contra&ta Et propterea dictos Jacobum et Mariotam minime diuorciandos fore prout neque eosdem diuorciamus nec separamus.

Sententia Nesbet contra Hog.

Nos Abraham Creichtoune in quadam causa mota inter Katrinam 119.
Nesbit a&tricem ab vna et Gilbertum Hog suum pretenfum sponfum *fol. 319.*
putatium reum partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimo-
nium inter dictos Katrinam et Gilbertum contractum et in facie ecclesie
solempnizatum ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum ac contra
facros canones celebratum nec viribus subsistere posse Ex et pro eo
quoniam tempore contractus dicti pretenfi matrimonij jdem Gilbertus
affidatus fuit cum quadam Joneta Duncane adhuc superftite et cum
prefata Joneta idem Gilbertus longe ante dicti matrimonij contractum
feu consummationem contraxit sponsalia per verba de futuro carnali
copula subsequuta in signis cuius dicta Joneta Duncane eidem Gilberto
peperit quamdam prolem femineam post contractum dictorum sponsalio-
rum Et propterea dictos Katrinam et Gilbertum ab inuicem simpliciter
diuorciandos fore prout diuorciamus et licenciam eidem Katrine Nesbit
alibj in domino nubendi concedimus ac prefatum Gilbertum Hog ad
adherendum dicte Jonete Duncane sue sponse affidate compellendum
fore et quicquid dicti Katrina et Gilbertus alter alteri dederit dotis seu
donationis causa propter nuptias iterum restituendum fore decernimus
et dictum Gilbertum in expensis condempnamus.

Sententia Cunnyngame contra Auchinlek.

Nos Abraham Creichtoune in quadam causa matrimoniali mota inter 120.
Agnetem Cunnyngame a&tricem ab vna et Jacobum Auchinlek suum *fol. 323.*
sponfum reum partibus ab altera Decernimus dictos Agnetem et
Jacobum minime diuorciandos fore nec diuorciari debere nec diuor-
ciamus.

Lata xxix Julij A.D. M.D.XLIV.

Sententia diuorcij Someruill et Seytone.

121. Nos Willelmus Meldrum vicarius de Petircultar et Andreas Hay
fol. 325. presbiterj commissarij officialis Sancti Andree in causa mota inter
Dauid Someruill de Plane auctorem ab vna et Margaretam Seytone
eius sponsam putatiuam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum
matrimonium inter dictos Dauid et Margaretam contractum ab inicio
fuisse et esse in se nullum et inualidum et contra sacros canones cele-
bratum Ex eo quia quondam Elizabetha Elphinstoun olim sponsa
dicti Dauid (que proles eidem Dauid peperit) et dicta Margareta
Seytone . . . . attingebant in quarto et quarto gradibus consanguini-
tatis et per consequens . . . . Dauid et Margareta sibi inuicem attinge-
bant et attingunt in eisdem gradibus a . . . . idcirco prefatos Dauid et
Margaretam ab inuicem diuorciandos . . . . prout eisdem diuorciamus
et quicquid alter alteri dederit . . . . donationis causa propter nuptias
iterum restituendum fore decernimus proles . . . . inter eisdem Dauid et
Margaretam susceptas legitimas decernentes licenciamque . . . .
domino nubendi eisdem impertimur.

WILLELMUS MELDRUM.

ANDREAS HAY presbiter.

Sententia Bickertoune contra Eldar.

122. Nos Abraham Creichtoune officialis Sancti Andree infra archidiaconatum
fol. 326. Laudonie in quadam causa mota inter Patricium Bickertoune auctorem
ab vna et Jonetam Eldar suam sponsam putatiuam ream partibus ab
altera Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Patricium et
Jonetam contractum et in facie ecclesie solempnizatum ab inicio fuisse
et esse nullum et inualidum et contra sacros canones celebratum Ex

et pro eo quoniam dicti Patricius et Joneta tempore contractus et solemnizationis dicti pretenſi matrimonij inuicem attingebant et de preſenti attingunt in quarto et quarto gradibus conſanguinitatis et propterea eoſdem Patricium et Jonetam abinuicem diuorciandos fore eiſdem que et eorum cuilibet alibi in domino nubendi licenciam imper-
timur et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis cauſa propter nuptias iterum reſtituendum fore decernimus.

xviiij Junij A.D. M.D.XLVII.

Sententia Stewart contra Matheſoune.

Chriſti nomine inuocato Nos Willelmus Meldrum vicarius de Petir- 123.
caltar et Andreas Hay preſbiteri commiſſarij in hac parte venerabilis fol. 338.
et egregij viri magiſtri Abrahe Creichtoune prepoſiti eccleſie collegiate
de Dunglas ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie
vnacum quodam alio noſtro in hac parte collega venerabili videlicet viro
magiſtro Andrea Oliphant cum clauſula *quatenus vos tres vel duo veſ-
trum etc.* ad infraſcripta ſpecialiter conſtituti iudices pro tribunal;
ſedentes in quadam cauſa matrimoniali tendente ad diuorcium coram
dicto domino officiali Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie
mota et adhuc coram nobis tanquam commiſſariis in hac parte preſati
domini officialis pretextu commiſſionis eiufdem nobis deſuper facte et
conceſſe ac preſentate et per nos acceptate pendente indeciſa inter proui-
dum virum Willelmum Stewart ſponſum putatium Beſſete Matheſoune
actorem ab vna et preſatam Beſſetam Matheſoune ream et honorabilem
mulierem Jonetam Hammiltoune alias Johannam Hammiltoune filiam
naturalem quondam nobilis domini Jacobi comitis Arranie domini
Hammiltoune (in cauſa et proceſſu huiuſmodi pro ſuo intereſſe citatam
et comparentem per eius procuratorem legitime conſtitutum per
dictam Jonetam alias Johannam ſponſam priorem affidatam dicti
Willelmi Stewart) partibus ab altera Cognoscentes juxta ea que vidimus

audiuimus et cognouimus jurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato Per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hijs scriptis pronunciamus decernimus et declaramus ex deductis in causa huiusmodi pretenſa sponſalia inter dictos Willelmum Stewart et Beſſetam Matheſoune eius pretenſam ſponſam putatiuam contracta et in facie eccleſie ſolempnizata carnali copula inter eoſdem ſubſecuta fuiſſe et eſſe ab initio nulla et inualida et contra ſacros canones celebrata Ex eo quia prefatus Willelmus Stewart longe ante contractum dictorum pretenſorum ſponſaliorum inter ipſum et dictam Beſſetam ſponſalia contraxit per verba de futuro cum dicta Joneta alias Johanna Hammyltoune adhuc ſuperſtite carnali copula etiam inter eoſdem ſecuta Et propterea dicta priora ſponſalia cum dicta Joneta alias Johanna contracta valida et efficacia ab initio fuiſſe et eſſe dictaque pretenſa ſecunda ſponſalia cum dicta Beſſeta contracta et poſtea in facie eccleſie ſolempnizata de facto et non de iure annullanda et retractanda cum omnibus inde ſecutis prout annullamus et retractamus ac dictos Willelmum et Beſſetam ab inuicem diuorciandos et ſeparandos fore diuorciarique et ſeparari debere prout diuorciamus et ſeparamus Et vltorius dictos Willelmum Stewart et Jonetam alias Johannam Hammiltoune ad ſolempnizandum dicta priora ſponſalia inter eos vt premittitur contracta carnali copula ſubſecuta in facie eccleſie ac idem complendum condempnandos et compellendos fore compellique et condempnari debere prout per preſentes condempnamus et compellimus et hoc omnibus quorum intereſt notum facimus per preſentes.

Ita pronunciamus xvij Junij anno dominij m.vc.xl. ſeptimo.

WILLELMUS MELDRUM qui ſupra manu ſſ.

ANDREAS HAY preſbyter manu mea ſſ.

Sententia Murheid contra Murheid.

Nos Abraham Creichtoune officialis Sancti Andree infra archidiaconatum 124.
 Laudonie in quadam causa mota inter Thomam Murheid actorem ab *fol. 348.*
 vna contra Alifonam Murheid eius pretenfam sponsam affidatam ream
 partibus ab altera Decernimus pretenfa sponsalia inter dictos Thomam
 et Alifonam contracta carnali copula subsecuta ab inicio esse et fuisse
 nulla ac contra sacros canones celebrata Ex eo quia dicti Thomas et
 Alifona sese inuicem attingebant prout de presenti attingunt in tertio
 et quarto gradibus consanguinitatis prouenientes a communi stipite
 prout libellatur et propterea abinuicem diuorciandos fore prout diuor-
 ciamus et quicquid alter alteri dederit dotis aut donationis causa propter
 nuptias restituendum fore cum potestate dictis Thome et Alifone alibi
 in domino nubendi vbi voluerint.

Sententia Creichtoune contra Lyntoune.

Nos Willelmus Meldrum commissarius officialis Sancti Andree infra 125.
 archidiaconatum Laudonie in causa mota inter Jonetam Creichtoune *fol. 350.*
 aatricem ab vna contra Jacobum Lyntoune reum partibus ab altera
 Decernimus pretenfum matrimonium inter dictam Jonetam et prefatum
 Jacobum contractum esse et fuisse nullum Ex eo quia dicta Joneta
 longe ante dictum pretenfum matrimonium inter ipsam et dictum
 Jacobum contractum erat matrimonialiter coniuncta cum Johanne
 Young eius sponso et matrimonio inter eosdem solempnizato adhuc
 superstite Et propterea dictum pretenfum posterius matrimonium inter
 dictam Jonetam et prefatum Jacobum contractum ab inicio nullum et
 inualidum ac diuorciandos fore prout diuorciamus Et propterea
 dictam Jonetam ad adherendum in thoro tabula et mutua cohabitatione
 cum Johanne Young eius primo sponso compellimus Idcirco prefatum
 Jacobum in expensis condemnamus.

Sententia . . . . . contra Brown.

126. . . . . Creichtoune in causa simplicis diuorcii mota inter . . . et Jone-
fol. 356. tam Brown eius sponfam putatiuam ream partibus ab altera Decernimus
pretenfum matrimonium inter prefatos Edwardum et Jonetam con-
tractum et solempnizatum de iure ab inicio nullum Ex et pro eo quia
tempore contractus et solempnizationis prefati pretenfi matrimonii inter
prefatos Eduardum et Jonetam ipsi inuicem attingebant prout de pre-
senti attingunt in tertio et tertio gradibus consanguinitatis et eo pretextu
prefatos Edwardum et Jonetam ab inuicem diuorciandos et simpliciter
separandos fore prout ipsos diuorciamus et separamus ac licenciam in
domino alibi matrimonium contrahendi concedimus Et quicquid alter
alteri dederit dotis aut donationis causa propter nuptias iterum restitu-
endum fore et proles inter prefatos Eduardum et Jonetam procreatas
stante prefato pretenso matrimonio legitimas fore decernimus.

LIBER SENTENTIARUM
OFFICIALIS SANCTI ANDREE
PRINCIPALIS.

SENTENTIE
OFFICIALIS S. ANDREE PRINCIPALIS.

Lata v Januarij A.D. M.D.XLI.

Sententia diuorcij Elizabeth Kinloch contra David Ramsay.

Christi nomine jnuocato Nos Valterus Fethy [capellanus] capellanie 127.
san&i Martini intra ecclesiam parochialem San&i Andree ciuitatis fol. 8.
fundate ac venerabilis et egregii viri magistri Martini Balfour sacrarum
literarum professoris juris pontificii bachalarij ecclesie collegiate san&i
Saluatoris intra ciuitatem predictam canonici ac officialis San&i Andree
principalis commissarius generalis iudexque cause et partibus infra-
scriptis pro tribunali sedentes in quadam causa diuorcii per Elizabeth
Kinloch a&tricem ab vna contra et aduersus David Ramsay filium et
apparentem heredem honorabilis viri Willelmi Ramsay de Brakmonth
eius sponsum putatuum reum partibus ab altera alias judicialiter ventilata
Cognoscentes auditis prius partium predictarum petitione responfionibus
allegationibus ac testium depositionibus ceterisque iuribus coram nobis
productis per nos visis auditis intellectis rimatis et ad plenum discussis

juxta ea que vidimus audiimus et concepimus jurisperitorum communicato confilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis Pronunciamus decernimus et declaramus pretensum matrimonium inter dictos Elizabeth et Daudid contractum et in facie ecclesie solempnizatum contra sacrorum canonum constitutionem et sanctionem attemptatum et presumptum ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum clandestinum ac tempore interdicto celebratum nullumque de jure fortiri debuisse aut debere effectum Pro eo quia dictus Daudid priusquam cum dicta Elizabeth sua sponsa putatiua dictum pretensum matrimonium contraxit et solemnizauit quandam Jonetam Arthour consanguineam dicte Elizabeth ac eidem Elizabeth in tertio et quarto gradibus consanguinitatis attingentem prout ex deductis coram nobis legitime probatum existit carnaliter cognouit et prolem suscepit Et propterea eosdem Elizabeth et Daudid ab inuicem simpliciter diuorciandos et separandos fore ac separari et diuorciari debere prout separamus et diuorciamus licenciamque et facultatem eijs alibi in domino nubendi impertimur dotemque et donationes propter nuptias et singula alia eo intuitu collata hincinde restituendas et restituenda fore et restitui debere similiter decernimus et declaramus dictum Daudid in expensis in lite factis et fiendis pro virili eadem nostra sententia condemnantes ipsarum tamen expensarum taxatione nostro iudicio aut modificationi referuata.

Lata xxiv Augusti A.D. M.D.XLII.

Sententia diuorcij Elezabeth Rattray contra Thomam Keyr.

128. Nos Martinus Balfour officialis Sancti Andree principalis in quadam
fol. 26. causa diuorcij et separationis a mensa thoro et mutua cohabitatione per
Elezabeth Rattray contra Thomam Keir ab vna et altera partibus

alias coram nobis judicialiter ventilata Decernimus dictos Thomam et Elezabeth coniuges propter publicum adulterium ipsius Thome cum quadam Margareta Ogiluy in partibus Moraue post solemnizationem matrimonij in eum per prefatam Elezabeth longo spacio perpetratum juxta sacrorum canonum dispositionem a mensa thoro et mutua cohabitatione abinuicem diuorciandos fore ac diuorciari debere prout diuorciamus dotemque ipsius Elezabeth et propria bona eiusdem ad vite necessaria eidem salua et integra seruanda fore allegatis in contrarium non obstantibus dictumque quoque Thomam in expensis condemnantes ipsarum expensarum taxatione ad nostram modificationem impofterum referuata.

Lata xv Februarij A.D. M.D.XLII.

Sentencia in causa diuorcii Laurencii Ged contra Egidiam Marschall.

Nos Valterus Fethe commissarius generalis domini officialis Sancti 129.
Andree principalis in causa diuorcii per Laurencium Ged contra fol. 34.
Egidiam Marschall eius sponsam putatiuam Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Laurencium Ged et Egidiam Marschall contractum et in facie ecclesie solemnizatum fuisse et esse nullum et inualidum Ex eo quia dictus Laurencius Ged priusquam cum dicta Egidia Marschall sua sponsa putatiua dictum pretenfum matrimonium contraxit et solemnizauit quendam Marioriam Bosuell consanguineam dictæ Egidie Marschall et Egidie antedictæ in quarto et tertio gradibus consanguinitatis attingentem carnaliter cognouit Et propterea eosdem Laurencium et Egidiam abinuicem simpliciter diuorciandos fore prout diuorciamus licenciamque eis alibi in domino nubendi impertimur Dotem et donationes propter nuptias et singula alia eo intuitu collata restituenda fore fimiliter decernimus.

Lata v menfis Maij A.D. M.D.XLIII.

Sententia Gairdin contra Lammye.

130. *fol. 41.* Nos Martinus Balfour officialis Sancti Andree principalis in quadam causa per Agnetem Gardin et Alexandrum Gardin de Burrofeld eiusdem Agnetis patrem actores ab vna contra Johannem Lammye de Duncany coniugatum seu nuptum reum partibus ab altera Decernimus prefatum Johannem Lammye de Duncany quia seduxit deflorauit et dormiuit cum dicta Agnete ex qua prolem suscepit tunc virgine existente ad dandum et deliberandum dicte Agneti in compensationem ipsius dotis pro causis predictis ad nostram taxationem et modificationem et arbitrium summam ducentarum marcarum vsualis monete Scocie compellendum fore prout compellimus ipsumque Johannem Lammye ab aliis petitis absoluendum fore prout absoluimus dictumque Johannem in expensis condemnantes ipsarum tamen expensarum taxatione nostro iudicio imposterum referuata.

Lata xvij Julij A.D. M.D.XLIII.

Sententia diuorcij Wrycht contra Wallace.

131. *fol. 48.* Nos Martinus Balfour in quadam causa diuorcij a mensa et thoro per Elenam Wrycht atricem ab vna contra Willelmum Wallace eius sponsum propter allegatam feuciam eiusdem reum partibus ab altera coram nobis mota Decernimus dictos Elenam Wrycht et Willelmum Wallace coniuges causante sufficiente cautione per dictum Willelmum de indempnitate persone prefate Elene coram nobis in forma juris prestita minime diuorciandos fore non obstantibus in contrarium pro parte dicte Elene coram nobis allegatis.

Lata vij Augusti M.D.XLIII.

Sententia in causa absolucionis Joannis Quhitt contra Joannem
Pitcarne de Drimgye.

Nos Martinus Balfour in quadam [causa] absolucionis Joannis Quhitt de 132.
Lumbanye contra Joannem Pitcarne de Drimgy Decernimus quem- fol. 49.
dam contractum matrimonialem de data apud Balnahill viii Augusti
anno Domini M.D.XXXIX. inter Joannem Pitcarne predictum pro se et
Henrico Petcarne eius filio ab vna et quondam venerabilem virum
magistrum Henricum Quhitt decanum Brechinesem et dictum Joan-
nem Quhitt de Lambanye ab altera partibus confectum et in libris
nostre curie registratum et actum de data xiv Nouembris in anno
predicto desuper confectum de libris nostre curie predictae penitus et
simpliciter delendum cassandum annullandum fore in omnibus punctis
clausis et passibus ipsum Johannem Quhitt concernentibus et tangentibus
et precipue in illo passu et articulo prout in vulgari pat Henre Pitcarne
sone to pe said Johnne fall marye and haiff to wiff Mirabill Quhitt
dochter to pe said Johnne Quhitt and pe said mareage to be completit
safone as beis seyn expedientt be pe said Johnne Pitcarne and his
freindis and pe saidis Maister Heire Quhitt and Johnne Quhitt and pair
freindis and pe perte falgeand to vperis suay pat pe said mareage cum
nocht to effect fall pay to pe perte obseruand pe sowe of ane hundreth
pundis vsuale money of Scotland etc. prout huiusmodi contractum et
actum vt prefertur de dictis nostris libris simpliciter delemus cassamus
et annullamus perinde ac si nunquam confecta aut registrata fuissent
ipsumque Joannem Quhitt a sententia excommunicationis et aliis sen-
tentiis et censuris ecclesiasticis quibuscunque si quas vigore nostri
processus seu litterarumstrarum ad instantiam dicti Joannis Pitcarne
ob non perimptionem dicti contractus et precipue dicti passus in
vulgari superius scripti incurrerat simpliciter absoluendum fore prout
eundem absoluimus ipsumque Joannem Pitcarne in expensis litis con-
demnantes quarum taxationem nostro arbitrio reseruamus.

Lata xvj Nouembris A.D. M.D.XLIH.

Sententia diuorcii Jonete Betoun contra Simonem Prestoun dominum
juniozem de Cragmillar.

133. Nos Martinus Balfour sacrarum litterarum professor iuris pontificii
fol. 57. bachalarius sancti Saluatoris infra ciuitatem Sancti Andree canonicus
ac officialis Sancti Andree principalis ac reuerendissimi in Christo
patris et domini Daudis miseratione diuina tituli Sancti Stephani in
monte Celio sacrosancte Romane ecclesie presbiteri cardinalis Sancti
Andree archiepiscopi totius regni Scocie primatis ac legati nati iudex
et commissarius cause et partibus infra scriptis specialiter constitutus in
quadam causa matrimoniali per honorabilem dominam Jonetam Bettoun
dominam de Cranstoun Riddall aetricem ab vna contra honorabilem
virum Simonem Prestoun dominum juniorem de Cragmillar sponsum
putatum dicte Jonete modernum reum partibus ab altera Decernimus
pretensum matrimonium inter dictos Jonetam et Simonem ab inicio de
facto et non de iure contractum fuisse et esse nullum matrimonium
Ex eo quia ante huiusmodi pretensum matrimonium inter eos vt pre-
fertur contractum honorabilis vir Walterus Scott de Balcluyt carnaliter
cognouit dictam Jonetam quiquidem Symon et Walterus in tertio et
quarto gradibus consanguinitatis sibi mutuo attinent et sic prefati
Symon et Joneta in eisdem affinitatis gradibus sibi inuicem attingunt
Stante igitur huiusmodi impedimento quarti et tertii gradus affinitatis
inter eosdem Jonetam et Symonem huiusmodi pretensum matrimonium
inter eosdem contractum annullamus ac ipsos ab inuicem diuorciamus
dantes vtrique alibi in domino nubendi facultatem Et quicquid alter
ab altera causa donationis vel dotis recepit eidem restituendum fore
decernimus Proles si que sint inter eosdem legitimamus.

Lata xv Decembris A.D. M.D.XLIII.

Sententia pro matrimonio inter Jonetam Watt alias Mill et Georgium
Mog coniuges.

Nos Martinus Balfour in quadam causa matrimoniali per Georgium 134.
Mog actorem ab vna contra Jonetam Watt alias Myln suam sponfam fol. 61.
affidatam ream partibus ab altera Decernimus dictam Jonetam Watt
alias Mill ad adherendum dicto Georgio Mog suo sponso affidato copula
inter eosdem subsequuta in mensa thoro lare et foco vt decet sponfam et
mutua cohabitatione non obstante seuitia dicti Georgii pro parte dicte
Jonete coram nobis allegata et probationi admissa in cuius probatione
succubuit necnon ad contrahendum et solemnizandum matrimonium
in facie ecclesie cum dicto Georgio ipso primitus prestante sufficientem
cautionem eidem Jonete de indemnitate sue persone prout de iure con-
demnandam fore atque condemnamus compellendam fore prout com-
pellimus ipsamque Jonetam in expensis litis quarum taxatione nostro
arbitrio referuamus condemnantes.

Sententia diuorcii inter Elenam Kinlocht et Henricum Powre.

Nos Martinus Balfour in causa matrimoniali per Elenam Kinlocht 135.
actricem ab vna contra Henricum Powre eius sponsum putatium fol. 75.
affidatum reum partibus ab altera Decernimus pretenfam affidavitionem
inter dictos Elenam et Henricum carnali copula subsequuta ab inicio
fuisse et esse nullam et de facto et non de iure contractam Ex eo quia
ante huiusmodi pretenfam affidavitionem dicta Elena fuit matrimonialiter
copulata cum quondam Laurentio Robertson cui diuersas peperit proles
adhuc superstites quiquidem quondam Laurencius et Henricus Powre
fibiinuicem in tertio et quarto gradibus consanguinitatis attingunt et sic
ipsi Henricus et Elena in eisdem affinitatis gradibus mutuo attinent

Stante igitur huiusmodi impedimento inter eosdem Elenam et Henricum huiusmodi pretenfam affidavitionem de facto et non de jure contractam cassamus annullamus ipsosque abinuicem simpliciter diuorciamus dantes utrique alibi in domino nubendi facultatem et quicquid alter ab altera causa donationis vel dotis recepit eidem restituendum fore decernimus Proles si que inter eosdem Henricum et Elenam sint suscepte legitimantes.

Sententia diuorcii Biffet contra Lychttone.

136. Nos Martinus Balfour in causa matrimoniali per Jonetam Biffat
fol. 77. aetricem ab vna contra Andream Lychttoun reum partibus ab altera Decernimus affidavitionem inter dictos Jonetam et Andream carnali copula subsecuta de facto et non de iure contractam ab inicio fuisse et esse nullam Ex eo quia iidem Joneta et Andreas fibiinuicem attingebant tempore huiusmodi pretense affidavitionis prout de presenti attingunt in tertio et quarto gradibus consanguinitatis Stante igitur huiusmodi impedimento inter eosdem Jonetam et Andream huiusmodi pretenfam affidavitionem carnali copula subsecuta cassamus annullamus ipsosque ab inuicem diuorciamus dantes utrique alibi in domino nubendi facultatem Et quicquid alter ab altera causa donationis vel dotis recepit eidem restituendum fore decernimus Proles si que sint inter eosdem procreate legitimantes.

Sententia Myrtoune de Cambo contra Forsyth.

137. Christi nomine inuocato Nos Andreas Traill capellanie diui Michaelis
fol. 79. intra ecclesiam parrochiam sancti Andree situate capellanus comisarius in hac parte magistri Martini Balfour officialis Sancti Andree principalis in quadam causa matrimoniali per honorabilem virum Willelmum Myrtoun apparentem heredem honorabilis etiam viri

Dauidis Myrtoun de Cambo moderni auctorem ab vna contra honorabilem mulierem Margaretam Forsyth eius sponsam putatiuam ream partibus ab altera Decernimus prefatum pretenfum matrimonium inter dictos Willelmum et Margaretam de facto et non de iure contractum simpliciter fore et esse dirimendum ipsosque ab inuicem simpliciter diuorciandos prout huiusmodi pretenfum matrimonium dirimimus et eosdem ab inuicem diuorciamus Ex et pro eo quia licet dicti Willelmus et Elizabeth huiusmodi pretenfum matrimonium iuicem vt prefertur contraxerunt ad effectum precipue vt proles inde suscipiantur in domino et euitetur fornicacio et licet iidem Willelmus et Margareta per biennium et ultra mutuo cohabitauerunt et exactam diligentiam matrimonialiter prestiterunt vt decebat coniuges dicta tamen Margareta ad effectum predictum extat omnino inhabilis et inidonea habens in interioribus partibus membri sui genitalis impedimentum per quod efficitur viri penitus jmpatiens et ad carnalem copulam prorsus inidonea sic quod prefatus Willelmus debito coniugali omnino in ea defraudatur et fornicacionis occasionem non euitat nec prolem vnquam ex ea veresimiliter sperat et ex aliis deductis coram dicto domino officiali et nobis eius in hac parte commissario dantes utrique alibi in domino nubendi facultatem Et quicquid alter ab altera causa donationis seu dotis recepit eidem restituendum fore decernimus.

Sententia Charterhous de Kynfawnys contra Stewart.

Nos Martinus Balfour in causa diuorcii per honorabilem virum Thomam 138.
Charterhous de Kynfawnys ab vna contra Jonetam Stewart eius sponsam *fol. 80.*
putatiuam ream partibus ab altera Decernimus matrimonium inter
dictos Thomam et Jonetam de facto et non de iure contractum ab inicio
fuisse et esse nullum matrimonium Ex et pro eo quia quidam Joannes
Bruice filius quondam Luci Bruis ante consummatum matrimonium inter
dictos Thomam et Jonetam carnaliter cognouit eandem Jonetam quiqui-
dem Thomas et Joannes sibiinuicem in tertio gradibus consanguinitatis

atingunt et sic ipsi Thomas et Joneta in eisdem affinitatis gradibus mutuo attinent stante igitur huiusmodi impedimento tertij et tertij graduum affinitatis inter eosdem Thomam et Jonetam huiusmodi pretenfum matrimonium cassamus ipsosque a vinculo . . . . et mutua feruitute diuorciamus dantes vtrique alibi in domino nubendi facultatem Et quicquid alter ab altera causa donationis vel dotis recepit hincinde restituendum fore decernimus Proles si que sint inter eosdem Thomam et Jonetam procreate legitimamus.

Lata v Julij A.D. M.D.XLIV.

Sententia Millar contra Watfoun.

139. Nos Martinus Balfour in quadam causa matrimoniali per Elizabeth
fol. 81. Millar sponfam putatiuam Daudis Watfoun contra eundem Daudem Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Elizabeth et Daudem de facto et non de iure contractum ab inicio fuisse et esse nullum matrimonium Ex et pro eo quia dictus Daud tempore dicti contractus matrimonii cum dicta Elizabeth propter jnpotentiam prouenientem ex frigiditate nature ipsius Daudis adeo impotens fuit prout de presenti est quod omnino cum eadem Elizabeth coire nequiebat nec de presenti nequit nec vllam copulam carnalem cum ea habere potest quamuis sepe et diuersis vicibus pro huiusmodi copula carnali inter ipsos habenda operam dantes solus cum sola nudus cum nuda in vno lecto jacuerunt post solemnizationem dicti pretenfi matrimonii stante igitur huiusmodi impedimento impotentie et frigiditatis nature dicti Daudis huiusmodi pretenfum matrimonium inter eosdem Elizabeth et Daudem cassamus et diuorciamus ipsosque abinuicem separamus dantes dictæ Elizabeth alibi in domino nubendi facultatem et quicquid alter ab altera causa donationis vel dotis seu ex quacumque alia causa recepit eidem restituendum fore decernimus.

Lata xij Augusti A.D. M.D.XLIV.

Sententia diuorcii a menſa et thoro inter Joannem Horner et
Margaretam Croill.

Nos Martinus Balfour in quadam cauſa diuorcii a menſa thoro et 140.
mutua cohabitatione per Joannem Horner ciuem ciuitatis Brechinenſis *fol. 84.*
actorem ab vna contra Margaretam Croill eius ſponſam putatiuam ream
partibus ab altera Decernimus dictos Joannem et Margaretam a thoro
menſa et mutua cohabitatione propter adulterium perpetratum per
eamdem cum quodam Hugone Symmer ciue ciuitatis Brechinenſis ex
deductis coram nobis diuorciandos fore prout eoſdem diuorciamus
ipſamque Margaretam donationem propter nuptias cum dicto Joanne
celebratas cauſante huiusmodi adulterio amiſſiſſe.

Lata xxvj Januarij A.D. M.D.XLIV.

Sententia Jamiefoune contra Brounne.

Nos Johannes Brovnne capellanus commiſſarius magiſtri Martini Bal- 141.
four officialis Sancti Andree principalis in quadam cauſa diuorcii per *fol. 99.*
Margaretam Jamiefoune aſtricem ab vna contra Alexandrum Brovnne
eius ſponſum putatiuum reum partibus ab altera Decernimus dictos
Margaretam et Alexandrum diuorciandos fore prout eoſdem diuorciamus
ex deductis et cauſis litis coram nobis licenciamque eiis alibi in
domino nubendi impertimur dictumque Alexandrum in expenſis in lite
factis et fiendis condemnantes ipſarum huiusmodi expenſarum taxa-
tione noſtro iudicio impoſterum referuata.

Lata xiiij Aprilis A.D. M.D.XLV.

Sententia Dunnyng contra Moncreiff.

142. *fol. 109.* Nos Martinus Balfour in quadam causa diuorcii per Jacobum Dunnyng auctorem ab vna contra Isobellam Moncreiff eius sponsam putatiuam ream partibus ab altera Decernimus pretensum matrimonium inter dictos Jacobum et Isobellam de facto et non de jure contractum ab inicio fuisse et esse nullum matrimonium Ex et pro eo quia tempore huiusmodi pretenfi matrimonii dicti Jacobus et Isobella attingebant sibi inuicem in tertio et tertio gradibus consanguinitatis igitur eosdem diuorciamus dantes vtrique alibi in domino nubendi facultatem Et quicquid alter ab altera causa donationis vel dotis recepit eidem restituendum fore decernimus Proles si que sint inter eosdem legitimantes et legitimas decernentes.

Lata iij Octobris A.D. M.D.XLV.

Sententia Isobelle Arbuthnocht contra Robertum Maull de Panmur.

143. *fol. 123.* Nos Martinus Balfour in quadam causa per prouidam mulierem Isobellam Arbuthnott contra honorabilem virum Robertum Maull de Panmur Decernimus dictum Robertum ad solemnizandum et contrahendum matrimonium in facie ecclesie cum dicta Isobella sua sponsa affidata carnali copula inde sequuta et variis prolibus postea inter eosdem procreatis ex deductis coram nobis condemnandum fore et condemnamus et solemnizato matrimonio ad pertractandum eandem vt decet sponsum sponsam in mensa thoro mutua cohabitatione et aliis maritalibus affectionibus ipsumque Robertum in expensis litis taxatione earundem nobis imposterum reseruata condemnantes.

Sententia Annande contra Guthrie.

Nos Martinus Balfour in quadam causa matrimoniali per honorabilem 144.
virum Thomam Annande de Perlye actorem ab vna contra probam *fol. 125.*
mulierem Agnetem Guthre eius sponsam putatiuam ream partibus ab
altera Decernimus matrimonium inter dictos Thomam et Agnetem in
facie ecclesie solemnizatum ab inicio fuisse et esse validum et legitime
contractum propterea huiusmodi matrimonium minime dirimendum
prout nec dirimimus illatis in contrarium minime obstantibus causante
dispensacione graduum libellatorum legitime vsitata et aliis coram nobis
deductis ipsumque Thomam ad pertractandum dictam Agnetem in
mensa thoro lare et foco prout decet sponsum sponsam compellendum
fore prout compellimus ipsumque Thomam in expensis litis taxatione
earundem nobis imposterum reseruata condemnantes.

Lata xj Decembris A.D. M.D.XLV.

Sententia Sibbould contra Milis.

Nos Andreas Traill capellanus capellanie siue altaris diui Michaelis 145.
infra ecclesiam parochialem Sancti Andree commissariusque magistri *fol. 128.*
Martini Balfour in quadam causa rationum et impedimenti quarti et
quarti graduum affinitatis allegatorum pro parte magistri Alexandri
Sibbould contra Margaretam Milis quare matrimonium cum eadem in
facie ecclesie non obstantibus sponsaliis inter eosdem per verba de
futuro carnali copula etiam subsequuta solemnizare non deberet De-
cernimus dictum Alexandrum minime cogendum fore ad contrahendum
matrimonium in facie ecclesie cum dicta Margareta Milis non obstanti-
bus affidavitione inter eosdem celebrata et carnali copula inde sequuta
sed dictam affidavitonem dirimendam et ipsos simpliciter diuorciandos
prout eosdem simpliciter diuorciamus Eo quod dictus Alexander

longe ante huiusmodi affidationem carnaliter cognouit Jonetam Elder confanguineam ipsius Margarete que eidem Alexandro filium adhuc superstitem peperit que quidem Joneta et Margareta in quarto et quarto gradibus confanguinitatis mutuo attinent et sic ipsi Alexander et Margareta in eisdem gradibus affinitatis sibiinuicem attingunt igitur pretenfam affidationem inter eosdem contractam ab inicio fuisse nullam et inuolidam Propterea eosdem ab huiusmodi affidatione et vinculo matrimonii et mutua feruitute diuorciamus dantes vtrique alibi in domino nubendi facultatem et quicquid alter ab altera causa donationis vel dotis recepit eidem restituendum fore decernimus.

Lata xv Decembris A.D. M.D.XLV.

Sententia Haliburtoune contra Gray.

146. Nos Martinus Balfour in quadam causa bastardie proposita pro parte
fol. 129. nobilis et potentis domine Jonete Haliburtoune vnus heredum domini de Dirltoun ac nobilis et potentis domini Willelmi domini Ruthwane eius sponfi pro suo interesse contra et aduersus Patricium Gray filium et apparentem heredem Alexandri Gray de Ballegarnocht Decernimus dictos dominam Jonetam et nobilem dominum Willelmum dominum Ruthwane eius sponsum pro suo interesse dictam causam bastardie contra dictum Patricium propositam coram nobis minime probasse sed in probacione eiusdem cause succubuisse Propterea eundem Patricium legitimum inter dictum quondam Alexandrum Graye et Margaretam Kynnard matrem dicti Patricii procreatum et non bastardum ex deductis coram nobis decernimus allegatis in contrarium pro parte dictorum domine Jonete et nobilis domini Willelmi domini Ruthwane pro suo interesse contra dictum Patricium minime obstantibus ipsosque dominam Jonetam et nobilem dominum Willelmum dominum Ruthwane pro suo interesse in expensis huiusmodi litis taxatione earumdem nobis imposterum referuata condemnantes.

Lata x Februarii.

Sententia Berclay de Rynde contra Stewart.

Nos Andreas Traill capellanus capellanie siue altaris diui Michaelis 147.
infra ecclesiam parrochiam Sancti Andree commissariusque deputatus fol. 136.
venerabilium virorum magistri Jacobi Rollande et domini Roberti
Maknair ecclesiarum respectiue cathedralium Dunblanenſis et Catha-
nenſis canonicorum commissariorumque generalium sedis Sancti Andree
principalis iudexque cause et partibus infraſcriptis pro tribunali ſedentes
in quadam causa diuorcii per honorabilem virum Willelmum Berclay de
Rynde actorem ab vna contra Mariotam Stewart eius sponſam puta-
tiam ream partibus ab altera alias in auditorio S. Andree principali
coram dictis dominis commissariis et eorum predeceſſore officiali dicti
auditorii pro tempore mota et adhuc pendente indeciſa Decernimus
matrimonium pretenſum inter dictos Willelmum et Mariotam de facto
et non de iure contractum ab initio fuiſſe et eſſe nullum matrimonium
Ex eo quod dictus Willelmus longe ante dictum matrimonium pretenſum
carnaliter cognouit quamdam Margaretam Heddrewik conſanguineam
dicte Mariote eidem attingentem in tertio et tertio gradibus conſan-
guinitatis et ſic ipſi Willelmus et Mariota in eiſdem affinitatis gradibus
mutuo attinent igitur ipſos Willelmum et Mariotam a vinculo matri-
monii huiuſmodi et mutua ſeruitute ſimpliciter diuorciandos fore prout
eoſdem ſimpliciter diuorciamus dantes vtrique alibi in domino nubendi
facultatem et quicquid alter ab altera causa donationis vel dotis
recepit eidem reſtituendum fore decernimus Et proles ſi que ſunt
inter eoſdem procreate legitimum dictumque Willelmum ſuccubiſſe
in probatione adulterii dicte Mariote perpetrati vt aſſeritur cum quo-
dam Arthuro Forbes et libellati per dictum Willelmum prout in
proceſſu continetur Propterea eoſdem a menſa et thoro ob huiuſmodi
adulterium minime diuorciandos nec ipſam Mariotam prout petitur
propterea ſuam dotem perdere aut amittere decernimus.

Sententia Haliburtoune contra Drummounde.

148. Christi nomine inuocato Nos Jacobus Rolland et Robertus Maknair
fol. 145. ecclesiarum cathedralium Dunblanensis et Cathanensis respectiue canonici commissariiue generales sedis Sancti Andree principalis coniunctim et diuissim specialiter constituti iudicesque cause et partibus infra scriptis pro tribunali sedentes in quadam causa per Jonetam Haliburtoune sponsam Georgii Drummounde aatricem ab vna contra et aduersus dictum Georgium penes pertractationem eiusdem in mensa et thoro et mutua cohabitatione etc. reum partibus ab altera alias coram nobis mota et adhuc pendente indecisa Cognoscentes auditis prius partium predictarum petitione responsione allegacionibus testium depositionibus ceterisque iuribus hincinde propositis per nos visis rimatis et ad plenum discussis iuxta ea que vidimus audiimus et concepimus jurisperitorum communicato consilio habito et sequuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in his scriptis pronunciamus decernimus et declaramus dictum Georgium ad pertractandum dictam Jonetam eius sponsam in mensa thoro lare foco et mutua cohabitatione vt decet sponsum pertractare sponsam non obstante adulterio proposito pro parte dicti Georgii (in cuius probacione succubuit) condemnandum et compellendum fore condemnari et compelli debere prout eundem condemnamus et compellimus allegatis in contrarium minime obstantibus ipsiusque Georgium in expensis litis taxatione earundem nobis imposterum referuata condemnantes.

Lata xxj Julij A.D. M.D.XLVI.

Sententia Broune contra Broune.

Nos Patricius Scott vicarius de Carcayth Valterus Fethy et Andreas 149.
Traill capellani commissarij deputati dominorum commissariorum gene- fol. 145.
ralium fedis Sancti Andree principalis cum illa clausula *vobis omnibus
aut duobus vestrum coniunctim* specialiter constituti iudicesque cause et
partibus infraSCRIPTIS pro tribunali sedentes in quadam causa seutie ad
diuorcium tendente per providam mulierem Mariotam Broune sponfam
Alexandri Broun a&tricem ab vna contra dictum Alexandrum reum par-
tibus ab altera Decernimus dictos Mariotam et Alexandrum a mensa
thoro et mutua cohabitatione diuorciandos prout eosdem diuorciamus.

xxiiij Aprilis A.D. M.D.XLVII.

Sententia Ros de Cragy contra Murray.

Christi nomine inuocato Nos Joannes Spittall a Niuibus rector in 150.
vstroque iure licenciatus officialis Sancti Andree principalis iudexque fol. 154.
cause et partibus infraSCRIPTIS pro tribunali sedentes in quadam causa
matrimoniali ad diuorcium tendente per Margaretam Ros filiam Joannis
Ros de Cragy a&tricem ab vna contra et aduersus honorabilem virum
Andream Murray filium et apparentem heredem Daudis Murray de
Baluarde militis reum partibus ab altera alias coram nobis mota et
adhuc pendente indecisa Cognoscentes auditis prius partium predicta-
rum petitione responfione allegationibus testium depositionibus ceteris-
que iuribus hincinde propositis per nos visis rimatis et ad plenum dif-
cussis iuxta ea que vidimus audiuius et concepimus iurisperitorum
communicato consilio habito et sequuto quibus fidelem fieri fecimus
relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine

sanctissimo primitus inuocato per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis Pronunciamus decernimus et declaramus pretenfum matrimonium inter dictos Margaretam et Andream de facto et non de iure contractum ab inicio fuisse et esse nullum matrimonium Ex eo quia iidem Margareta et Andreas in quarto et quarto gradibus consanguinitatis eo tempore seinuicem et mutuo attingebant et attingunt de presenti Stante igitur huiusmodi impedimento quarti et quarti graduum consanguinitatis inter eosdem Margaretam et Andream huiusmodi pretenfum matrimonium inter eosdem sic vt prefertur de facto et non de iure contractum cassamus et annullamus ipsosque a vinculo facti et mutua seruitute separamus et diuorciamus per presentes Dantes vtrique alibi in domino nubendi facultatem et quicquid alter ab altera causa donationis vel dotis recepit eidem restituendum fore decernimus.

Lata xviii mensis Junij A.D. M.D.XLVIII.

Sententia Calwartt contra Gray.

151. Nos Joannes Spittall in quadam causa diuorcij per Elizabeth Calwartt contra Andream Gray eius sponsum putatuum Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Elizabeth et Andream contractum ab inicio fuisse nullum et inualidum Ex et pro eo quia dictus Andreas longe ante dictum pretenfum matrimonium carnaliter in matrimonio cognouit quondam Jonetam Ade ex qua diuersas suscepit proles quequidem Elizabeth dictæ quondam Jonete in quarto et quarto gradibus consanguinitatis attinebat et sic dicti Elizabeth et Andreas in eisdem affinitatis gradibus mutuo attingunt igitur eosdem Andream et Elizabeth diuorciamus dantes vtrique alibi in domino nubendi facultatem Et quicquid alter ab altera causa donationis vel dotis recepit eidem restituendum fore decernimus Proles si que sunt inter eosdem procreate legitimantes.

Lata xxiiij Julij A.D. M.D.XLVIII.

Sententia Ogiftoune contra Irrevyng.

Nos Joannes Spittell in causa diuorcij per Alexandrum Ogiftoune 152.
contra Jonetam Irrevyng suam sponfam putatiuam ab vna et altera *fol. 167.*
partibus Decernimus quoddam pretenfum matrimonium inter dictos
Alexandrum et Jonetam de facto et non de jure contractum ab inicio
fuisse et esse nullum matrimonium Ex eo primo quod idem Alexander
Ogiftoune actor tempore contractus et celebrationis dicti matrimonii
fuit inpubes minime attingens decimum quartum sue etatis annum et
sic minor minime potens de jure ad contrahendum matrimonium Tum
secundo quia iidem Alexander et Joneta mutuo attingebant et attingunt
de presenti sibi inuicem in tertio et quarto gradibus affinitatis prout
de deductis coram nobis clare extat probatum igitur huiusmodi preten-
fum matrimonium annullamus ipsosque Alexandrum et Jonetam vinculo
coniugali et mutua feruitute diuorciamus dantes vtrique alibi in domino
nubendi facultatem omnimodam Et quicquid alter ab altera causa
donationis vel dotis recepit eidem restituendum fore decernimus.

Lata v Septembris A.D. M.D.XLVIII.

Sententia Galloway contra Cok.

Nos Joannes Spittall in quadam causa diuorcij per Joannem Galloway 153.
contra Jonetam Cok eius sponfam putatiuam Decernimus dictos Joan- *fol. 171.*
nem Galloway et Jonetam Cok diuorciandos prout eisdem diuorciamus
facultatem vtrique conuolandi ad secunda vota concedentes proles
etiam si que sint alias inter eisdem procreate legitimas fore Et hoc
caufante tertio et tertio gradibus affinitatis inter eisdem Joannem et
Jonetam coram nobis allegatis et legitime probatis.

44

Lata xvij Decembris A.D. M.D.XLVIII.

Sententia Barclay contra Lindefay.

154. *fol. 177.* Nos Joannes Spittall in causa per honorabilem mulierem Elizabeth Barclay dominam de Craghall ac sponfam affidatam Daudis Lindefay de Protstoun aëtricem ab vna contra dictum [Daudem] reum partibus ab altera Decernimus dictum Daudem sponsum affidatum dicte Elizabeth (carnali copula eciam subsequuta) ad solemnizandum et contrahendum matrimonium in facie ecclesie cum dicta Elizabeth sua sponsa affidata compellendum fore prout eundem compellimus non obstantibus rationibus dicti Daudis alias coram nobis productis et probationi admixtis in quarum probatione succubuit referuata tamen eidem Daudi (si voluerit) actione diuorcii per eundem impofterum proponenda Dictum Daudem in expensis litis taxatione earumdem nobis jmpofterum referuata condemnantes.

Sententia Piper contra Oliphant.

155. *fol. 179.* Nos Walterus Fethy commissarius domini officialis Sancti Andree in quadam causa diuorcii per Cristinam Piper alias Balnawis relictam quondam Jacobj Huntar aëtricem ab vna contra et aduersus Walterum Oliphant eius assertum sponsum putatium reum partibus ab altera Decernimus affidavitationem inter dictos Walterum et Cristinam de facto et non de jure contractam ab inicio fuisse nullam et jnualidam Eo quod ante huiusmodi pretenfam affidavitationem dictus Walterus carnaliter cognouit quamdam Margaretam Schedo consanguineam dicte Cristine eidem Cristine attingentem in quarto et quarto gradibus consanguinitatis et sic in eisdem affinitatis gradibus dicti Walterus et Cristina mutuo attinent stante igitur huiusmodi impedimento quarti et quarti graduum affinitatis inter dictos Walterum et Cristinam huiusmodi pre-

tenfam affidationem de facto et non de iure contractam cassamus ipsosque ab inuicem diuorciamus dantes vtrique alibi in domino nubendi facultatem Et quicquid alter ab altera causa donationis vel dotis recepit eiisdem restituendum decernimus.

Lata xx Feb. A.D. M.D.XLVIII.

Sententia Forrett et Ynglis.

Nos Joannes Spittall prepositus ecclesie collegiate diue virginis Marie 156.
de Campis prope Edinburgum in vtroque jure licenciatus almeque fol. 180.
vniuersitatis Sancti Andree rector officialis Sancti Andree principalis
in quadam causa matrimoniali per honestam mulierem Marioriam
Forrett sponfam putatiuam probi viri Daudis Ynglis aetricem ab vna
contra prefatum Daudem reum partibus ab altera mota et adhuc
pendente indecisa Decernimus matrimonium pretenfum inter dictos
Marioriam et Daudem de facto et non de jure contractum ab inicio
fuisse et esse nullum Ex eo quod Joannes Forrett de Fingask pater
dicte Mariorie sponse putatiue dicti Daudis eundem Daudem de sacro
fonte leuauit Stante igitur huiusmodi impedimento cognationis spiri-
tualis inter dictos Marioriam et Davidem huiusmodi pretenfum ma-
trimonium de facto et non de iure contractum nullum et inualidum
[decernimus] propterea eosdem Marioriam et Daudem simpliciter diuor-
ciandos fore prout eosdem ab inuicem diuorciamus dantes vtrique alibi
in domino nubendi facultatem Et quicquid alter ab altera causa dona-
tionis vel dotis recepit eidem restituendum fore decernimus.

Lata xxii Feb. A.D. M.D.XLVIII.

Sententia Dunnyng et Dunnyng.

Nos Joannes Spittall in quadam causa exceptionis bastardie pro- 157.
posite coram domino vicecomite de Perth et suis deputatis pro parte fol. 181.

Ja. Dunnyng contra Joannem Dunnyng filium quondam Roberti Dunnyng Decernimus dictum Joannem Dunnyng ab instantia iudicii causante ineptitudine petitionis et post intentarum absoluendum fore absoluique debere prout eundem Joannem absoluimus ipsumque Jacobum in expensis litis taxatione earundem nobis imposterum referuata condemnantes.

Lata xij Marcii A.D. M.D.XLVIII.

Sententia Flemmyng et Mair.

158. Nos Joannes Spittall in quadam causa diuorcii propter seuitiam
fol. 183. infra-scriptam a mensa et thoro per Mariotam Flemmyng sponfam Joannis Mair cuius Sancti Andree contra eundem mota Decernimus dictos Mariotam et Joannem a mensa thoro et mutua cohabitatione causante tali seuitia dicti Joannis erga dictam Mariotam temporibus preteritis et de presenti durante cui verisimiliter per cautionem prouideri nequit (saluo tamen vinculo matrimoniali et eiusdem Joannis cessante seuitia et inuenta legitima cautione reintegratione) separandos et diuorciandos fore prout eosdem vt supra diuorciamus Et dictum Joannem ad sustentandum dictam Mariotam et proles inter eosdem procreatas iuxta vires sue artis et facultatis durante dicto spatio iuxta liquidationem imposterum per nos fiendam condemnandum et compellendum fore prout eundem condemnamus et compellimus.

Lata ij Maij A.D. M.D.XLIX.

Sententia Cokrane et Charteris.

159. Nos Joannes Spittall in quadam causa diuorcii per honorabilem virum
fol. 191. Joannem Cokrane dominum juniorem de Pitfour actorem ab vna contra

Cristinam Charteris eius sponsam putatiuam ream partibus ab altera Decernimus matrimonium pretenfum inter dictos Joannem et Cristinam ab inicio fuisse et esse nullum matrimonium Eo quod dicti Joannes et Cristina ante huiusmodi pretenfum matrimonium inter ipsos de facto et non de jure contractum in quarto et quarto gradibus consanguinitatis fibiinuicem attingebant prout de presenti attingunt Stante igitur huiusmodi impedimento quarti et quarti graduum consanguinitatis inter eosdem Joannem et Cristinam eosdem separamus et diuorciamus dantes utrique alibi in domino nubendi facultatem Et quicquid alter ab altera causa donationis vel dotis recepit eisdem restituendum fore decernimus Proles si que sunt inter eosdem et ex eisdem procreate et genite legitimates.

Lata xxij Decembris A.D. M.D.XLIX.

Sententia diuorcij Roberti Cullace de Balnamvne contra Catherinam Gordoun eius sponsam putatiuam.

Nos Joannes Broune capellanus capellarum sanctorum Alani et 160.
Joannis Baptiste infra sancti Saluatoris collegiatam et sancti Andree *fol. 198.*
parrochiale ecclesias fundatarum ac commissarius generalis officialis
Sancti Andree principalis in quadam causa tendente ad diuorcium per
honorabilem virum Robertum Cullace de Balnamvnan actorem ex vna
contra prouidam mulierem Catherinam Gordoun dominam Cloway
sponsam putatiuam dicti Roberti ream ex altera partibus Decernimus
pretenfa sponsalia inter dictos Robertum et Catherinam contracta cum
copula carnali sequuta fuisse et esse nulliter contracta et inualida
contra sacrorum canonum sanctiones Ex eo quia ante predicta pre-
tenfa sponsalia sic nulliter vt premittitur contracta et tempore con-
tractus eorundem predicti Robertus et Catherina se inuicem attingebant
in tertio et quarto gradibus affinitatis vt ex deductis coram nobis clare
probatum extat Et propterea dictos Robertum et Catherinam simpli-

citer separandos et diuorciandos fore prout in hiis scriptis eisdem separamus et diuorciamus ipsisque alias nubendi facultatem in domino impertimur.

Lata xxj Junij A.D. M.D.L.

Sententia diuorcii in causa Elizabeth Barclay contra Daudem Lyndesay.

161. *fol. 209.* Nos Andreas Traill capellanus capellanie sancti Michaelis infra ecclesiam sanctissime et indiuidue Trinitatis ciuitatis Sancti Andree fundate commissariusque generalis domini officialis Sancti Andree principalis ad vniuersitatem causarum specialiter constitutus in quadam causa diuorcii per honorabilem mulierem Elizabeth Barclay filiam naturalem et legitimam nobilis quondam viri Daudis Barclay de Cullerny militis ac dominam de Craighall aatricem ex vna contra honorabilem etiam virum Daudem Lyndesay de Protstoune suum pretenfum sponsum putatuum reum ex altera partibus Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Elizabeth et Daudem contractum et in facie ecclesie solemnizatum contra sacrorum canonum constitutionem et sanctionem attentatum et presumptum ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum clandestinum nullumque de iure fortiri debere effectum Ex eo quia tempore asserti pretenfi celebrati matrimonii predicti Elizabeth et Daud se inuicem attingebant prout de presenti attingunt in quarto et quarto gradibus consanguinitatis ex sanguinis connectione prouenientibus prout deductis coram nobis legitime probatum existit carnali copula subsequuta et prolibus forsan susceptis Et propterea eisdem Elizabeth et Daudem ab inuicem simpliciter diuorciandos fore prout diuorciamus licenciamque et facultatem eis alibi in domino nubendi impertimur Dotemque et donationem propter nuptias hincinde restituendas fore prout restituimus prolesque susceptas si que sint legitimandas fore prout legitimamus dictumque Daudem in

expensis in lite factis et fiendis eadem nostra sententia condemnantes ipsarum expensarum taxatione iudicio nostro imposterum referuata.

Lata xxij Aug. A.D. M.D.L.

Sententia repudiationis et expensarum taxationis Heline Lauder contra Michaellem Scott dominum juniorem de Baluery eius sponsum.

Nos Joannes Spittell officialis Sancti Andree in quadam causa taxationis expensarum per probam mulierem Elinam Lauder sponfam honorabilis viri Michaelis Scott domini junioris de Baluery ab vna contra dictum Michaellem partibus ab altera penes petitionem dicte Eline petentis summam centum et quadraginta libras et octo solidos annuatim per tempus sex annorum diem xvij mensis Septembris in anno Domini M.D.XLIX. immediate precedentium vltime preteritorum a dicto Michaeli prefate Eline soluendas pro sua sustentatione et alimentatione causante repudiatione iniusta dicte Eline culpa ipsius Michaelis Et eandem pertractare prout decet sponsum sponfam matrimonialiter et honorifice in futurum in mensa thoro et mutua cohabitatione et aliis necessariis secundum quantitatem dotis dicto Michaeli solute prout latius in prefata petitione ipsius Eline continetur Decernimus dictum Michaellem in summa quadraginta librarum monete Scotie dicte Eline annuatim soluenda pro sua sustentatione alimentatione aliisque omnibus suis expensis annuatim eidem Eline per dictum Michaellem soluenda per spacium sex annorum vltime jam preteritorum extendente in toto ad ducentas quadraginta libras monete Scotie causante iniusta repudiatione dicte Eline ex culpa dicti Michaelis dicto spacio sex annorum necnon ad eandem Elinam pertractandum et recipiendum in mensa thoro et mutua cohabitatione prout decet sponsum sponfam infra certum terminum per nos in litteris monitorialibus seu declaratoriis statuendum Et si contingat dictum Michaellem (quod absit) eandem Elinam ad suam mutuam cohabitationem vt prefertur non recipere nec

eandem prout decet sponsum sponfam pertractare et quamdiu prefata Elina absque reconciliatione debita dicto Michaeli suo sponso repudiata remanserit jta tamen quod dictus Michael in eadem opulentia quam nunc existit in futurum perstiterit seu notabiliter in posterum a sua opulentia in qua nunc existit non labatur ebdomidatim saltem quolibet mense pro rata dicte summe quadraginta librarum ad ipsius Eline voluntatem eidem satisfaciendo annuatim in futurum salua tamen augmentatione dicte summe quadraginta librarum annuatim secundum facultates dicti Michaelis eidem augmentanda imposterum fienda ex dedu&is coram nobis prout legitime probatum existit condemnandum et compellendum fore prout compellimus et condemnamus incipientem in solucione dicte summe annuatim et ebdomidatim vt supra dicte Eline a die prolationis presentis nostre sententie diffinitive dictumque Michaellem in expensis in lite factis et fiendis condemnantes quarum taxatione nobis imposterum referuantes.

Lata xxx Augusti A.D. M.D.L.

Sententia diuorcii Jacobi Moncreif contra Eufameam Dundas eius sponfam putatiuam.

163. Nos Valterus Fethy alme vniversitatis Sancti Andree facultatis artium
fol. 218. decanus commissariusque generalis domini officialis Sancti Andree principalis in quadam causa diuorcii per honorabilem virum Jacobum Moncreif de Esterrynde actorem ab vna contra probam mulierem Eufameam Dundas eius sponfam putatiuam ream ab altera partibus Decernimus pretenfum matrimonium inter dictos Jacobum Moncreif et Eufameam contractum et in facie ecclesie solemnizatum contra sacrorum canonum dispositionem attentatum et presumptum ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum ac clandestinum nullumque de iure fortiri debuisse aut debere effectum Ex eo quia tempore celebrationis pretenfi matrimonij dicti Jacobus et Eufamea se inuicem attingebant in quarto et quarto gradibus consanguinitatis prout de presenti attingunt

prout ex deductis coram nobis legitime probatum existat Et propterea eosdem ab inuicem simpliciter diuorciandos fore prout diuorciamus licenciamque et facultatem eijs alibi in domino nubendi impertimur dotemque et donationes propter nuptias hincinde restituendas fore prout restituimus Prolesque susceptas et suscipiendas legitimas decernentes et legitimamus.

Lata xx Septembris A.D. M.D.L.

Sententia diuorcii Jonete Trumbule contra Joannem Hay eius sponsum putatium.

Nos Joannes Spittall officialis Sancti Andree principalis in quadam 164.
causa diuorcii intentata per probam mulierem Jonetam Trumbule fol. 218.
a&ricem ex vna contra Johannem Hay burgensem in Kirkauldy eius
sponsum putatium reum partibus ab altera Decernimus dictos Jone-
tam Trumbule et Joannem Hay causante adulterio per dictum Joannem
cum quadam Agnete Horne commisso stante matrimonio inter eosdem
Jonetam et Joannem celebrato prout legitime coram nobis probatum
existit a mensa thoro et mutua cohabitatione absque facultate alterutri
conuolandi ad secunda vota durante vita alterius diuorciandos fore
prout diuorciamus in contrarium pro parte dicti Joannis allegatis non
obstantibus dictumque Joannem in expensis in lite factis et fiendis con-
dempnantes quarum taxatione nobis imposterum referuamus.

Lata xxv Septembris A.D. M.D.L.

Sententia diuorcij Alexandri Oliphant de Kelly militis contra Catheri-
nam Lesley eius putatiuam sponsam.

Christi nomine inuocato Nos Andreas Traile presbyter Sancti Andree 165.
ac capellanus capellanie diue Margarete apud altare diui Michaelis fol. 221.

archangeli intra ecclesiam parrochiam sanctissime Trinitatis ciuitatis Sancti Andree fundatum commissariusque generalis ad vniuersitatem causarum domini officialis Sancti Andree principalis specialiter constitutus Cognoscentes in quadam causa matrimoniali tendente ad diuorcium ad instantiam honorabilis viri Alexandri Oliphant de Kelly militis contra et aduersus Catherinam Lesley eius assertam sponfam putatiuam coram dicto domino officiali predicto et nobis tanquam commissario generali eiusdem successiue mota et agitata ex deductis in processu dicte cause matrimonialis inter dictas partes deducto comperimus quemdam contractum matrimonialem in scriptis redactum fuisse factum inter nobilem et potentem dominum Georgium comitem de Rothes ab vna et quondam honorabilem virum Joannem Oliphant de Kelle militem proauum dicti Alexandri ab altera partibus de data apud Sanctum Andream die x^o mensis Septembris anno Domini M.D.XXVII. in effectu continentem quod dictus Alexander pro tunc pupillus et impubes quamprimum deueniret ad annos nobiles contraheret matrimonium et in facie ecclesie solemnizaret [cum] vna legitimarum filiarum procreatarum inter dictum comitem et nobilem dominam Margretam Creichton comitissam de Rothes eius sponfam pro tunc pro certis pecuniarum summis et aliis gratitudinibus per dictum comitem dicto quondam Joanni militi promissis et non alias Ac comperimus quod post dictum contractum matrimonialem dictus comes per se et alios suo nomine mandato et ratihabitione suis persuasionibus et industria in fraudem et preiudicium dicti contractus matrimonialis dolose induxit et causauit dictum Alexandrum ipsum circumueniendo et decipiendo apud oppidum Aberdonense sub noctis silentio in sua minorietate infra annos nobiles videlicet infra annum decimum quartum sue etatis de facto et non de iure matrimonium clandestinum contrahere cum dicta Catherina Lesly filia bastarda dicti comitis cum quadam Elina Forfyth persona vili et ignobili procreata absque vllis proclamationibus seu bannis dictum pretensum matrimonium clandestinum precedentibus eadem Catherina per dictum Alexandrum pro tunc omnino ignota et per eum prius minime visa vel intellecta et absque presentia seu consilio quorumcunque amicorum

vel consanguineorum dicti Alexandri asserendo et affirmando pro tunc pro parte dicti comitis et suorum seruitorum quod dicta Catherina fuit filia legitima dictorum comitis et comitisse quamuis reuera est et fuit filia illegitima et bastarda eiusdem comitis et dictæ Eline eodem Alexandro pro tunc eo pretextu per assertionem predictam omnino decepto et circumuento veraciter credente et estimante eandem Catherinam fuisse filiam legitimam eiusdem comitis et comitisse predictæ Et sic comperimus eundem Alexandrum eo pretextu penes contractum dicti pretenfi matrimonii clandestini esse et fuisse dolose deceptum et circumuentum vt predicatur et ipsum Alexandrum iustam ignorantiam persone et status dictæ Catherine pro tunc habuisse et de facto in hac parte errasse. Et similiter comperimus quod quam primum deuenit ad noticiam dicti Alexandri quod ipse fuit sic deceptus et circumuentus penes contractum dicti pretenfi matrimonii clandestini idem pretensum matrimonium posthinc minime approbavit eidem omnino continuo discentiebat et prefatam Catherinam a suo consortio et mutua cohabitatione repudiavit et exulit prout de presenti ipsa repudiata et expulsa extat Ac comperimus dictam Catherinam post dictum pretensum matrimonium clandestinum eodem stante pro tunc minime dissoluto seu nullo declarato publice et notorie adulterasse diuersis vicibus et locis cum quodam Petro Ynglis et prolem seu proles eidem Petro peperisse et sic quantum in ea fuit dictum pretensum matrimonium clandestinum violando animo et intentione adulterando cum prefato Petro vt prefertur et propterea de jure amittere suam dotem seu datum nomine eiusdem intuitu dicti pretenfi matrimonii et amittere debere id totum quicquid dictæ Catherine donatum ve traditum fuit intuitu eiusdem pretenfi matrimonii clandestini prout latius dicto in processu cauetur Propterea auditis petitionibus allegacionibus defensionibus dictarum partium ceterisque juribus hincinde productis per nos visis rimatis et intellectis et ad plenum discussis jurisperitorum communicato consilio et sequuto de quibus fidelem in hac nostra presenti sententia fieri fecimus relationem solum Deum pre oculis habentes per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis pronunciamus

decernimus et declaramus dictum pretenfum matrimonium inter dictum Alexandrum et dictam Catherinam esse et fuisse de jure et de facto clandestinum ac ab initio et in futurum nullum et inualidum et contra sacros canones nulliter contractum et idem pretenfum matrimonium annullandum cassandum derimendum et nullius roboris vel effectus ab initio et in futurum declarandum prout per presentes annullamus et nullum declaramus Et eo pretextu dictos Alexandrum et Catherinam a dicto pretenso vinculo matrimoniali ab inuicem simpliciter diuorciandos et separandos fore diuortuari et seperari debere prout [per] presentes ipsos simpliciter diuorciamus et separamus ac licenciam eis et eorum cuilibet alibi in domino libere nubendi Et dictam Catherinam cum dicto Petro Ynglis post dictum pretenfum matrimonium quantum in ea fuit publice et notorie cum dicto Petro adulterasse animo et intentione adulterium cum eo scienter commisisse et dictum pretenfum matrimonium pro parte sua mala fide violasse Et ea propter eandem Catherinam suam dotem amisisse et quicquid sibj intuitu dicti pretenfi matrimonii donatum seu traditum fuerit per dictum Alexandrum simpliciter et imperpetuum perdidisse et amisisse et dictum Alexandrum ab eisdem imperpetuum absoluendum fore et absolui debere prout per presentes ipsum absoluimus premissis causantibus sufficienter et clare in processu presentis cause probatis per testes et scripta quantum premissa sunt affirmatiua et per juramentum dicti Alexandri actoris in dicta causa judicialiter prestitum in quantum premissa sunt negatiua eo quia . . . . . eorundem affirmatiue pro parte dictæ Catherine partis ree minime improbatur et negantis factum de iure nulle sunt probationes.

Lata xxj Januarij A.D. M.D.L.

Sententia Geddy contra Simpfoun.

166. Nos Joannes Spittale in quadam causa petitionis solemnizationis petite
fol. 231. per Joannem Geddy actorem ab vna contra Ifobellam Simfoun relictam

quondam Alexandri Traile in Denbray et sponsam affidatam dicti Joannis vt asserit ream partibus ab altera Decernimus dictam Isobelam ab impetitione dicti Joannis petentis matrimonium in facie ecclesie solemnizandum inter eos ac ab instantia iudicii hac vice simpliciter absoluendam fore prout eandem absoluimus prout ex deductis coram nobis legitime constat in contrarium allegatis non obstantibus dictumque Joannem propterea in expensis litis condemnantes quarum taxationem nobis imposterum referuamus.

Lata iv Junij A.D. M.D.LI.

Sententia diuorcii Roberti Bosuele contra Crifinam Awery eius sponsam putatiuam.

Nos Patricius Scott vicarius de Carcartht Glasguensis diocesis ac 167.
officialis Sancti Andree commissarius generalis in quadam causa *fol. 238.*
diuorcii per prouidum virum Robertum Bosuele actorem ab vna contra
et aduersus prouidam etiam mulierem Crifinam Awery eius sponsam
putatiuam ream partibus ab altera Decernimus pretenfum matrimo-
nium inter dictos Robertum Bosuele et prefatam Crifinam Awery
contractum et in facie ecclesie solemnizatum ab initio fuisse et esse
nullum et inualidum nullumque de jure debuisse fortiri effectum Ex
eo quia ante huiusmodi pretenfum matrimonium contractum dictus
Robertus Bosuele carnaliter cognouit Crifinam Ramsay sororem
germanam Mariote Ramsay matris dicte Crifine Awery prout ex
deductis coram nobis legitime probatum existit et ea propter eosdem
abinuicem simpliciter diuorciandos fore prout diuorciamus licenciam-
que et facultatem in domino nubendi impertimur specialem vbi eisdem
placuerit dotemque et donationes propter nuptias hincinde restitu-
endas fore decernimus per presentes.

Lata xiiij Jan. A.D. M.D.LI.

Sententia absolutoria Thome Mutto aduersus Ifobellam Mortoun eius
pretensam affidatam sponfam.

168. Nos Joannes Spittall officialis in quadam causa per probam mulierem
fol. 253. Ifobellam Mortoun qua petiit Thomam Mutto eius affidatum sponsum
compelli ad solemnizandum in facie ecclesie matrimonium cum ea
tanquam eius affidata sponfa et eodem solemnizato ad adherendum
eidem et eandem pertractandum in mensa thoro et mutua cohabitatione
vt decet sponsum sponfam pertractare etc. aatricem ab vna contra pre-
fatum Thomam Mutto reum partibus ab altera Decernimus dictum
Thomam Mutto minime compellendum fore nec compelli debere ad
solemnizandum matrimonium cum dicta Ifobella in facie ecclesie seu
eandem imposterum pertractandum ex deductis coram nobis propterea
prefatum Thomam absoluendum fore ab impetitione dicte Ifobelle prout
eundem absoluimus allegatis pro parte dicte Ifobelle et non probatis non
obstantibus.

Lata vij Nouembris A.D. M.D.LII.

Sententia in causa bastardie Thome Elphinstoune contra Margaretam
et Jonetam Dischingtoun proles quondam Pauli Dischingtoun.

169. Nos Joannes Spittal in quadam causa super questione natiuitatis illegiti-
fol. 271. mitate que ac bastardia partium infra-scriptarum per Thomam Disching-
toun filium quondam Willelmi Dischingtoun feodatarii de Ardros ac
patris quondam Pauli Dischingtoun de Ardros ac Stephanum eiusdem
Thome curatorem actores ab vna contra Margaretam Dischingtoun et
Jonetam Dischingtoun filias dicti quondam Pauli Dischingtoun inter
ipsum Paulum et Katharinam Lundy earumdem matrem minores Wal-

terum Lundy de eodem et magistrum Daudem Borthwik earumdem curatores ad lites et negotia ac Georgium Dischingtoune dictarum prolium tutorem testamentarium aliosque interesse habentes reos et conuentos ex altera partibus Decernimus prefatas Jonetam et Margaretam Dischingtoun minores proles antedictas ex deductis coram nobis a petitione dictorum Thome [ac Stephani] simpliciter absoluendas fore prout absoluimus eademque legitimas stante legitimo matrimonio inter prefatum quondam Paulum et dictam Katherinam earundem matrem contracto celebrato ac in facie ecclesie legitime solemnizato conceptas genitas et procreatas declarandas fore prout declaramus ita quod ad hereditatem paternam siue alias ipsis quouismodo contingens rite et legitime adire et succedere possunt allegatis in contrarium non obstantibus dictosque Thomam et curatores in expensis litis condemnantes ipsarum tamen expensarum taxationem iudicio nostro imposterum referuantes.

Lata xv Aprilis A.D. M.D.LIII.

Sententia in causa bastardie Jonete Ramsay et sponfi contra Mariotam Watfoune.

Christi nomine inuocato Nos Guilielmus Cranstoun prepositus de 170.
Setoun ecclesie collegiate diui Saluatoris intra ciuitatem Sancti Andree *fol. 273.*
canonicus ecclesie parochialis de Kemback rector ac officialis Sancti Andree principalis iudexque cause et partibus infra scriptis pro tribunali sedentes in quadam causa illegitimitatis et bastardie per Jonetam Ramsay sponfam Jacobi Rawart et ipsum Jacobum pro suo interesse actores ab vna contra et aduersus Mariotam alias Mawfy Watfoun filiam naturalem et legitimam quondam Jacobj Watfoune burgensem burgi de Dunde ream partibus ab altera alias coram nobis mota agitata et minime decisa Cognoscentes auditis prius partium predictarum petitione depositione allegationibus testium depositionibus ceterisque

juribus hincinde propositis per nos visis rimatis intellectis et ad plenum discussis juxta ea que vidimus audiimus concepimus jurisperitorum consilio communicato habito et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes ipsiusque nomine sanctissimo primitus inuocato Per hanc nostram sententiam diffinitivam quam ferimus in hijs scriptis pronunciamus decernimus et declaramus dictam Mariotam alias Mawse Watsfoune ab impetitione dicte Jonete Ramsay et Jacobj Rawart eius sponsi absoluendam fore prout absolui-
mus per presentes eandem Mariotam alias Mawse Watsfoun legitimam et ex legitimo thoro genitam per ipsum quondam Jacobum super quondam Margaretam Ramsay eius olim sponsam stante legitimo matrimonio inter eos contracto et in facie ecclesie solemnizato et publice celebrato bannis legitime proclamatis decernendam fore et decerni debere prout per presentes ex deductis coram nobis decernimus dictos-
que Jonetam et Jacobum ab expensis litis eadem nostra sententia ex motiuis animi nostri mouentibus absoluentes.

Jamson off 463

APPENDIX
SENTENTIARUM IN CAUSIS
MATRIMONIUM, DIVORTIUM, STATUM,
NON TANGENTIBUS.

SENTENTIE

OFFICIALIS SANCTI ANDREE.

Sententia Prestoun et Sincler.

Christi nomine inuocato Nos Willelmus Wawane in decretis licenciatus cancellarius Rossensis ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie commissariusque in hac parte venerabilis in Christo patris et domini Johannis permissione diuina prioris ecclesie metropolitane Sancti Andree et eiusdem sede vacante vicarij generalis cause et partibus infra scriptis specialiter constitutus iudex pro tribunali sedentes in quadam causa super electione officii clericatus ecclesie parochialis de Lessuaid Sancti Andree diocesis coram nobis mota et adhuc pendente indecisa inter honorabilem virum Georgium Prestone filium et apparentem heredem nobilis viri Symonis Prestoun de eodem militis et prouidum virum Jacobum Sincler ab vna et altera partibus Cognoscentes iuxta ea que vidimus audiimus et cognouimus jurisperitorum communicato confilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus

1.
fol. 31.

in hiis scriptis pronunciamus decernimus et declaramus electionem factam in personam dicti Georgij Prestoun de et super dicto officio clericatus ecclesie parrochialis de Lessuaid nullam cassam et inuvalidam fore ac eandem annullamus cassamus et inuvalidamus electionem vero factam in personam dicti Jacobi Sincler super huiusmodi officio clericatus de Lessuaid validam firmam et efficacem decernendam fore et decernimus Propterea eandem electionem sic factam vt premittitur in personam ipsius Jacobi confirmari debere per ordinarium decernentes et sibi Jacobo dari et conferri ipsumque Georgium propterea in expensis in lite factis et faciendis eadem nostra sententia condemnantes et hoc omnibus quorum interest notum facimus per presentes.

Lata xvj Octobris A.D. M.D.XVI.

Sententia Crag et Gordone.

2. *fol. 37.* Nos Jacobus Heriot canonicus ecclesie cathedralis Rossensis ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie in quadam causa coram quondam venerabili et egregio magistro Willelmo Wawane cancellario Rossensi ac olim officiali Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie nostro predecessore et nunc coram nobis mota inter Alexandrum Gordoun donatarium et eo nomine omnium et singulorum bonorum mobilium et debitorum quondam magistri Johannis Gordoun vicarii de Striuelling dum vixerat bastardi et illegitimi actorem ab vna et dominum Jacobum Crag presbiterum reum partibus ab altera Decernimus dictum dominum Jacobum quo ad sexdecim libras monete Scotie absoluendum fore et absoluimus eo quod suam exceptionem coram nobis propositam bene et legitime probauit De reliquis vero in libello petitis similiter dictum dominum Jacobum ab impetitione ipsius Alexandri absoluendum fore et absoluimus propterea dictum Alexandrum in expensis in lite factis et faciendis eadem nostra sententia condemnantes Et hoc omnibus quorum interest notum facimus.

Sententia domine de Dudop contra Creichtoun.

Nos Jacobus Heriot in quadam causa inter nobilem domicellam Isabellam Gray dominam de Dudop relictam quondam nobilis viri Ade Creichtoune de Ruthtwennis militis aëricem ab vna et magistrum Abraham Creichtoun reum partibus ab altera Decernimus dictum magistrum Abraham ad perimplendum et obseruandum quoddam decretum arbitrale alias prolatum per certos iudices arbitratores siue amicales compositores electos inter dictam dominam Isabellam ab vna et prefatum magistrum Abraham ab altera partibus dicte domine Isabelle in omnibus suis punctis et articulis compellendum fore et compellimus propterea dictum magistrum Abraham in expensis in lite factis et faciendis eadem nostra sententia condemnantes et hoc omnibus quorum interest notum facimus per presentes.

3.

fol. 40.

Sententia Achinsone et Heriot.

Christo nomine iuocato Nos Jacobus Heriot canonicus Rossensis ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudex pro tribunali sedentes in quadam causa coram nobis mota et adhuc pendente indecisa inter honestum virum dominum Jacobum Achinsoun capellanum ac firmarium vicarie ecclesie parrochialis de Creichtoun actorem ab vna et Andream Heriot de Trabrune executorem saltem bonorum intromissorem quondam Jonete Borthuik sue sponse reum partibus ab altera Cognoscentes iuxta ea que vidimus audiimus et cognouimus jurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus iuocato per hanc nostram sententiam definitiuam quam ferimus in hiis scriptis pronunciamus decernimus et declaramus dictum Andream executorem saltem bonorum intromissorem antedictum in secundo animali preciosiori habito inter dictum And-

4.

fol. 59.

ream et prefatam Jonetam suam sponsam tempore obitus eiusdem tanquam pro competenti mortuario di&e quondam Jonete necnon et in o&to marcis monete Scocie dicto domino Jacobo firmario antedicto soluendis et deliberandis condemnandum fore et condemnamus De reliquis vero in libello contentis dictum Andream executorem saltem bonorum intromissorem antedictum ab impetitione dicti domini Jacobi firmarii antedicti absolvendum fore et absolvimus Propterea dictum Andream in expensis in lite factis et faciendis condemnantes eadem nostra sententia et hoc omnibus quorum interest notum facimus per presentes.

Sententia Rantone et Priorisse de Northberuik.

5. *fol. 63.* Nos Jacobus Heriot canonicus Rossensis ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudex pro tribunali sedentes in quadam causa exceptionis exemptionis coram nobis mota et adhuc pendente indecisa inter religiosam dominam Alifonam Hume priorissam de Northberwik a&tricem ab vna et Willelmum Rantoun reum partibus ab altera Cognoscentes per hanc nostram sententiam interlocutoriam quam ferimus in hiis scriptis pronunciamus decernimus et declaramus dictam dominam Alifonam in sua excepcione exempcionis coram nobis proposita succubuisse quia non probavit eandem jdcirco dictam dominam Alifonam ad prestandum suum juramentum corporale super contentis in quadam cedula coram nobis producta pro parte dicti Willelmi contra dictam priorissam compellendam fore et compellimus vna cum expensis in lite factis et faciendis eadem nostra sententia condemnantes Et hoc omnibus quorum interest notum facimus per presentes.

Sententia Hume et Smytht.

6. *fol. 76.* Christi nomine inuocato Nos Jacobus Heriot canonicus Rossensis ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie commissarius

in hac parte reuerendissimi in Christo patris et domini domini Andree miseratione diuina Sancti Andree archiepiscopi totius regni Scotie primatis et apostolice sedis legati cum potestate et facultate legati de latere ac commendatarij perpetui monasterii de Dunfermling cause et partibus infra scriptis specialiter constitutus iudex pro tribunali sedentes in quadam causa super electione officii clericatus ecclesie collegiate de Dunbar coram nobis mota et adhuc pendente indecisa inter Gauinum Hume actorem ab vna et Thomam Smytht reum partibus ab altera Cognoscentes juxta ea que vidimus audiuius et cognouimus jurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato Per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis pronunciamus decernimus et declaramus electionem factam in personam dicti Gauini super huiusmodi officio clericatus de Dunbar confirmandam fore et confirmari debere et sibi Gauino vigore electionis eiusdem dari et confirmari debere per ordinarium decernentes Propterea dictum Thomam in expensis in lite factis et faciendis eadem nostra sententia condemnantes et hoc omnibus quorum interest notum facimus per presentes.

xxij Octobris A.D. M.D.XXII.

Sententia Halkerstoun et sue sponse et Stewart.

Christi nomine inuocato Nos Willelmus Prestoun rector de Beltoun 7.
ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie commissa- fol. 105.
riusque in hac parte reuerendi in Christo patris et domini domini
Johannis permissione diuina prioris ecclesie metropolitane Sancti
Andree et eiusdem sede vacante vicarij generalis cause et partibus in-
fra scriptis specialiter deputatus iudex pro tribunali sedentes in quadam
causa beneficii coram quondam bone memorie magistro Ricardo Cok
commissario in hac parte reuerendissimi quondam in Christo patris et

domini domini Andree miseratione diuina Sancti Andree archiepiscopi totius regni Scotie primatis et apostolice sedis legati nati ac per vniuersum regnum predictum cum potestate et facultate legati de latere necnon commendatarii perpetui monasterij de Dunfermling vigore sue commissionis prius desuper directa ad cognoscendum et decidendum in causa mota prius et intentata per quondam prouidam mulierem Jonetam Carmichell relictam quondam Jacobi Bertrem ac tutricem datiuam prouide mulieris Sibbille Bertrem filie et heredis dicti quondam Jacobi patrone indubitate capellanie fundate ad altare Sancti Laurencij situatum infra ecclesiam collegiatam beati Egidij de Edinburgh contra et aduersus dominum Andream Steward capellanum dicte capellanie et nunc coram nobis indecisa pendente vigore commissionis dicti reuerendi patris Johannis prioris et vicarij generalis antedicti desuper directe inter Sibbillam Bertrem heredem et patronam antedictam nunc sponfam honorabilis viri Jacobi Halkerstoun sui sponfi pro suo interesse actores ab vna et dictum dominum Andream Steward reum partibus ab altera et postea per nos causam huiusmodi per dictam quondam Jonetam intentatam in dictam Sibbillam Bertrem patronam antedictam et prefatum Jacobum Halkerstoun suum sponsum pro suo interesse translatam Cognoscentes auditis prius partium predictarum petitionibus responsionibus iuribus et rationibus ac visis fundatione dicte capellanie et processu coram dicto magistro Ricardo commissario antedicto deducto necnon ex deductis coram nobis ceterisque cause huiusmodi per nos visis discussis rimatis et ad plenum intellectis iuxta ea que vidimus audiuius et cognouimus iurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hijs scriptis pronunciamus decerninus et declaramus dictum dominum Andream Steward pretensum capellanum capellanie antedicte propter sua demerita et delicta commissa et perpetrata contra tenorem fundationis dicte capellanie coram nobis producte prout libellatur et probatur a prefata capellania et inde secutis remouendum et depriuandum fore et remoueri et depriuari

debere prout remouemus et depriuamus ac remotum et depriuatum ab eadem presentium per tenorem decernimus ac in manu dicte Sibbille patrone eiusdem vacare debere sic quod ipsa Sibbilla libere et licite valeat et possit alium ydoneum capellanum in eadem imponere et ad eandem presentare secundum tenorem foundationis eiusdem ipsumque preterea antedictum Andream in expensis lite factis et faciendis eadem nostra sententia condemnantes et hoc omnibus quorum interest notum facimus per presentes.

Sententia Banerman et comitisse de Rothes.

Nos Willelmus Prestoun rector de Beltoun ac officialis Sancti Andree 8.
infra archidiaconatum Laudonie iudex pro tribunali sedentes in quadam *fol. 106.*
causa iurium et rationum coram quondam bone memorie magistro
Jacobobo Heriot nostro immediato predecessore mota et adhuc coram
nobis pendente indecisa inter honorabilem virum Henricum Banerman
de Wattertoun executorem et bonorum intromissores quondam Henrici
Banerman de Watertoun sui patris actorem ab vna et nobilem mulierem
Margaretam Creichtoun comitissam de Rothes relictam executricem et
bonorum intromissatricem quondam honorabilis viri Georgei Halker-
stoun burgenfis de Edinburght ab altera partibus Cognoscentes per
hanc nostram sententiam interlocutoriam quam ferimus in his scriptis
pronunciamus decernimus et declaramus prefatum Henricum Baner-
man in suis rationibus et iuribus coram nobis productis succubuisse
quia non probauit easdem propterea literas monitoriales emanatas et
leuatas ad instanciam prefate Margarete super ipso Roberto minime
suspendendas fore nec suspendi debere prout nec suspendimus Idcirco
prefatum Henricum in expensis lite factis et faciendis eadem nostra
sententia condemnantes et hoc omnibus quorum interest notum faci-
mus per presentes.

xix Februarij A.D. M.D.XXII.

Sententia Elphinstoun et comitis de Mortoun.

9. *fol. 108.* Nos Willelmus Prestounne rector de Beltoun ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudex pro tribunali sedentes in quadam causa iurium et rationum coram nobis mota et adhuc pendente indecisa inter honorabilem virum Andream Elphinstoun de Selmys actorem ab vna et nobilem et potentem dominum Jacobum comitem de Mortoun ac dominum de Dalketh reum partibus ab altera Cognoscentes auditis hincinde partium predictarum petitionibus responsionibus et rationibus dictaque cause meritis visis discussis rimatis et ad plenum discussis iuxta ea que vidimus audiimus et cognouimus iurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato per hanc nostram sententiam interlocutoriam quam ferimus in hijs scriptis pronunciamus decernimus et declaramus pretensum actum siue pretenfam obligationem initum et factum per dictum Andream dicto domino comiti et in libris actorum curie nostre registratum penultimo die mensis Marcii anno Domini M.D.XIX. de et super resignacione et alienacione terrarum de Selmyf . . . . . cum pertinentijs in huiusmodi acto contentis ab inicio fuisse et esse nullum et inualidum ac de presenti cassandum et annullandum ac de libris actorum curie nostre delendum pariter cassamus annullamus et delemus necnon ipsum Andream a sentencijs excommunicacionis aggrauacionis et reaggrauacionis quas alias incurrebat ad instanciam dicti Jacobi comitis ob non obseruacionem eiusdem necnon a vinculo iuramenti desuper interpositi absoluendum fore et absolui debere pariter et absoluimus per presentes ipsumque dominum comitem propterea in expensis in lite factis et fiendis eadem nostra sententia interlocutoria condemnantes Et hoc omnibus quorum interest notum facimus per presentes.

Lata xxvij Junij A.D. M.D.XXIII.

Sententia Nesbit et Somerwell.

Nos Willelmus Prestoun in quadam causa coram nobis mota inter 10.
honorabilem virum Georgeum Nesbit actorem ab vna et honestam fol. 112.
mulierem Margaretam Sumerwell relictam quondam Johannis Nesbit
de Dalzell ream partibus ab altera Decernimus dictam Margaretam
Somerwell ad iudicialiter reuocandum et extradonandum suam coniunc-
tam infeodacionem ac vitalem redditum octo marcatarum terrarum noui
extentus totius et integre dimedietatis baronie de Dalzell necnon ad
approbandum cartam alienacionis dicto Georgeo per prefatum quondam
Johannem cum consensu et assensu dicte Margarete de et super totis et
integris terris dimidietatis prefate baronie de Dalzell cum dimidietate
molendinj eiusdem confectam figillisque prefati quondam Johannis et
dicte Margarete roboratam et ad ratificandum eandem in omnibus suis
punctis et articulis secundum tenorem carte et instrumenti obligationis
desuper confectorum et coram nobis iudicialiter productorum et in
registro actuum curie nostre registratorum compellendam fore et com-
pelli debere prout compellimus ipsamque Margaretam propterea in
expensis in lite factis et faciendis eadem nostra sententia diffinitiva con-
demnantes et hoc omnibus quorum interest notum facimus.

De pretenso testamento quondam Georgei Haitly de Molestanis.

Nos Willelmus Prestoun rector de Beltoun ac officialis Sancti Andree 11.
infra archidiaconatum Laudonie ac commissarius reuerendissimi in Christo fol. 117.
patris et domini nostri domini Jacobi miseratione diuina Sancti Andree
archiepiscopi totius regni Scotie primatis legati nati regni Scotie can-
cellarij ac commendatarij perpetui monasterij de Dunfermling ad infra-
scripta vigore sue commissionis sub suo sigillo rotundo sigillate specialiter

constitutus iudex pro tribunali sedentes ad cognoscendum super veritate validitate inualiditate et infirmacione cuiusdam pretenſi testamenti quondam Georgei Haitly de Moleſtanis confirmati per quondam bone memorie vt aſſeritur Andream miſeratione diuina Sancti Andree archiepiscopum vltimo defunctum ſub ſuo ſigno vt aſſeritur coram nobis iudicialiter producti per dominum Johannem Caſtellaw capellanum ad inſtanciam Johannis Haitly de Moleſtanis filij et heredis dicti quondam Georgej Haitly de Moleſtanis Comperimus dictum pretenſum testamentum gerens in ſe clauſulam ſubſcriptam *vnacum warda de Moleſtanis et maritagio filij mej* etc. fuiſſe et eſſe nullum et inualidum falſum fictum et ſimulatum et vltra mentem ſeu vltimam voluntatem dicti quondam Georgej ſcriptum et confeſtum prout ex confeſſione Margarete Blacader relicte et executricis dicti quondam Georgej coram nobis examine ſuo magno iuramento interueniente necnon depoſitionibus domini Symonis Henriſoun vicarij de Reſtalrig huiusmodi pretenſum testamentum ſcribentis et nonnullorum aliorum teſtium in eodem testamento inſertorum coram nobis productorum iuratorum et diligenter examinatorum clare confeſſatum et lucide probatum extitit Et vltius prout nobis conſtabat ex inſpectione testamenti dicti quondam Georgej confirmati per quondam venerabilem virum magiſtrum Jacobum Heriot protunc commiſſarium dicti reuerendiſſimi Andree olim Sancti Andree archiepiscopi ad confirmationem maiorum testamentorum ſpecialiter conſtitutum coram nobis ſimiliter iudicialiter producti per eandem Margaretam in quoquidem testamento ſic confirmato nulla fuit mentio facta de dicta clauſula videlicet *vnacum warda de Moleſtanis et maritagio filij mei* etc. Et propterea dictum pretenſum testamentum coram nobis vt ſupra productum et per eundem quondam Andream archiepiscopum vt aſſeritur confirmatum caſſandum irritandum annullandum et infirmandum fore ac caſſari irritari annullari retractari et infirmari debere prout huiusmodi fictum et ſimulatum testamentum caſſamus annullamus irritamus retractamus et infirmamus ac nullius roboris ſeu momenti decernimus ſic quod futuris temporibus nulla fides eidem adhibeatur in iudicio vel extra ſi exhibitum aut oſtenſum fuerit cauſantibus premiſſis Et hoc omnibus quorum intereſt notum facimus per preſentes.

Sententia Dischingtoun et Smytht.

Nos Thomas Cowntis canonicus capelle regie Striuelingensis ac officialis 12.
 Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie in quadam causa iniu- fol. 137.
 riarum coram nobis mota inter Margaretam Rettray sponfam Georgij
 Dischingtoun et ipsum Georgium pro suo interesse ab vna et Margare-
 tam Smytht ream partibus ab altera Decernimus prefatam Margaretam
 Smytht dictam Margaretam Rettray et suum sponsum pro suo interesse
 grauiter et enormiter iniuriasse scandilasse et deffamasse prout libellatur
 et probatur Propterea dictam Margaretam Smytht quod compareat
 infra ecclesiam collegiatam beatj Egidij de Edinburgh die dominica
 proxime futura tempore magne misse coram altari nostre domine de
 pietate fituato infra eandem ecclesiam et ibidem publice genibus flexis
 petentem veniam facie discooperta a dicta Margareta penes iniurias
 sibi illatas per eandem Margaretam condemnandam fore et condemp-
 namus idcirco eandem Margaretam in expensis condemnantes.

Sententia Ker et Morifoun.

Nos Thomas Cowntis in causa inter magistrum Georgeum Ker preposi- 13.
 tum ecclesie collegiate Dunglas actorem ab vna et Jacobum Morifoun fol. 151.
 executorem et bonorum intromissores quondam Margarete Morifoun
 sue sponse Decernimus dictum Jacobum Morifoun executorem et
 bonorum intromissores dicte quondam Margarete sue sponse in summa
 quadraginta solidorum tanquam pro veste superiori dicte quondam
 Margarete et in summa triginta solidorum pro preciofiore animali
 eiusdem quondam Margarete per eandem tempore decessus eiusdem
 habito ratione sui mortuarij sibi magistro Georgeo preposito antedicto
 condemnandum fore et condemnamus et sibi magistro Georgeo adiu-
 dicamus idcirco dictum Jacobum in expensis condemnantes.

Lata iij Augusti A.D. M.D.XXXI.

Sententia Pilmur et Priorissam de Eklis.

14. *fol. 187.* Nos Jacobus Symfone rector de Kirkforthir ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie commissariusque ad infra scripta reuerendissimi in Christo patris et domini nostri domini domini Jacobi miseratione diuina Sancti Andree archiepiscopi specialiter constitutus iudex pro tribunali sedentes in quadam causa querimonie coram nobis mota et adhuc pendente indecisa inter dominum Willelmum Pilmur capellanum firmarium de Ednem actorem ab vna et dompnam Jonetam Huntter priorissam de Eklis ream partibus ab altera Cognoscentes iuxta ea que vidimus audiuius et cognouimus jurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato Per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis pronunciamus decernimus et declaramus executores aut bonorum intromissores quondam Elizabethe Henderfone parochiane de Ednem ad tradendum et deliberandum dicto domino Willelmo firmario antedicto vestem superiorem competens mortuarium et alia jura funeralia dicte quondam Elizabeth si que habuit tempore sui decessus non obstante quod dicta quondam Elizabeth decessit infra parochiam de Eklis et sepulta extat in ecclesia parochiali de Eklis et exceptione dicte priorisse coram nobis proposita probationi admissa et minime probata condemnandos fore et condemnari debere pariter et condemnamus idcirco dictam priorissam in expensis litis factis et fiendis eadem nostra sententia diffinitiuam condemnantes et hoc omnibus quorum interest notum facimus per presentes.

Penultimo mensis Februarij A.D. M.D.XXXI.

Sententia Kyncragy et conuentus de Pettinweme.

Christi nomine inuocato Nos Jacobus Symfoun rector de Kirkforther 15.
 officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie commissariusque fol. 196.
 in hac parte reuerendissimi in Christo patris et domini domini Jacobi
 miseratione diuina Sancti Andree archiepiscopi totius regni Scotie prima-
 tis legati nati cause et partibus infra scriptis specialiter constitutus iudex
 pro tribunali sedentes in quadam causa inter magistrum Thomam Kin-
 cragy in hac parte procuratorem fischalem actorem ab vna et venerabilem
 in Christo patrem Johannem priorem de Pettinweme dompnum Patri-
 cium Forman dicti loci subpriorem et conuentum eiusdem et magistrum
 Alexandrum Ramfay rectorem de Mukert reos partibus ab altera in
 qua dictus procurator fischalis petiit prescriptum venerabilem in Christo
 patrem et reliquos suos collegas et eorum quemlibet irregularitatis
 notam incurrisse irregularesque declarari propter assertam homicidij
 occasionem quondam Jacobi Borthuick facti die decimo quinto mensis
 Septembris anno instante super fundum terrarum vulgo et communiter
 nuncupatarum octuaginta acrarum cum molendino de Pettinweme nec-
 non propter assertam inuasionem Willelmi Dischingtoun de Ardros
 Jacobi Sandelandis de Cruvy magistri Thome Meldrum de Segy et
 magistri Thome Wemys in Vnthank et eorum seruitorum et vulnera-
 tionem eorumdem precogitata felonia pariter propter celebrationem
 missarum post huiusmodi perpetratum homicidium et cruentam inua-
 sionem vt latius in commissione et citatione dicti reuerendissimi patris
 nobis desuper commissa asseritur et continetur Pronunciamus decerni-
 mus et declaramus dictos venerabilem patrem Johannem priorem domi-
 num Patricium et conuentum dicti monasterii et magistrum Alexandrum
 et eorum quemlibet ab impetitione dicti procuratoris fischalis absoluen-
 dos fore et absolui debere prout absoluimus ipsosque immunes et eorum
 quemlibet immunem ab omni hincinde reatu et inuasionem seu occasione

libellatis nullam que [notam] irregularitatis occasione dicti homicidij incurrisse declaramus et dicto procuratori fischali ac omnibus aliis interesse habentibus penes premissa perpetuum filencium imponimus presentium per tenorem.

Lata xj Marcij A.D. M.D.XXXII.

Sententia archiepiscopi Sancti Andree et comitis de Bothwell.

16. *fol. 209.* Christi nomine inuocato Nos Thomas Mailuill rector de Hutoun ac commissarius generalis officialatus Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudex pro tribunali sedentes in quadam causa coram quondam pie memorie magistro Jacobo Symphone officiali Laudonie mota et adhuc pendente indecisa inter reuerendissimum in Christo patrem et dominum nostrum dominum Jacobum miseratione diuina Sancti Andree archiepiscopum etc. actorem ab vna et nobilem et potentem dominum Patricium comitem de Bothwell reum partibus ab altera Cognoscentes iuxta ea que vidimus audiimus et cognouimus jurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato Per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis pronunciamus decernimus et declaramus dictum nobilem dominum Patricium comitem excommunicandum fore et excommunicari debere pariter et ipsum excommunicamus ob iniustam et temerariam intromissionem per se et suos seruitores et familiares cum decimis garbalibus villarum de Halis ester Trapirne Gurlay bankis et Half houstoun de croppa A.D. M.D.XXXI. absque licencia et assedacione dicti reuerendissimi suorumve camerariorum et factorum extendentibus ad xlvj bollas frumentj xlvj bollas ordij et quatuor celdras auenarum pro decimis garbalibus de Halis estir Trapirne Item ad tres bollas frumenti x firloas ordij vj bollas auenarum pro decimis garbalibus de Gurlay bankis necnon quatuor bollas frumenti duas bollas ordij et xij

bollas auenarum pro decimis de Half houstoun in quibus dictum dominum comitem persoluendis dicto reuerendissimo eadem nostra sententia condemnamus vnacum expensis litis factis et fiendis taxatione vero ipsarum expensarum nobis imposterum reseruata.

Lata xx Marcij A.D. M.D.XXXIII.

Sententia Schorifwod et Hume.

Nos Johannes Weddell in vtroque iure licenciatus rector de Flisk ac 17.
 officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie in quadam causa fol. 219.
 coram nostro predecessore mota et adhuc pendente indecisa inter magistrum Jacobum Schorifwod clericum parrochiale ecclesie de Edrem diocesis Sancti Andree actorem ab vna et Alexandrum Hume pretensum clericum dicte ecclesie reum partibus ab altera Cognoscentes juxta ea que vidimus audiuius et cognouimus jurisperitorum communicato consilio et sequuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis Decernimus pretenfam electionem siue prouisionem dicti Alexandri in et ad officium clericatus ecclesie parrochialis de Edrem per parrochianos eiusdem factam vna cum dicta sua pretenfa confirmatione ordinaria desuper surreptione obtenta et impetrata cum omnibus inde secutis et sequendis cassandas retractandas et annullandas fore et nullius roboris aut momenti fuisse et esse ab initio prout eadem nostra sententia diffinitiuam causantibus coram nobis deductis cassamus annullamus et retractamus et nullius roboris aut momenti fuisse et esse ab initio declaramus necnon predictum officium clericatus ecclesie parrochialis de Edrem vna cum fructibus redditibus prouentibus et emolumentis eiusdem dicto magistro Jacobo tanquam indubitato clerico parrochiali eiusdem pleno iure causante sua electione et prouisione sibi desuper factis pertinere et spectare debere suamque electionem ut juri congruit per ordinarium

confirmandam fore et confirmari debere pronunciamus et decernimus idcirco prefatum Alexandrum in expensis litis juxta nostram modificationem condemnantes.

Lata xix Maij A.D. M.D.XXXIV.

Sententia procuratoris fischalis contra Waik.

18. Nos Johannes Weddall in quadam causa coram nobis mota et adhuc
fol. 220. pendente indecisa inter discretum virum magistrum Thomam Kyncragy procuratorem fischalem reuerendissimi in Christo patris et domini Jacobi miseratione diuina Sancti Andree archiepiscopi totius regni Scotie primatis legati nati etc. infra archidiaconatum Laudonie specialiter constitutum et eo nomine actorem ab vna et Georgium Waik reum partibus ab altera Decernimus executores datiuos dando in et ad omnia et singula bona mobilia quondam Johannis Crag burgenfis de Hadingtoun ab intestato decedentis jusque confirmandi dictos executores datiuos prefato reuerendissimo patri spectare et pertinere non obstantibus pro parte dicti Georgii coram nobis allegatis seu deductis Idcirco prefatum Georgium in expensis in lite factis et fiendis juxta nostram modificationem eadem nostra sententia condemnantes.

Lata ix—xiv Augusti A.D. M.D.XXXV.

Sententia Harlabankis et Bell.

19. Nos Johannes Weddale in vtroque jure licenciatus rectorque de Flisk
fol. 238. in quadam causa inter Mariotam Harlabankis sponfam Kentigerni Tennand burgenfis de Edinburght et ipsum Kentigernum pro suo interesse ab vna et Elenam Bell sponfam Willelmi Askirk et ipsum Willelmum pro suo interesse reos partibus ab altera Decernimus

dictam Elenam propter crudelam percussionem Mariote Harlabankis predictæ infra ecclesiam collegiatam beati Egidij de Edinburght in presentia sacramenti in facie eiusdem cum pugno excommunicandam fore prout excommunicamus in hiis scriptis Propterea dictam Elenam Bell ad comparandum die dominica proxime futura videlicet decimo quinto die mensis instantis Augusti tempore summe missæ in insula noua sacri cruoris situata infra dictam ecclesiam coram nobis aut nostro substituto per nos ad hoc substituendo et honorabilibus viris dominis preposito Edinburgenfi et aliis fidedignis personis pro tunc astantibus et ibidem offerat vnam ceream candelam ponderis dimedietatis vnus libre accensam presbitero celebranti missam et ab eodem veniam petat genibus flexis et discooperta facie nomine ecclesie ac deinde veniam humiliter petat a nobis necnon et a dicta Mariota Harlabankis propter prefatam percussionem eiusdem infra locum prenotatum Quibus peractis et perimpletis per eandem Elenam ipsam absolvendam fore decernimus per presentes et non alias neque alio modo et hoc omnibus quorum interest notum facimus per presentes Ipsamque propterea Elenam et dictum suum sponsum pro suo interesse in expensis in lite factis et fiendis iuxta nostram modificationem imposterum taxandis eadem nostra sententia condemnantes.

Lata xx Maij A.D. M.D.XXXVI.

Sententia sacriste ecclesie beati Egidij de Edinburgh contra decanum et magistros fabrice altaris Sancti Huberti.

Christi nomine inuocato Nos Thomas Mailuile rector de Hutoun ac 20.
 commissarius venerabilis et egregii viri Johannis Weddell in vtroque fol. 248.
 jure licenciati rectoris de Flisk ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudex pro tribunali sedentes in quadam causa coram nobis mota et adhuc pendente indecisa inter venerabilem virum dominum Johannem Geddes sacristam ecclesie collegiate beati Egidij

de Edinburgh auctorem ab vna et Thomam Boyis decanum artis pistorie oppidi Edinburgensis et Henricum Heriot magistrum fabrice altaris [sancti] Huberti situati infra prefatam ecclesiam reos partibus ab altera Cognoscentes juxta ea que vidimus andiuimus cognouimus iurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato Per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in his scriptis pronunciamus decernimus et declaramus dictos Thomam et Henricum ad persoluendum dicto domino Johanni summam xvij d. monete pro pulsatione campanarum die sancti Huberti vltime elapso dicto officio sacristo spectante et xvij d. pro *le organes playing* et viij d. pro *le sans* dicto die sancti Huberti ex deductis coram nobis condemnandos fore condemnari debere pariter et condemnamus jdcirco prefatos Thomam et Henricum in expensis in lite factis et fiendis eadem nostra sententia diffinitiva condemnantes et hoc omnibus quorum interest notum facimus per presentes.

Sententia Kincragy contra Johnesoun et alios.

21. *fol. 255.* Christi nomine inuocato nos Johannes Weddell in vtroque jure licenciatus rectorque de Flisk ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie in quadam causa inter venerabilem virum magistrum Thomam Kyncragy procuratorem fiscalem auctorem ab vna dominum Thomam Johnesoun Willelmum Johnesoun Patricium Johnesoun Willelmum Johnesoun Willelmum Furd et Thomam Dutty heremitam reos partibus ab altera Decernimus dictum dominum Thomam Johnesoun capellanum excommunicandum fore et excommunicari debere excommunicationisque sententiam a canone latam incidisse declarari pariter et in hiis scriptis eundem excommunicamus et excommunicatum denunciamus propter violentem manuum iniectiorem in dominum Robertum Waithe capellanum et inuasionem eiusdem noctis sub silentio cum armis inuasiuis et eiusdem percussorem cum pugione euaginato

vsque extractionem sanguinis eiusdem non obstante exceptione defensionis pro parte dicti domini Thome coram nobis proposita et minime probata Vltimus decernimus dictos Willelmum Johnesoun Patricium Johnesoun Willelmum Johnesoun Willelmum Furd et Thomam Duthy heremitam in penam pecuniariam dicto procuratori fischali perfoluendam et delibendam juxta nostram modificacionem et taxationem dicte tamen summe pecuniarie modificacionem nostro arbitrio imposterum referuamus et dictos Willelmum Patricium Willelmum Willelmum et Thomam minime excommunicationis sententiam incurrisse Propterea dictos dominum Thomam Johnesoun Willelmum Patricium Willelmum Willelmum et Thomam in expensis condempnantes.

Lata xxvj Octobris A.D. M.D.XXXVI.

Sententia Geddes contra Pistores.

Nos Johannes Weddell in causa inter dominum Johannem Geddes 22.
sacristam ecclesie collegiate beati Egidij de Edinburgh actorem ab vna fol. 255.
et Henricum Heriot magistrum fabrice altaris sancti Huberti artis
pistorie infra predictam ecclesiam situati et Thomam Boyis decanum
artis predictae pistorie reos partibus ab altera Decernimus dictos Hen-
ricum et Thomam ad perfoluendum et satisfaciendum dicto domino
Johanni sacriste antedicto summam xvij d. monete Scotie pro pulsatione
campanarum die sancti Monani videlicet primo die mensis Marcij
vltime elapsi officio sacriste spectante et xvij d. pro *le organes playing*
et viij d. pro *le sans* et ij s. pro pulsatione magne campane in craftino
festiuitatis dicti sancti Monani in anniuersario celebrato apud dictum
altare sancti Huberti pro confratribus dicte artis pistorie per preben-
darios dicte ecclesie collegiate ex deductis coram nobis condempnandos
fore pariter et condempnamus et propterea prefatos Henricum et
Thomam in expensis condempnantes.

Sententia parrochianorum de Libertoun contra Sanderfone curatum.

23. Nos Johannes Weddell officialis Sancti Andree infra archidiaconatum
fol. 275. Laudonie ac commissarius maiorum excessuum infra partes Laudonie
per reuerendissimum in Christo patrem et dominum Jacobum Sancti
Andree archiepiscopum deputatus commissariusque synodalis cause et
partibus infra scriptis specialiter constitutus iudex pro tribunali sedentes
in quadam causa synodali coram nobis mota et per reliquos commissa-
rios synodales remissa et adhuc pendente indecisa inter parrochianos
ecclesie parrochialis de Libertoun et magistros fabrice eiusdem actores
ab vna et dominum Adam Sanderfon curatum siue vicarium pensiona-
rium dicte ecclesie reum partibus ab altera contra quem prefati actores
quemdam libellum siue cedulam synodalem vulgari sermone in scriptis
redactam judicialiter coram nobis produxerunt gerentem in effectu
prout in eadem synodali cedula desuper confecta plenius continetur cui
in hoc nos referimus et quam presentibus tanquam sufficienter expres-
sam habemus Cognoscentes auditis primo partium predictarum petitioni-
bus responsonibus et allegationibus coram nobis productis testiumque
fidedignorum numero sufficienti coram nobis citatorum vocatorum
juratorum et diligenter super singulis punctis in dicta cedula synodali
contentis examinerum depositionibusque per nos visis rimatis discussis
et ad plenum intellectis iuxta ea que vidimus audiimus et cognouimus
jurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri feci-
mus relationem in eadem solum Deum pre oculis habentes eiusque
nomine sanctissimo primitus inuocato summaria cognitione prehabita
Per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis
pronunciamus decernimus et declaramus ex deductis coram nobis pre-
fatum dominum Adam causantibus suis enormitatibus et sceleribus in
huiusmodi causa synodali contentis et expressis et per ipsum perpetratis
ac bene et legitime coram nobis probatis primo suspendendum fore ab
officio et executione cure per triennium deinceps prout suspendimus
necnon propter contemptum et inobedientiam literarum prefati reueren-

diffimi patris et fui officialis et propter alia scelera et excessus in huiusmodi cedula contenta et probata excommunicandum fore et excommunicamus Idcirco prefatum dominum Adam in expensis litis factis et fiendis eadem nostra sententia diffinitiva condemnantes et hoc omnibus quorum interest notum facimus per presentes.

Lata vndecimo Decembris A.D. M.D.XXXIX.

De officio clericatus ecclesie parrochialis de Bothkenner.

Christi nomine inuocato Nos Johannes Weddell in vtroque jure 24.
 licenciatus rector de Flisk ac officialis Sancti Andree infra archidiacono-
 natum Laudonie commissarius in hac parte reuerendissimi in Christo fol. 287.
 patris et dominj Daud miseratione diuina Sancti Andree archiepiscopi
 totius regni Scotie primatis legati nati Mirapicensis administratoris
 generalis et commendatarij perpetuj monasterij de Arbrotht cause et
 partibus infra scriptis specialiter deputatus vna cum nostris in hac parte
 collegis cum illa clausula *coniunctim et diuisim* etc. iudex pro tribunali
 sedentes in quadam causa coram nobis mota et adhuc pendente indecisa
 inter Troylum Stewart actorem ab vna et Walterum Forester reum
 partibus ab altera de et super officio clericatus ecclesie parrochialis de
 Bothkenner Sancti Andree diocesis ac eciam de post inter discretum
 virum magistrum Thomam Kincragy procuratorem fiscalem et eo
 nomine pro parte et interesse prefati reuerendissimi patris actorem ab
 vna in dicta causa comparentem et admissum contra et aduersus dictos
 Troilum et Walterum pretensos clericos dicti officij clericatus de Both-
 kenner reos in hac parte partibus ab altera hincinde pretendentes se in
 et ad dictum officium clericatus de Bothkenner per parrochianos saltem
 maiorem et faniolem partem eorundem canonice electos ac promotos
 et propterea plenum et indubitatum jus in et ad dictum officium fructus
 diuoria prouentus et emolumenta eiusdem vigore suarum electionum de
 ipsis successiue (dicto officio pro tunc in manibus ipsorum parrochiano-

rum vacante) primo de dicto Waltero Forstar confirmatione etiam ordinaria desuper obtenta secundo de dicto Troilo competere necnon etiam dicto Waltero pretendente dictum officium clericatus cum juribus eiusdem sibi pertinere pleno jure ac spectare vigore cuiusdam electionis noue de ipso facte et admissionis per parrochianos predictos lite pendente et dicto reuerendissimo patre in remotis partibus pro tempore existente per vicarios generales confirmate de facto tantum jure deuoluto confirmate donate et collate juxta ea que vidimus audiimus et cognouimus jurisperitorum communicato consilio et secuto quibus fidelem fieri fecimus relationem in eadem solum deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato Per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis pronunciamus decernimus et declaramus ex deductis coram nobis electionem de dicto Waltero per parrochianos predictos de huiusmodi officio clericatus de Bothkennar factum fuisse et esse in se validam et efficacem ab initio et propterea eandem vna cum confirmatione ordinaria dominorum vicariorum generalium prefati reuerendissimi patris desuper concessa cum omnibus inde secutis approbandam et confirmandam fore approbarique ratificari et confirmari debere prout eadem nostra sententia approbamus ratificamus et confirmamus eandem cum omnibus inde secutis.

Sententia Keringtoun et Brus.

25. Nos Abraham Creichtoun in quibusdam causis conuentionis et reconuentionis iniuriarum motis inter Isobellam Keringtoun et Robertum Litstar eius sponsum actores in conuencione et reos in reconuencione ab vna et Jonetam Brus ream in conuencione et a&ricem in reconuencione ab altera partibus Decernimus prefatam Jonetam Brus dictos Isobellam et Robertum grauiter enormiter et multipliciter iniuriasse scandalizasse et diffamasse penes prolationem verborum libellatorum Et propterea dictam Jonetam ad comparendum in publica platea burgi de Edinburgh coram claufura
- fol. 340.*

quondam Roberti Brus olim burgenfis de Edinburgh vbi huiusmodi iniurie prolate erant et ibidem coram testibus in huiusmodi causa examinatis et alijs astantibus petet veniam primo a dicta Isobella et deinde a dicto suo sponfo pro iniurijs per eandem eijs latis offerendo vnam candelam ceream ponderis dimedie libre domino Jacobo Tarbott capellano nomine ecclesie in honorem Dei omnipotentis repetendo verba in vulgari sequentia Isobell Kerington I grant heir befoir per honest personis pat I have fairely and wranguillie jniurit and difamyt gow sayand and allegand gow ane commown bluidy huir and pat ge had lvin by gour husband wytth vperis diuerf jniurious wordis quhilkis wer nocht of verite I know na thing but ge are ane honest woman and keipis gud pert to gour husband quhilkis jniurious wordis I reuoik and repentis pe saying perof and askis God forgifvance and gow Et fimiliter petat veniam a dicto Roberto dicens vt sequitur in vulgari Robert Littler I faillit fer to gow and gour wiff calling you ane cukcald quhilk I confes is nocht of werite for gour wiff is ane honest woman quharfor I forthink and askis God and gow forgifwance Et ad abstinendam in futurum a fimilibus iniurijs sub pena excommunicacionis et solutionis summe x librarum monete Scocie applicande ecclesie et parti In causa vero reconuencionis decernimus dictam Isobellam ad comparandum in domo dicte Jonete vbi iniurie prolate erant per eandem Isobellam et ibidem veniam petat a dicta Joneta dicens vt sequitur Jonet Brus ge ar ane honest woman I knew neuer pat ever ge swiffit with pe ald officiall and jn safer as I reherffit pe samen I ask God forgevance and gow Et ad abstinendum in futurum sub pena quinque mercarum monete predictae et hec nomine simplicis emende pro iniuriis hincinde per eosdem latis condemnandos fore pariter et condemnamus Idcirco prefatam Jonetam Brus in expensis litis in huiusmodi causa conventionis et dictos Robertum et Isobellam in expensis in reconuentione hincinde condemnandos fore pariter et condemnamus.

Sententia Stewart contra Gilbert.

26. *fol. 340.* Nos Abraham Creichtoun in quadam causa coram nobis mota inter venerabilem virum magistrum Joannem Stewart thesaurarium Aberdonensem executorem testamentarium vnicum quondam reuerendi patris Willelmi Stewart episcopi Aberdonensis legittime confirmatum actorem ab vna contra Joannem Gilbert aurifabrum reum partibus ab altera Decernimus dictum Joannem ad deliberandum dicto magistro Joanni executori antedicto vnam tasseam argenteam deauratam ponderantem triginta vnam vncias argenti deaurati opificij Anglicani si extat vel summam xvij ꝑ monete Scocie tanquam pro precio cuiuslibet vncie dictarum triginta vnus vnciarum necnon ad restituendum et deliberandum vnam peluem et lauacrum argenti partita deauratione deaurata vulgariter *giltet about the eggis and extremitis* in medio dicte peluis habentem insignia prefati quondam reuerendj patris videlicet *ane chaker with ane reid raggit bar drawin throucht* cum mitra episcopali super huiusmodi insignia huiusmodi pelui et lauacro ponderantibus octuaginta duas vncias argenti si extant vel ad persoluendum summam septemdecem solidorum monete prefate tanquam pro precio cuiuslibet vncie dictarum octuaginta duarum vnciarum dicto quondam reuerendo patri tempore sui decessus . . . . et pertinentium ac in eiusdem possessione infra dictam dioecesim Aberdonensem per se saltem alios eius . . . . ad custodiam eorundem ad eius vtilitatem existentium Et eo pretextu dicto magistro Joanni . . . . sui officij executorie predicti de presenti spectantium condemnandum fore et condemnamus idcirco prefatum Johannem in expensis litis condemnamus.

SENTENTIE

OFFICIALIS S. ANDREE PRINCIPALIS.

Lata xxv Novembris A.D. M.D.XLI.

Sententia Johannis Macgill appellantis contra Margretam Prestoun.

27. *fol. 7.* Nos Martinus Balfour facrarum litterarum ^{professor} ~~licenciatus~~ juris pontificij bachalarius ecclesie collegiate sancti Saluatoris intra ciuitatem Sancti Andree canonicus ac officialis Sancti Andree principalis iudex-
que cause et partibus infra scriptis pro tribunali sedentes in quadam causa appellationis a grauamine providi viri Joannis Macgill appellantis a venerabili et egregio viro magistro Abraham Creichtoun preposito de Dunglas ac officiali Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie contra et aduersus probam mulierem Margaretam Prestoun appellata ad nos et nostrum auditorium Sancti Andree principale interiecta et in eodem deuoluta alias judicialiter ventilata cognoscentes auditis prius partium predictarum petitione responsione allegationibus processu iudicis a quo *etc.* Pronunciamus decernimus et declaramus dictum dominum officialem Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie iudicem a quo suam pretenfam sententiam interlocutoriam qua quandam exceptionem spoliij pro parte prefati Johannis
- 17 Novembris
A.D. 1541. D.
Officialis S. Andree principalis
in theologia ad
Doctoratus fastigium non sine
summa laude ascendit.

Makgill appellantis contra libellum diuorcij di&te Margarete a menſa et thoro coram eo propoſitam et produ&tam repulit male et iniuſte tuliffe ipſumque Johannem appellanſem ab eadem interlocutoria bene et iuſte appellaffe ideoque eandem pretenſam ſententiam interlocutoriam infirmandam et retra&andam fore ac infirmari et retra&ari debere prout infirmamus et retra&amus vlterioſemque cognitionem cauſe principalis nobis referuantes.

Lata xxij Februarij A.D. M.D.XLI.

Sentencia Margrete Balquhannan contra Jonetam et Margretam Balquhannanis et earum ſponſos pro intereſſe.

28. Nos Martinus Balfour in quadam cauſa appellationis Margrete Balquhannan vidue et miſerabilis perſone relicte quondam Patricij Balquhannane de Lany pro ſuo intereſſe appellantis a ſententia diffinitua lata pro parte Margrete et Jonete Balquhannanis et Mauricie Maknauthin et Villelmi Cok earum ſponſorum pro eorum intereſſe appellatorum contra Egidiam et Elezabeth Balquhannanis filias di&te Margrete appellantis Andream Murray et Alexandrum Stewart ſuos ſponſos pro eorum intereſſe in quadam cauſa baſtardie ſiue illegitimationis inter di&tas partes in prima inſtantia mota per reuerendum in Chriſto patrem et dominum Willelmum epiſcopum Dunblanenſem iudicem a quo ad noſtrum auditorium interje&ta alias judicialiter ventilata Decernimus di&tum reuerendum patrem iudicem a quo ſuam pretenſam ſententiam diffinitiuam latam poſt interpoſitionem appellationis ipſius Margrete appellantis a grauamine ad noſtrum auditorium contra di&tos appellatos interie&tem male nulliter inique et iniuſte tuliffe Et propterea di&tam appellanſem pro ſuo intereſſe bene et iuſte ab eadem appellaffe eandemque pretenſam ſententiam diffinitiuam cum omnibus inde ſecutis in quantum concernit intereſſe ipſius Margrete appellantis tanquam attemptatam et innouatam poſt interpoſitionem
- fol. 14.

appellationis a grauamine di&te Margrete appellantis cassandam annul-
landam et reuocandam fore prout cassamus annullamus et reuocamus
ulterioremque cause huiusmodi cognitionem nobis referuantes di&tosque
appellatos in expensis condemnantes.

Lata xxviiij Junij A.D. M.D.XLII.

Sententia Agnetis Anstrothir et Johannis Betoun eius sponfi pro suo
interesse contra et aduersus Daud Howeson in Anstrothir.

Nos Martinus Balfour in quadam causa per prouidam mulierem Agne- 29.
tem Anstrothir sponfam honorabilis viri Johannis Betoun domini junio- fol. 21.
ris de Balfour et ipsum Johannem pro suo interesse contra et aduersus
providum virum Daud Howeson incolam in Anstrothir sponfum quon-
dam Mariorie Anstrothir ac intromisso rem bonorum eiusdem reum par-
tibus ab altera Decernimus dictum Daud Howeson ad satisfaciendum
et deliberandum dictis Agneti et Johanni eius sponso pro suo interesse
vnum annulum aureum sponfalitium si extat alioquin de tribus libris
monete Scocie tanquam precium et estimationem eiusdem ac eciam
vnum nobile roseum eidem quondam Mariorie per dictum Daud ad
fores ecclesie in *lie dowry* donatum et in possessione eiusdem quondam
Mariorie in sua vltima infirmitate ex qua obiit existens per eam di&te
Agneti legatum necnon de centum libris linj extendentibus ad septem
petras cum dimedia vel saltem decem solidos di&te monete pro qualibet
petra huiusmodi tanquam precium et valorem earundem di&te quondam
Marjorie per prefatum Daud ad fores ecclesie in *lie moruyng gift* pro-
missarum (ac di&te Agneti similiter per eam legatarum) ac legatie huius-
modi titulo a prefato Daud petite ex causis libellatis prout ex deductis
coram nobis legitime probatum existit condemnandum et compellendum
fore prout condemnamus et compellimus dictumque Daud propterea
in expensis condemnantes ipsarum tamen expensarum taxatione nostro
iudicio imposterum referuata.

Sententia in causa appellationis dominj Johannis Mathefoun contra
Robertum Makraith.

30. *fol. 30.* Nos Martinus Balfour in quadam causa appellationis per venerabilem virum dominum Johannem Mathefoun cancellarium Cathanensem appellantem auctorem ab vna contra dominum Robertum Makraith vicarium de Kilmalye appellatum a venerabilibus viris dominis et magistris Thoma Murray precentore Cathanenfi ac vicario generali eiusdem fedis vacante eadem et Thoma Stewart thesaurario Cathanenfi assertis iudicibus a quibus necnon eorum pretenso processu et sententia interlocutoria siue decreto interpositis et in presenti auditorio deuolutis reum partibus ab altera Decernimus totum processum coram dictis iudicibus deductum nullum et inualidum esse et fuisse ac ipsos pretenfos iudices a quibus iura pro parte domini Johannis Mathefoun allegata coram eijs per eorum sententiam interlocutoriam expressam in re tacite litem repellendo male et inique tulisse et promulgasse eamque infirmendam fore prout infirmamus cum omnibus inde secutis et secuturis ac dictum dominum Johannem appellantem ab eadem pretenfa sententia et processu alijsque premiffis bene et iuste appellasse et prouocasse vltiorem cause cognitionem nobis referuantes dictumque dominum Robertum Makraith in expensis condemnantes.

Lata viij Januarij A.D. M.D.XLII.

Sententia in causa appellationis per magistrum Jacobum Lyn contra
episcopum Dunkeldenfem et dominum Willelmum Robefoun.

31. *fol. 31.* Nos Martinus Balfour in quadam causa appellationis a grauamine per venerabilem virum magistrum Jacobum Lyn canonicum ecclesie cathedralis Dunkeldenfis prebendariumque de Aberledy appellantem a reuerendo in Christo patre et domino Georgio episcopo Dunkeldenfi

moderno contra et aduersus ipsum reuerendum in Christo patrem et dominum Willelmum Robefone appellatos ab vna et altera partibus ad nostrum auditorium Sancti Andree principale interiecta et in eodem deuoluta in secunda instantia Decernimus prefatum reuerendum patrem episcopum Dunkeldensem iudicem a quo minime lesisse et grauasse ipsum magistrum Jacobum appellansem suosque successores prebendarios de Aberlady in datione suarum litterarum collationis dicto domino Willelmo Robefone faete in vicariam pensionariam de Aberlady ad pensionem decem librarum de fructibus prebende de Aberlady annuatim leuandam et percipiendam per ipsum dominum Willelmum et concessione litterarum ad instanciam eiusdem domini Willelmi super eadem ipsumque appellansem male et iniuste appellasse necnon dictam collationem et concessionem litterarum ad instanciam prefati domini Willelmi et Roberti cum omnibus inde secutis minime cassandam fore prout eandem minime cassamus ipsumque dominum Willelmum in eadem manutenendum et defendendum decernimus ac ipsum magistrum Jacobum ab eodem reuerendo patre male et iniuste appellasse et prouocasse.

Lata xiiij February A.D. M.D.XLII.

Sententia Priorisse de Eckillis et Elizabeth Martin.

Nos Martinus Balfour in quadam causa exceptionis desertionis appellationis per priorissam de Eckillis et conuentuales eiusdem appellantes a venerabili viro magistro Jacobo Murray prebendario de Dunglas ac commissario venerabilis et egregii viri magistri Johannis Weddall rectoris de Flisk ac officialis Sancti Andree infra archidiaconatum Laudonie pro tempore iudice a quo contra et aduersus honorabilem mulierem Elizabeth Martin dominam de Fascasteill appellatam ad auditorium nostrum Decernimus dictam pretenfam appellationem ex data vj mensis [ ] anno etc. trigesimo nono propter lapsum fatalis temporis et negligenciam dicte priorisse de Eckillis et conuentualium

32.

fol. 35.

eiusdem eandem infra tempus a jure statutum minime prosequentium desertam decernendam fore et decerni debere prout decernimus dictasque priorissam et conuentuales in expensis condemnantes.

Lata iij Julij A.D. M.D.XLIII.

Sententia in causa appellationis nobilis domine Elizabeth Forbes et Alexandri Innes de eodem pro suo interesse contra Joannem Keyth de Balmur partim confirmatoria partimque infirmatoria.

33. Nos Martinus Balfour in quadam causa appellationis nobilis domicelle Elizabeth Forbes sponse honorabilis viri Alexandri Innes de eodem necnon ipsius Alexandri pro suo interesse a venerabili quondam viro magistro Johanne Reide cancellario Abirdonensi ac pro tunc officiali eiusdem etc. contra honorabilem virum Joannem Keyth de Balmur appellatum Decernimus dictum quondam dominum officialem Abirdonensem iudicem a quo suam sententiam diffinitivam a qua ad nos et nostrum auditorium appellatum existit pro parte Joannis Keyth de Balmur appellati et contra dictam Elizabeth Forbes relictam quondam Gilberti Keyth et nunc sponsam dicti Alexandri Innes de eodem ac ipsum Alexandrum pro suo interesse in qua condemnauit eisdem ad soluendum dicto Joanni appellato summam quadraginta librarum quatuor solidorum et quatuor denariorum de resta summe octingentarum marcarum necnon summam sexaginta duarum librarum monete septemdecem solidorum vnus denarij et oboli pro dimedietate tertie partis totius tertie partis victualium in dicta sententia contentorum et dimediam partem tertie partis lie pewder weisall prout in ipsa sententia continetur bene et iuste tulisse ipsosque propterea appellantes in prolatione eiusdem minime lesisse aut grauasse et eisdem appellantes ab eadem sententia in hac parte male et iniuste appellasse eandemque sententiam in hac parte confirmandam fore prout eandem confirmamus Dictumque quondam dominum officialem Abirdonensem in quantum

condemnavit dictos Elizabeth et Alexandrum appellantes per dictam pretenfam suam sententiam ad soluendum dicto Joanni Keytht summam centum librarum per eosdem appellantes intromissam prout in ipsa pretenfa sententia continetur causante ineptitudine libelli dicti Joannis appellati et similiter quoad defalcacionem in ipsa sententia contentam appellantes lesisse et grauasse ipsosque ab eadem sententia in hac parte bene et iuste appellasse eandemque pretenfam sententiam in hac parte cum omnibus inde secutis cassandam annullandam retractandam et infirmandam fore prout eandem in hac parte cassamus annullamus et retractamus ac infirmamus referuando tamen dicto appellato actionem ad dictam summam centum librarum contra dictos appellantes prout de iure ipsosque appellantes et appellatos hincinde in expensis litis condemnantes taxatione earundem in nostro arbitrio imposterum referuata.

Lata xix Junij A.D. M.D.XLIV.

Sententia Pitcairne et Lowell contra episcopum Brechinensem.

Nos Martinus Balfour in quadam causa appellationis per venerabilem 34.
virum magistrum David Pytcarne archidiaconum Brechinensem et fol. 81.
dominum Richardum Lowell appellantes ab vna contra reuerendum in
Christo patrem et dominum Joannem episcopum Brechinensem appel-
latum ab altera partibus alias coram nobis mota et adhuc pendente
indecisa Decernimus dictum magistrum David archidiaconum et
ipfius predecessores archidiaconos dicte ecclesie cathedralis Brechinen-
fis esse et fuisse longo tempore vt ex deductis coram nobis in vsu et
continua possessione per se suosque commissarios eorundem archidia-
conorum nomine libere cuiusdam jurisdictionis ordinarie seu quasi exer-
cende infra limites parrochie de Strachen parrochialisque ecclesie eiuf-
dem infra dioecesim Brechinensem situate et dicto archidiaconatui tan-
quam pars patrimonij eiufdem incorporate visitando omnes et singulas
visitationes correctiones aliorumque maiorum dicte parrochie et ecclesie

excessuum reformationes super vicario et parrochianis diſte eccleſie expediendo et exercendo prout tales viſitationes exequite ſunt et fuerunt Et diſtum reuerendum dominum episcopum appellatum diſtum archidiaconum appellantem in poſſeſſione viſitationis parrochie et ecciene parrochialis prediſte per fulminacionem cuiuſdam litere monitorialis ipſius reuerendi patris auctoritate fulminate in qua monitione mandauit diſtum dominum Richardum appellantem citare fidedigniores viros diſte parrochie ad numerum condigne aſſiſe ad comparandum coram diſto reuerendo patre aut ipſius decano chriſtianitatis ad reddendum diſto reuerendo patri ipſiuſve decano aut commiſſariis defectus diſte eccleſie et excessus parrochianorum ſub pena excommunicationis grauaffe et eo pretextu in quantum in diſto reuerendo patre fuit diſtum archidiaconum appellantem moleſtaſſe inquietaſſe et perturbaſſe in poſſeſſione ſua prediſta Et eo pretextu diſtum archidiaconum et dominum Richardum appellantem a diſto grauamine bene et iuſte appellaſſe et prouocaſſe necnon diſtum archidiaconum in poſſeſſione viſitationis prediſte defendi et manuteneri debere prout manutenemus et defendemus Abſoluentes diſtum reuerendum patrem a ſingulis aliis libellatis reſeruantes eidem actionem ſi quam habet ad ius proprietatis diſte viſitationis Condemnantes eundem reuerendum patrem in expenſis litis taxatione et modificatione earum noſtro iudicio impoſterum reſeruatis.

Lata xi Auguſti A.D. M.D.XLIV.

Sententia deſertionis appellationis magiſtri Gawini Dunbar theſaurarij Roſſenſis in fauorem episcopi Roſſenſis.

35. Nos Martinus Balfour in quadam cauſa deſertionis appellationis magiſtri
fol. 84. tri Gawini Dunbar ad nos et noſtrum auditorium San&i Andree principale pro parte eiufdem theſaurarij contra dominum Robertum episcopum Roſſenſem et ab eodem episcopo Decernimus diſtam appellationis

causam propter lapsum fatalis temporis et negligenciam dicti magistri Gawini appellantis huiusmodi suam appellationem infra tempus de iure statutum minime prosequendam et ex aliis deductis coram nobis desertam decernendam prout eandem desertam decernimus allegatis in contrarium minime obstantibus ipsumque appellantem in expensis lite factis et faciendis taxatione earundem nobis impofterum referuata condemnantes.

Lata x Decembris A.D. M.D.XLIV.

Maxwell contra episcopum Orchadiensem.

Nos Martinus Balfour in quadam causa appellationis pro parte Joannis Maxwell de Dunray Egidie Strang et Thome Young a magistro Henrico Bartane officiali Orchadiensi ad nos et nostrum auditorium Sancti Andree principale contra reuerendum in Christo patrem et dominum Robertum miseratione diuina episcopum Orchadiensem interiecte et interposite de data quinto Aprilis A.D. M.D.XLIV. aliasque coram nobis mota et adhuc pendente indecisa Decernimus dictam appellationem de data predicta eo quod non continet causam rationabilem et releuantem que si probata foret legitima reputaretur et ex aliis deductis coram nobis minime deuoluendam fore prout nec eandem deuoluimus allegatis in contrarium pro parte dicti appellantis minime obstantibus ipsosque appellantes in expensis litis taxatione earundem nobis impofterum referuata condemnantes.

36.

fol. 95.

Lata xi Julij A.D. M.D.XLV.

Sententia Gordoun contra Suthirlande.

Nos Martinus Balfour in quadam causa appellationis pro parte venerabilis viri magistri Willelmi Gordoun cancellarij Morauienfis a vene-

37.

fol. 117.

rabili eciam viro magistro Alexandro Suthirlande decano Cathanenfi ac officiali Morauienfi ad nos et nostrum auditorium contra eundem magistrum Alexandrum et alios interesse habentes Decernimus dictum magistrum Alexandrum Suthirlande suam pretensam sequestrationem super integris fructibus cancellarie dicti Willelmi male et iniuste fulminasse propterea eundem magistrum Willelmum in huiusmodi sequestrationis fulminacione super huiusmodi integris fructibus grauasse ipsumque ab huiusmodi sequestratione bene et iuste appellasse eandemque propterea sequestrationem relaxandam fore relaxarique debere prout eandam relaxamus excepta summa quinquaginta marcarum monete quam summam quinquaginta marcarum decernimus restare et remanere in manibus firmariorum et parrochianorum dicte cancellarie vsque ad completam reparationem emendacionem et edificacionem omnium ecclesiarum dicte cancellarie vt decet et mansi dicte cancellarie ex deductis coram nobis ipsumque magistrum Alexandrum in expensis litis taxatione earundem nobis imposterum referuata condemnantes.

Lata xix Januarij A.D. M.D.XLV.

Sententia Balfour et Hall.

38. *fol. 132.* Christi nomine inuocato Nos Jacobus Rollande et Robertus Maknair ecclesiarum cathedralium Dunblanensis et Cathanenensis canonici commissarijque generales sedis Sancti Andree principalis coniunctim et diuifim constituti iudicesque cause et partibus infra scriptis pro tribunali sedentes in quadam causa desertionis appellationis Malcolmj Moncreiff apellantis a venerabili viro magistro Martino Balfour rectore de Dunynno ac officiali Sancti Andree principali pro tempore contra Patricium Hall appellatum ad sedem Romanam interiecte et pro parte dicti Patricii coram dicto domino officiali pro tempore propofita agitata et adhuc in auditorio Sancti Andree principali pendente indecisa Cognoscentes auditis prius partium predictarum petitione responsione

allegacionibus testium depositionibus ceterisque iuribus hincinde propositis per nos visis rimatis et ad plenum discussis iuxta ea que vidimus audiuimus et concepimus jurisperitorum communicato consilio et sequuto quibus fidelem fieri fecimus relacionem in eadem solum deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis pronunciamus et decernimus dictam appellationem pretenfam a prefato domino officiali Sancti Andree pro tempore et eius sententia diffinitua in fauorem dicti Patricij et contra dictum Malcolmum xij Novembris A.D. M.D.XLIII. lata interpositam propter lapsum fatalis temporis et negligentiam ipsius Malcomi appellantis infra tempus debitum ad id a jure statutum huiusmodi suam pretenfam appellationem minime prosequendam desertam decernendam prout eandem decernimus ex deductis coram nobis allegatis in contrarium pro parte dicti Malcolmi appellantis minime obstantibus ipsumque Malcolmum in expensis litis taxatione earundem nobis imposterum referuata condemnantes.

Lata xxviiij Septembris A.D. M.D.XLVIII.

Sententia Broune et Crechtone.

Christi nomine inuocato Nos David Guthre tertius prior monasterij Sancti Andree commissarius generalis dominj officialis Sancti Andree principalis ad vniuersitatem causarum tam appellationum quam aliarum causarum tam ratione primatie quam legatie nate specialiter constitutus indexque cause et partibus infra scriptis pro tribunali sedentes in quadam causa rationum duplicarumque domini Willelmi Broune contra deuolutionem appellationis dominj Georgii Crechtoun asserti vicarij de Kirkcubroght a sede Glasguensi ad auditorium Sancti Andree principale interiecta et replicarum et triplicarum eiusdem domini Georgii hincinde in dicto auditorio producta aliasque coram nobis mota et adhuc pendente indecisa Cognoscentes pronunciamus decernimus et declaramus dictam appellationis causam a dicta sede

39.

fol. 172.

Glasguenfi ad auditorium Sancti Andree principale interiectam ex deductis coram nobis deuoluendam fore deuoluique debere prout eandem cum suis annexis et connexis ac emergendis deuoluimus allegatis in contrarium pro parte dicti domini Willelmi Broun minime obstantibus et procedendum in dicta causa videlicet ad libellandum statuimus et affigimus ipsumque dominum Willelmum Broune in expensis . . . . taxatione earumdem nobis imposterum referuata condemnantes.

Lata xxij Decembris A.D. M.D.XLVIII.

Sentencia Crichtoune et Broune.

40. *fol. 178.* Christi nomine inuocato Nos Daudid Guthre tertius prior monasterij Sancti Andree ac vnus commissariorum generalium officialatus Sancti Andree principalis iudexque cause et partibus infra scriptis pro tribunali sedentes in quadam causa appellationis venerabilis et religiosi viri domini Georgii Creichtoune canonici regularis monasterij Sancte Crucis prope Edinburcht a venerabili et egregio viro magistro Jacobo Houftoune subdecano Glasguenfi ac vno vicariorum generalium sedis Glasguensis eadem jam vacante contra dominum Willelmum Broune capellanum appellatum ad auditorium Sancti Andree principale interiecta alias coram nobis mota et adhuc pendente indecisa Cognoscentes decernimus dictum dominum vicarium generalem iudicem a quo in recusatione et postpositione iusticie in huiusmodi causa in secunda instancia denegando vltius procedere in huiusmodi causa postquam ad diuersos actus iudiciales coram eo processum fuerat dictum appellantem minuisse lesisse et grauasse prout in appellatorio dicti appellantis latius continentur Et ea propter dictum appellantem a dicto domino vicario generali iudice a quo ad auditorium Sancti Andree principale bene et iuste appellasse et prouocasse vltiusque cause principalis cognitionem nobis seu officiali predicto et eius auditorio referuando dictumque appellatum in expensis litis taxatione earumdem nobis imposterum referuata condemnantes.

[illegible]

SENTENTIE
EX LIBRO ACTORUM
OFFICIALIS SANCTI ANDREE.

Per commissarium Meldrum xx Octobris A.D. M.D.XLVI.

Warnour contra Baxtar.

In causa oblata Warnour contra Baxtar . . . . ad probandam per- 41.
emptorie . . . Stephano Broun Alexandro Robefon Jacobo Pilmure fol. 4.
iuramentis prestitis et decretis . . . . super Ricardo Megot Katrina
Baxtar Elizabeth Warnour Patricio Bowar . . . . . Et
statim comparebant Andreas Hill in Stanehous Patricius Multray in
Castellaw et Robertus Heleis commorans apud lie brigend et produxe-
runt quamdam cedulam vulgari sermone scriptam et judicialiter fate-
bantur et affirmabant contenta in eadem esse vera prout in eadem con-
tinetur cuius tenor sequitur et est talis We Andro Hill in Stanehous
Patrik Multray in Castellaw and Robert Heleis at Brigend sworne
witnes in ane cauf of excepcioun peremptour movit and dependand
befor gour L. be Thomas Baxtar aganis Thomas Warnour movit of gud
conscience and saluatioun of oure awin faule grantis and confessis pat
we be seduſtioun and wrang and finifter informatioun and for favouris

pat we had to þe said Thomas to depone eftir his informatioun that we and ilk ane of ws as witnes forsaid deponit and said in þe said caus þat we hard and saw payment maid be þe said Thomas Baxtar to þe said Thomas Warnour for twa oxin horfis and meris and diuers vþeris gudis contenit in our depositioun maid þerupone respectiue Quhowbeit þat in veritie we and ilk ane of ws wes neuir present nor saw na payment maid þereof Bot be sedu&tioun information and promi& of þe said Thomas Baxtar as said is quhilk set his fute on oueris and laid his heid on ilk ane of our heidis and said and promist þat he fuld tak all þe perell and charge on him and his faule swa þat we wald depone eftir his informatioun and maner as we haue deponit And þerfor we and ilkane of ws confessis as said is and reuokis our depositioun and grantis þe samyn fals and will þat na faith be gevin þerto in tyme cuming and referis ws in will and to þe command of halikirk for oure falt committit as said is be ws and þerupon askis a&tis and instrumentis of þis our confessioun Que premissa idem Warnour acceptauit in modo probacionis sue cause et in quantum pro eo faciunt et non alias Et statim citati sunt dicti Andreas Hill Patricius Multray Robertus Heleis et Thomas Baxtar judicialiter presentes ad comparandum die Martis proximo ad respondendum ex officio et ad instanciam procuratoris fis&halis.

Per commissarium dominum Andre&am Myll xxvj O&. A.D. M.D.XLVI.

Petitio Hepburne.

42. *fol. 7.* Eodem die religiosa mulier domina Elizabeth Hepburne [priorissa] monasterij de Haddingtoun et magister Thomas Kincragy procurator fis&halis pro interesse petierunt Georgium Hepburne magistrum Patricium Hepburne Adam Bagbe Johannem Gilzeame Richardum Schorthouf Jacobum Broun Johannem Gibsone Barnardum Thomsoun Johannem Brounehill Thomam Brovnehill Archibaldum Crifte Adam Brounehill Johannem Artht Richardum Crifte Gabrielem Howesoun Alexandrum Brok

Georgeum Moffett Johannem Hwm Johannem Anderfoun Jacobum Harkas Johannem Cuke Johannem Allane Johannem Rof Johannem Pettecruſe Willelmum Smytht Phillipum Gibſoun filium Phillipi Gibſoun Georgium Towris de Inuerleytht dominum Jacobum Adamſoun et ipſorum quemlibet reſpectiue juris cognitione prehabita excommunicarj et excommunicationis ſententiam a canone latam incidiffe declarari et alias iuris iuxta exigenciam mulctari pleſti et puniri propter ipſorum cum eorundem etiam complicitibus ad numerum quadraginta faltem triginta aut circiter perſonarum armatis inuaſiuis et offenſiuis vulgariter bodyn in feir of weir with jakkis ſperis fuerdis and x or ix pecis of artailgerye ex precogitata felonia animis quod apparuit veriſimiliter deliberatis pro interfectione dicte domine Elizabeth et fuorum ſeruitorum violentam crudelam et temerariam inuaſionem et manuum violentium iniectionem in dictam dominam Elizabeth monialem profeſſam confeſſetam faltem benedictam prioriffam de Haddingtoun predictam intendentem in habitu religioſo monialium viſitantem dictas ſuas terras inter limites terrarum ſuarum de Adamflat jacentes pro parte dicti monaſterii de Haddingtoun die primo menſis inſtantis Octobris et ibidem ipſam dominam prioriffam et ſuos ſeruitores et colonos in eiſdem terris laborantes violentam et temerariam ut predicatur inuaſione armis offenſiuis predictis et precipue dicte domine prioriffe in ipſius perſone grauamen et enormem lance obtuſo cuspide in pectore humero et alijs diuerſis ſui temporis partibus verberationem et percuffionem dictis armis inuaſiuis et vulneracionem et proſternacionem eiufdem humj dictam dominam Elizabetht prioriffam multipliciter et realiter iuriſdictionemque eccleſiaſticam offendendo et fic predictam excommunicationis ſententiam aliasque cenſuras et penas eccleſiaſticas in ſacris canonibus contentas et decretis tenore ipſorum violentia etiam precogitata et exduſtria per modum de ly Hameſukin incurrando et propterea vt ſint pleſtendi et puniendj ac etiam mulctandi in ipſorum bonis et rebus et in pecuniariis penis veſtro arbitrio moderandis aplicandis dicto procuratori fiſchali et parti leſe nomine ſimplicis emende de qualitate dicti criminis penſate et mature confiderate prout

latius et specialius opus si fuerit de omnibus et singulis premissis articulis et decreta copia ad respondendum et proponendum omnes Jouis ad octauum Partibus Georgio Hepburne magistro Patricio Hepburne et Johanne Gibsoun ac procuratoribus Wilsoun et Hay per mandatum productum et dicta priorissa et procuratore fischale .

Per officialem die martis ix Nov. A.D. M.D.XLVI.

Petitio Keith.

43. *fol. 12.* Eodem die Robertus Keith seruus nobilis domini Willelmi comitis de Merchell iudicialiter presentabat dicto domino officiali quoddam scriptum prefato domino officiali directum clausum et signatum signeto reuerendi in Christo patris Johannis episcopi Dunkeldensis thesaurarij serenissime supreme domine nostre Regine quod prefatus dominus officialis reuerentia qua decuit ad manus suas recepit et idem aperuit et perlegit cuius tenor de verbo in verbum sequitur et est talis Confrater salutem Pleis wit pat for samekill as pair was ane contract betuix Johanne lord Glammis and Williame erl Merscheall registrat in oure bukis contenand the sowe of xxiiij^e merkis of pe quhilk sowe the sowe of xiiij^exl merkis was pereftir transfferit be pe said Johne lord Glammis jn James Kyrkcaldy sumtyme of pe Grange and pe said Erle Merscheale payit to the said James of Kyrkcaldy the sowe of fyve hundreth merkis befor his forfatour and siclik hes maid payment to ws of pe rest of pe sowe of xiiij^exl merkis as thesaurare to oure souerane lady in compleit payment Heirfor it is oure will and we pray gow rycht effectuiilie to gar delete and put furth boith pe principale contract and pe act of transfactioun as jt strikis vpone pe said sowe of xiiij^exl merkis transfferit to pe said James and now is fallin in oure souerane ladeis handis be rasone of his escheit And pis ge will nocht fail to do as ge will report oure thankis and singulare plesure and keip pis writ for gowr warrand At Sanctandrowis pe vij day of Nouember

Sequitur subscriptio eiusdem DUNKELDENSIS THESAURARIUS In dorso vero huiusmodi scripti scripta erant hec verba videlicet *Confratri nostro dilecto magistro Abrahe Creichtoun officiali Laudonie* Post cuiusquidem scripti preinserti presentacionem et perlecturam prefatus Robertus Keith nomine dicti domini comitis de Merschell pro subscriptionis eiusdem recognitione judicialiter produxit nonnullos testes fidedignos videlicet magistros Willelmum Wychtman et Andream Blakftok qui iurati affirmabant tactis per eosdem sacrosanctis scripturis scriptum huiusmodi cuius tenor preinscribitur esse et fuisse subscriptum propria manu reuerendi patris Johannis episcopi Dunkeldensis thesaurarij supreme domine nostre regine et subscriptionem eiusdem manualemente perfecte recognouerunt ac etiam produxit Jacobum Bannatyne Willelmum Ogill notarios publicos Thomam Thomfoun burghensem de Edinburgh et Robertum Dewar qui iurati deposuerunt quod veraciter credebant et credunt scriptum huiusmodi preinsertum esse et fuisse subscriptum manuali subscriptione dicti reuerendi patris Johannis episcopi et thesaurarij antedicti et hoc per comparationem literarum Quibus sic peractis prefatus Robertus petijt et requisivit prefatum dominum officialem ad delendum et delej causandum acta et contractus de quibus in scripto preinserto fit mentio vna cum acto assignationis cessionis et translationis cum omnibus inde secutis Propterea iudex decreuit scribere apud h . . . contractus et acta de quibus supra fit mentio in scripto preinserto quod deleantur de mandato reuerendi patris Johannis thesaurarij supreme domine nostre regine episcopi Dunkeldensis antedicti quo ad summas in huiusmodi scripto preinserto contentas et hoc quantum concernet seu concernere poterit dicto domino thesaurario secundum tenorem dicti scripti et manuali subscriptione eiusdem de quibus supra fit mentio.

Per officialem xxiiij Marcij A.D. M.D.XLVI.

Petitio Betounis.

44. *fol. 119.* Eodem die Wyfman procurator Margarete Betoun et Agnetis Betoun filiarum quondam Daudis cardinalis San&i Andree et Daudis comitis Craufurdie sponfi di&e Margarete pro suo interesse ceffionarie et affignatorie in et ad summam mille librarum monete Scotie debentem per Willelmum Grahame de Fyntre et Daudem Grahame eius filium et apparentem heredem di&to quondam Daud cardinali San&i Andree prout in eorum obligacione di&to quondam cardinali facta et in libris presentis auditorij registrata de data apud Edinburgh xvij die mensis Julij A.D. M.D.XLI. latius continetur petijt di&tam obligacionem et a&um monicionis desuper secuta de data predicta in di&tas Margaretam et Agnetem et in di&tum Daud comitem Craufurdie sponfum di&e Margarete pro suo interesse ceffionarias et assignatas di&ti quondam Daudis cardinalis legitime constitutas ad di&tam obligacionem et summam mille librarum in eadem contentam et a&um monicionis desuper secutum a&tiue et in di&tos Willelmum Grahame et Daudem Grahame eius filium passiuè tranfferri et literas monitoriales in forma darj et statim producta di&ta obligacione vna cum a&to monicionis desuper secuto de data anno mense die predictis sub signo et subscriptione manualj quondam Johannis Stewart vnus scribarum vestre dominacionis curie notarij publici judicialiter recognito et producto jnstrumento assignacionis di&tarum Margarete et Agnetis sub signo et subscriptione magistri Johannis Bannatyne notarij publicj judicialiter recognito et producto principali contractu super eodem facto inter quondam Daud cardinalem ab vna et di&tos Willelmum et Daud partibus ab altera in libris dominorum consilij registrato sub signo quondam dominj Alexandri Scott vnus scribarum dominorum consilij de data de qua in di&ta obligacione in libris vestre dominacionis registrata fit mentio et continetur et repetatis eisdem in modo probacionis et . . . et

decreta copia Et Strang procurator comparuit et iudex assignauit terminum ad respondendum di&te petitioni et ad proponendum omnes Sabbati ad octauam Procuratoribus Wyfman et Strang juniore per mandata citatis.

Per officialem die veneris x Junij anno Domini M.D.XLVII.

Sententia Jowng et Drummond.

Eodem die . . . . . Cristina Drummond ad instantiam Walteri 45.
Jowng vigore citacionis libellate erga presentem diem ad probandum *fol. 182.*
impedimentum per eam prestitum et allegatum licet falso tempore
proclamationis bannorum saltem solempnizationis matrimonii in facie
ecclesie inter ipsum Walterum et Elizabeth Boyis filiam Thome Boyis
burgenfis burgi de Edinburgh videlicet ipsum Walterum ante huius-
modi proclamationem bannorum et solempnizationem matrimonij car-
naliter dictam Cristinam cognouisse et matrimonium cum eadem Cris-
tina in facie ecclesie solempnizare promississe alioquin in euentu succum-
bentie probationis premissorum ad videndum et audiendum dictum Wal-
terum admitti ad solempnizationem matrimonij contracti per verba de
futuro inter dictum Walterum et Elizabeth Boyis cum impositione
silentii di&te Cristine premissa allegantis imposterum et vltius ad
videndum et audiendum eandem Cristinam ple&ti et puniri propter
allegationem premissorum et impedimentum per eam factum falso
tempore solempnizationis matrimonij ac idem matrimonium impediendo
inter dictos Walterum et Elizabeth prout latius in dicta citationis
littera Et iudex assignauit Lune ad proponendum omnes et ad pro-
bandum premissa siue impedimentum predictum alioquin quod silentium
imponetur di&te Cristine et idem Walterus admittatur ad solempniza-
tionem matrimonij predicti cum prefata Elizabeth Parte Jowng et
procuratore Wilfoun per mandatum productum citatis.

Per officialem die veneris viij Februarij A.D. M.D.XLVIII.

Sententia Campbell et Wycht.

46. *fol. 506.* Eodem die Sibilla Campbell sponsa legitima Jacobj Wycht petit dictum Jacobum suum sponsum et eo nomine decerni et compelli ad sibi petentj adherendum ac eandem mensa thoro et mutua cohabitatione in omnibus et per omnia pertractandum sicut decet maritum suam sponsam pro eo quod Jacobus in mense Octobris aut eo circa in anno Domini M.D.XLVII. dictam Sibillam pro tunc per verba de futuro debite affidavit ac postea vigore affidacionis huiusmodi dominico proximo sequenti festum conceptionis nostre domine . . . Decembris vltime elapsi matrimonium cum ea in facie ecclesie in presentia plurium fidedignorum publica per verba de presenti legitime contraxit prefatam Sibillam . . . post tempore in mensa thoro et mutua cohabitatione sicut decet maritum suam sponsam pertractando atque eodem maritali affectu adherendo carnali copula inter eosdem interea subsequuta prout latius in articulis super premissis fabricandis liquidabitur Et decreta copia ad respondendum ad octauum et eodem die ad allegandum omnes causas quare premissa minime fieri deberent Parte Campbell et procuratore Waddell citatis Et iudex decreuit dictum Wycht semel personaliter citandum ad omnes actus judiciales cum certificatione quod de cetero citabitur per edicta publica casu quo non comparuerit per procuratorem . . .

SCRIPTA
QUEDAM ORIGINALIA.

xij Julij A.D. M.D.XVIII.

Dispensatio pro Wilhelmo Chefome et Margareta Fresall.

Vniuersis sancte matris ecclesie filiis presentes litteras inspecturis 1.
lecturis et auditoris magister Willelmus Wynchestre apostolice sedis
prothonotarius subdecanus Morauienfis ac reuerendissimi in Christo
patris ac domini domini Andree miseracione diuina Sancti Andree
archiepiscopi totius regni Scotie primatis legati nati ac apostolice sedis
cum potestate et facultate legati de latere per vniuersum ipsum regnum
legati commissarius auctoritate apostolica specialiter deputatus salutem
in omnium saluatore Ex parte dilectorum nobis in Christo Willelmi
Chefome laici et Margarete Fresall mulieris Morauienfis diocesis nobis
oblata petitio continebat quod ipsi ex certis rationabilibus causis desi-
derant inuicem matrimonialiter copulari Sed quia in duplici tertio
affinitatis gradibus inuicem sunt coniuncti ex eo proueniente quod
dictus Willelmus Chefome quandam mulierem Elizebeth Symfone
nuncupatam eidem Margarete tertio affinitatis gradu coniunctam actu
fornicario carnaliter cognouit desiderium eorum adimplere non possunt

absque sedis apostolice dispensatione seu licencia speciali Supplicarij fecerunt humiliter ea propter dicti exponentes eiis super hiis per nos de oportuno remedio prouideri Nos igitur dictorum exponentium supplicationibus annuentes et ad hec per literas prelibati reuerendissimi domini et legati sufficienti apostolica facultate potiti ac super dictorum exponentium petitione per inquisitionem ex fidedignorum testimonio coram nobis productorum juratorum et diligenter examinerum sufficienter instructi comperimus singula gesta et narrata in dicta petitione fore et esse vera dictosque Willelmum et Margaretam in tertio et tertio affinitatis gradibus sibi inuicem attingere ipsamque Margaretam propterea raptam ab aliquo non existere ipsosque abiles ad huiusmodi dispensationis gratiam inuenerimus Idcirco nos Willelmus commissarius iudex et executor auctoritate apostolica nobis commissa et qua fungimur in hac parte prefatos Willelmum Chefome et Margaretam Fresall a generali excommunicationis sententia si quam incurrerunt et ab incestus reatu in forma ecclesie solita et consueta absoluimus iniunctaque sibi pro modo culpe penitentia salutari et aliis que de iure fuerint iniungenda Et demum cum eisdem Willelmo et Margareta ut ipsi impedimentis tertio et tertio affinitatis gradibus predictis non obstantibus matrimonium inter se contrahere et in eo postquam contractum fuerit libere et licite remanere valeant auctoritate apostolica prefata misericorditer duximus dispensandum prout tenore presentium dispensamus prolemque suscipiendam legitimam fore decernimus prout tenore presentium decernimus aliasque atque alia fecimus que de jure facienda dinoscuntur In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes literas siue presens publicum instrumentum exinde fieri et per notarium publicum subscriptum subscribi et publicari mandauimus nostrique sigilli legatie quo utimur iussimus et fecimus appensatione communi Datum et actum apud burgum de Foreis die duodecimo mensis Julij anno Domini M.D.XVIII. iudictione sexta pontificatus sanctissimi in Christo patris ac dominj nostri Leonis diuina prouidentia pape decimi anno sexto Presentibus venerabilibus et discretis viris dominis Nicholao Tullow vicario de Ruthwen Johanne Scherar vicario

de Ardclach Alexandro Mudrayth capellanis ac honestis viris Johanne Forbes Alexandro Tullow et Thoma Crowiplaich cum diuersis aliis testibus ad premissa vocatis pariter et requisitis.

ROBERTUS REID notarius publicus.

Primo die Septembris A.D. M.D.LIV.

Informatio pro extensione facultatum quibus amplianda est legatio archiepiscopi Sancti Andree atque pro extinctione exemptionis concessæ archiepiscopo Glasguenfi reuerendissimo domino Cardinali Sermonete regni Scotie promotori danda vt sequitur.

2. Reuerendissime et illustrissime domine Cum graui diuturnoque bello direptum atque oppressum regnum Scotie per decem annos iam fuerit vt alij bonis omnibus euerfi alij ad summam egestatem redacti ita vt cum gratie que illis a sede apostolica petende essent easdem minime petere aut impetrare possunt partim propter itineris longinquitatem et difficultatem partim propter pecuniarum inopiam sic quod multi suis affectibus obsequentes dum rite non possunt multa quotidie contra canones et ecclesie ritus perpetrent quos nec his temporibus corrigere effet procliue et ita precipites ferri valde perniciosum Cui malo reuerendissimus Sancti Andree archiepiscopus modernus mederi volens et faciliorem viam reperiri vehementer a Sanctitate sua contendit impetrare vt sue legationis facultates que arctis sane finibus continentur auerentur ac amplificarentur ad eum statum et formam quibus archiepiscopi Sancti Andree Scotie primates et legati nati sui predecessores gaudebant et utebantur Cum dictus archiepiscopus nulli predecessorum suorum fide constantia et officio erga Sanctitatem suam et apostolicam sedem cesserit priuilegia a dicta sede apostolica eisdem predecessoribus gratiose concessa integra inuiolataque concedat Et presertim cum permulti illius regni subditi tam propinquis cognationis vinculis sibi inuicem sunt connexi vt vix liceat reperiri coniugem pro viro vel muliere honeste vel generose familie quin sint aliquo consanguinitatis gradu prohibito coniuncti et pro maiori parte in tertio et quarto ac duplici seu multiplici tertio ac cognatione spiritali Quo fit vt multi (ut sunt hominum ingenia semper in vitium procliuia) nulla dispensatione obtenta matrimonium contrahant cum suis consanguineis et forte pollicentur dispensationes

leuare postea mutatis propositis vel querunt diuorcia vel reiiciunt vxores pretextentes defectum dispensationum et quod non suppetunt sibi facultates pro tam arduis dispensationibus a sede apostolica leuandis et interdum compositionibus factis cum nonnullis curialibus frustrantur contrahentes ad biennium triennium seu longius. Sic defectu dispensationum in promptu in ipso initio contractuum multa committuntur inconuenientia et sequuntur diuorcia proles fiunt illegitime dirimuntur affinitates nascuntur discordia sequuntur latrocinia rixe contentiones et cedes que omnia cessarent si dispensandi facultas in his impetrata concederetur legato et quereretur vnusquisque pro sua parte debitam pro matrimonii stabilimento securitatem et ex propinquo eandem leui negotio leuibusque expensis pareret et consequeretur.

Et cum Sanctissimi sacrosanctæque sedis plurimum interesset vt conscientie hominum his laqueis liberentur ne omnino pereant et publica pax inter subditos regni conseruetur videtur ratio in ipsum persuadere Quod vero ad spirituales cognitionem attinet nemo est qui non inhorrescit vbi audierit de grandi pecunie summa que pro tali dispensatione soluenda esset nam hoc nomine deterentur multi vsque adeo vt nonnulli illud impedimentum partim contemnant partim omnino indurati sumptus huiusmodi vel nolunt vel non possunt sufferri Alii vero qui nullis impensis pro liberanda conscientia vellent parcere infordescunt ad multos annos sollicitationem negligentes nec quicquam promouent et partes interim peccato subiacent pecunias pro excessibus soluunt absque vlla mora vel culpa sua quibus si dispensandi facultas esset in partibus sese istis laqueis expedirent Igitur huiusmodi facultates dicto regno in extremis quasi finibus mundi sito non solum vtilis sed necessarie hoc tempore existant cum hec sunt frequentissima apud Scotos incommoda Et quicquid Sanctitas sua in dictum archiepiscopum contulerit penes premissa dabit operam vt id omne in religionis Christiane et sedis apostolice decus redundare videatur.

Preterea archiepiscopus Sancti Andree prefatus cum sit primas totius regni Scotie et legatus natus supplicat humiliter vt exemptio que fuit nuper concessa per Sanctitatem suam moderno archiepiscopo Glasguensi

cum hic erat presens in curia pro se et tota provincia Glasguensi quamdiu vixerat omnino tollatur et reuocetur Propterea quod cum antea esset localis et perpetua fuit per se. re. Paulum papam tertium facta personalis et reducta ad vitam bone memorie Gavini tunc archiepiscopi Glasguensis maxime vero cum eadem apparet surrepticie concessa cum in narratione eiusdem expresse cauetur quod concordia facta inter archiepiscopos Sancti Andree et Glasguensem penes reductionem et extinctionem huiusmodi exemptionis erat vi seu potentia ipsius archiepiscopi pro tempore existentis extorta ad quam perficiendam consensus regis Scocie pro tempore existentis accessit ex quo manifeste constat nihil vi vel potentia fuisse factum cum rex non personas sed rempublicam respicit Et ex eodem instrumento manifeste colligitur predictam concordiam initam fuisse ad remouendum varias et multiplices discordias que vigore huiusmodi exemptionis semper oriebantur et frequenter ad arma deuentum fuit Ad quas simpliciter remouendum et propter commodum ac tranquillitatem reipublice Scotie rex ipse concordie huiusmodi sese interposuit expresse consentiendo et eadem occasio discordie adhuc durat si huiusmodi exemptio archiepiscopo Glasguensi nuper concessa locum habeat Immo non est dubium quin ad arma deueniendum sit et vnitas obedientie et superioritatis in ecclesia Scoticana diuidatur vt Glasguensis archiepiscopus cum suis suffraganeis non agnoscant primatem et metropolitatum regni Sed recta ratio et equitas postulant vt sedes Glasguensis superioritatem sedis primitialis et metropolitane Sancti Andree tam in appellationibus quam aliis superioritatem primatie concernentibus agnosceret Ne si ipsa sedes Glasguensis inique contra subditos suffraganeorum iudicet necessarium est appellare secundo ad sedem apostolicam et sic extra regnum non obstante quod de iure communi potuissent appellationes interponi a Glasguensi sede ad metropolitane sedem Sancti Andree et sic propter longissimas moras et ingentes expensas in reportandis commissionibus a sede apostolica tam victores interim carebunt sententiarum executione suspensa per appellationes quod fieri solet ad quinquennium atque victi et appellantes ipsi defatigabuntur in commissionibus a sede apostolica

leuandis et sic lites ille fierent immortales cum possint intra regnum (sublata huiusmodi exemptione) obtineri intra vnum annum tres conformes sententias primam videlicet apud suffraganeos Glasguenses secundam apud ipsam Glasguensem sedem tertiam apud Sanctum Andream dicti regni primitialem sedem.

Insuper cum magna pars diocesis Glasguensis nuper fuerit heresibus infecta et tam durante vita dicti quondam Gauini ultimi archiepiscopi Glasguensis quam sede vacante maxima scandala contra catholicam fidem perpetrabantur nec in potestate sedis Glasguensis et suorum suffraganeorum erat eorum potentie resistere sed dominus archiepiscopus Sancti Andree modernus metropolitano ac iure primitiali eandem diocesem visitauit et repurgauit malis hominibus heresiarchis In cuius testimonium ipse sua propria persona expugnauit locum de Ochiltre et inde inuito domino eiusdem detruxit ad carceres et vincula quemdam apostatam nomine Macbraire heresiarcham et eiusdem fautores grauib. penis mulctauit et similiter alterum Vallasium nuncupatum in sua heresi perseuerantem in eadem dioecesi Glasguensi natum hereticas opiniones profitentem publica omnium regni ordinum prelatorum conuentione de heresi conuictum et condemnatum curie tradidit seculari ad comburendum et ita curauit heresis pestem puniri quod sedes Glasguensis minime potuit facere que res cum sit notissima probatione vltiori non multum indigens que si esset necessaria omnibus Scotis Rome satis innotescit.

Quibus consideratis vt huiusmodi calamitates a statu ecclesiastico perpetuo abscindantur dictus reuerendissimus archiepiscopus Sancti Andree vehementer desiderat vt dictam decisionem inter archiepiscopos Sancti Andree et Glasguensem accedente maxime consensu Regis Scotorum pro tempore vt prefertur per Paulum papam Sanctitatis sue predecessorem super dictis expositionibus datam firmam et ratam haberi velit Existimans illam ecclesie huius regni et Sanctitatis sue munerisque tuende magnopere interesse illic notum fore quomodo et a quo fit deinceps huius regni res ecclesiastica administranda quoniam monstrum et belua multorum capitum quodammodo dici potest (presertim in spiritu-

alibus) vni regno duo capita preeffe et cruces duas fimul in eodem loco deferre.

Oratque humiliter dictus archiepiscopus vt Sanctitas sua cogitet se nulla alia de causa in animum induxisse vt de ea re maturius cum Sanctitate sua ageret quam quod certi homines qui de fide male audiunt et nonnulli seditiosi ciues illius noue exemptionis expectatione suspensi minorem officij dignitatis rationem habent quam antea consueuerunt contra leges multa temptari audent nec debitam obedientiam suo primati vt antea prestant.

xiii Decembris A.D. M.D.LVIII.

Sententia divorcii Dunbar contra Dunbar.

3. Christi nomine inuocato Nos Hugo Craigie pensionarius de Murthlik commissariusque Morauienfis sedentes pro tribunali in quadam causa ad diuorcium tendente per et inter probam mulierem Margaretam Dunbar sponfam putatiuam honorabilis viri Daud Dunbar filij et apparentis heredis honorabilis etiam viri Roberti Dunbar de Durris aetricem ex vna contra et aduersus dictum Daud reum partibus ab altera Cognoscentes in eadem auditis prius partium petitionibus testium depositionibus necnon receptis iuramentis iudicialiter dictorum Margarete et Daud an nouerunt aut sciuerunt de aliqua dispensacione obtenta seu habita inter eos super gradibus libellatis et articulatis inter eosdem eandem dispensacionem quesitam si que fuit plane per eorum iuramenta negantium ceterisque cause meritis per nos visis inspectis rimatis et ad plenum discussis iurisperitorum communicato consilio et sequuto solum Deum pre oculis habentes eiusque nomine sanctissimo primitus inuocato Per hanc nostram sententiam diffinitiuam quam ferimus in hiis scriptis pronunciamus decernimus et declaramus pretensum matrimonium in facie ecclesie solemnizatum per et inter dictos Margaretam et Daud de iure ab inicio nullum fuisse et inualidum nec vllum de iure

debere sortiri effectum causante impedimento tercii et quarti gradum consanguinitatis in quibus sese inuicem attingunt Propterea eosdem ab inuicem separamus et diuorciamus eisdemque et eorum cuilibet liberam licenciam ad alia vota conuolandi tribuendam dotemque et donacionem propter nuptias si que date fuerant parti restituendas fore et restitui debere nostra sententia adiudicantes Lecta lata et in scriptis pronunciata est hec nostra sententia diffinitiva in loco consistoriali Morauienſi infra ecclesiam cathedralem Morauienſem solito et consueto hora intermedia ad duodecimam ante meridiem aut eocirca die decimo tercio Decembris anno Domini M.D.LVIII. indictione quinta pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Paulj pape quarti anno quinto Presentibus ibidem honorabilibus discretisque viris Roberto Dunbar de Durris Andrea Merſer Andrea Gaderar magistris Alexandro Douglas et Thoma Seres notariis publicis cum diuersis aliis testibus ad premissa vocatis pariterque rogatis Datum sub sigillo nostri officij ac subscriptione nostri scribe notarij publicj subscripti in premissis requisiti per dictos Margaretam et David.

Ita est Joannes Gibſone ſcriba curie consistorialis Morauienſis ac notarius publicus per dictos Margaretam et David in premissis requisitus manu propria.

Y Obligatioun be the Erll of Argyll to manteyne as lachfull the barnis
of Jhone Lawmont and Marjory Campbell. —

We Archibald Erll of Argyll Lord Campbell and Lorne etc. grantis 4.
us þat geif Jhone Lawmovnt zownger of Knokdow and Mariory
Campbell dochter of vmquhill Duncane Campbell lard of Ellane grene
contrakkis þe band of matrimonij accordyng to þe command and law
of God in face of haly kyrk wythowt ane dispensatioun apoun þe
degres of thrid and ferd of consanguinitie nochtwithstanding þat þe
said dispensatioune be nocht gottin nor requerit fra þe pape his legatis
or commissiounaris apoun þe degres abowne expremit we grant ws and

our ayris þat we nor nane uþer in our nayme fall perſchew nor follow þe procreatione and barnis þat God provydis to be gottin of þer bodeis as baſtardis bot to be als lachfull as þe ſaid degres had nocht beyne betwix þame And [gif ony perſewis] þe barnis and procreatione oder maſculine or feminine þat God provydis þame . . . as baſtardis for þe jmpediment of conſanguinitie abowne expremit In þat cais we and our ayris grantis ws till manteyne defend and warand þe ſaid barnis as lachfull as we ma according to law juſtice and equite In vereficatione of þir premis ſis we haif ſubſcrivit þis our preſent wreit with our ſubſcriptione manuell and for þe mair ſecurite hes cawfit our ſeill to be affixit þerto at Dunnowne þe xj day of Oðtober in þe geir of God ane thowſand fyf hundrycht fyfty and nyne geiris.

AR^D. ARGYLL.

I N D E X.

INDEX.

ACHINSONE *contra* Heriot, 119.
 Aldinstoune *contra* Days, 6.
 Alexander *contra* Smyth, 43.
 Allane *contra* Thomsoun, 69.
 Andersoun *contra* Lowry, 64.
 Andro *contra* Hammyltone, 15.
 Annande *contra* Guthrie, 93.
 Anstrothir et Beatoun *contra* Howison, 143.
 Arbuthnot *contra* Maull, 92.

BALCRAIG *contra* Murray, 36.
 Bald *contra* Daile, 32.
 Balfour *contra* Hall, 150.
 Balglawy *contra* Levyingstoune, 16.
 Ballindene *contra* Carriberis, 72.
 Balquhannan *contra* Balquhannis, 142.
 Banerman *contra* Creichtoun, 123.
 Barclay *contra* Lindesay, 100, 104.
 Bathgait *contra* Bell, 66.
 Bayne *contra* Andersoun, 32.
 Beggar *contra* Williamson, 59.
 Berclay *contra* Stewart, 95.
 Betoun *contra* Prestoun, 86.
 Bickertoune *contra* Eldar, 74.
 Biris *contra* Lumisdene, 33.
 Bisschop *contra* Makcartnay, 45.
 Bisset *contra* Lychttone, 88.
 Blacater *contra* Ramsay, 34.

Blackstok *contra* Johnesoun, 67.
 Blak *contra* Robertsone, 14.
 Borthuik *contra* Fentoune, 30.
 Boswell *contra* Amery, 111.
 Boyis *contra* Mortoune, 22.
 Boynd *contra* Meik, 66.
 Brewhous *contra* Bonar, 55.
 Broderstanes *contra* Riddale, 37.
 Broun *contra* Barroun, 45.
 Broun *contra* Pursall, 48.
 Broune *contra* Broune, 97.
 Broune *contra* Crechtone, 151, 152.
 Brovno *contra* Bathcat, 11.
 Brown *contra* . . . . . 78.
 Buchquhannan *contra* Knollis, 18.

CALWART *contra* Gray, 98.
 Chalmer *contra* Riddell, 63.
 Charterhous *contra* Stewart, 89.
 Chesholme *contra* Seytoune, 52.
 Chesome et Fresall, 161.
 Cokburne *contra* Crechtonne, 16.
 Cokrane *contra* Charteris, 102.
 Colwill *contra* Colwill, 40.
 Cornwell *contra* Gourlan, 5.
 Crag *contra* Gordone, 118.
 Cragy *contra* Murray, 97.
 Craufurd *contra* Craufurd, 42.

- Creichtoune *contra* Hering, 6.
 Creichtoune *contra* Lyntoune, 77.
 Crichtoune *contra* Broune, 151, 152.
 Cullace *contra* Gordoun, 103.
 Cunnyngghame *contra* Auchinlek, 73.
 Cunnyngghame *contra* Swyntoun, 18.

 DENNOME *contra* Proband, 69.
 Dikesoun *contra* Balfour, 37.
 Dischingtoun *contra* Smytht, 127.
 Doby *contra* Lowry, 43.
 Douglas *contra* Martyn, 29.
 Dudop *contra* Creichtoun, 119.
 Dunbar *contra* Dunbar, 168.
 Dunbar *contra* Episcopum Rossensem, 148.
 Dunnyng *contra* Dunnyng, 101.
 Dunnyng *contra* Moncreiff, 92.

 ECKILLIS, Conuentus de, *contra* Martyn, 145.
 Edmonstone *contra* Logane, 17.
 Edmonstoun *contra* Moncreif, 62.
 Edmonstoune *contra* Ker, 28.
 Eldar *contra* Portuis, 19.
 Elphinstoun *contra* Comitum de Mortoun, 124.
 Elphinstoune *contra* Dischingtoun, 112.

 FENTONE *contra* Andersoune, 35.
 Fergusoun *contra* Saltoun, 38.
 Flemyng *contra* Moir, 102.
 Forbes et Innes *contra* Keytht, 146.
 Forestar *contra* Abirnethy, 63.
 Forret *contra* Ynglis, 101.
 Fortoun *contra* Cokburne, 25.
 Foular *contra* Gradane, 54.
 Furde *contra* Sandersoun, 35.

 GAIRDIN *contra* Lammye, 84.
 Galloway *contra* Cok, 99.
 Gardinar *contra* Wilky, 27.

 Ged *contra* Marschall, 83.
 Geddes *contra* Boyis et Heriot, 133.
 Geddes *contra* Pistores, 135.
 Geddy *contra* Simpsoun, 110.
 Gib *contra* Hoppringill, 65.
 Gordoun *contra* Suthirlande, 149.

 HAITLIE *contra* Ormistoun, 24.
 Haitlie *contra* Fokart, 38.
 Haitly, Johannis, de Molestanis, 125.
 Haliburtonne *contra* Gray, 94.
 Haliburtonne *contra* Drummoune, 96.
 Halkerstoun *contra* Stewart, 121.
 Halket *contra* Knollis, 5.
 Halyday *contra* Makesone, 48.
 Hammyltoun *contra* Hering, 58.
 Harlabankis *contra* Bell, 132.
 Hay *contra* Schaw, 51.
 Hector *contra* Haw, 13.
 Hepburne *contra* Levingstone de Calendar, 3.
 Heryng *contra* Sympsoun, 44.
 Horner *contra* Croill, 91.
 Hum *contra* Wallace, 24.
 Hume *contra* Smytht, 120.

 JAMIESOUN *contra* Broune, 91.
 Johnesoune *contra* Eldare, 21.
 Jossey *contra* Pay, 12.

 KER *contra* Hume, 35.
 Ker *contra* Morisoun, 127.
 Keringtoun *contra* Brus, 138.
 Kincragy *contra* Johnesoun et alios, 134.
 Kinloch *contra* Ramsay, 81.
 Kinlocht *contra* Powre, 87.
 Kylboy *contra* Jak, 56.
 Kyncragy *contra* Conuentum de Pettin-
     weme, 129.
 Kyncragy *contra* Waik, 132.

LAUDER *contra* Logirane, 34.
 Lauder *contra* Scott, 105.
 Lawmont et Campbell, 169.
 Leitht *contra* Elphinstoun, 26.
 Leirmointh *contra* Grenescheles, 47.
 Lermouth *contra* Carnis, 20.
 Libertoun, Parrochiani de, *contra* Sander-
 soune, 136.
 Lindsay *contra* Herkess, 33.
 Loch *contra* Young, 9.
 Logy *contra* Dauidson, 55.
 Lyn *contra* Episcopum Dunkeldensem, 144.

MACGILL *contra* Prestoun, 141.
 Mailvill *contra* Hepburne, 11.
 Manderstone *contra* Skeill, 50.
 Manis *contra* Crag, 49.
 Marche *contra* Steuensoun, 65.
 MARGARETA REGINA *contra* Henri-
 cum Steward dominum Mathuen, 60.
 Mathesoun *contra* Makraith, 144.
 Maxwell *contra* Episcopum Orchadiensem,
 149.

Mertyne *contra* Dick, 13.
 Mertyne *contra* Geddes, 15.
 Michell *contra* Borthwik, 64.
 Millar *contra* Watsonne, 90.
 Moncreif *contra* Dundas, 106.
 Mowbray *contra* Smytht, 71.
 Mur *contra* Greenlaw, 17.
 Murheid *contra* Murheid, 77.
 Mutto *contra* Mortoun, 112.
 Myrtounne *contra* Forsyth, 88.

NEILSOUN *contra* Broune, 46.
 Nesbet *contra* Hog, 73.
 Nesbit *contra* Somerwell, 125.
 Nesbit *contra* Wolff, 31.
 Newtounne *contra* Liddall, 10.

OGISTOUNE *contra* Irrevyng, 99.
 Oliphant *contra* Lesley, 107.

PILMUR *contra* Priorissam de Eklis, 128.
 Piper *contra* Oliphant, 100.
 Pitcairne et Lowell *contra* Episcopum
 Brechinensem, 147.
 Preston *contra* Sinclair, 117.

Quhite *contra* Ewinsoun, 70.
 Quhitt *contra* Pitcairne, 85.

RAMSAY *contra* Blakater, 41.
 Ramsay et Gardner *contra* Cok, 62.
 Ramsay *contra* Makclayn, 66.
 Ramsay *contra* Watsonne, 113.
 Ranetoun *contra* Creichtoun, 57.
 Rantone *contra* Hume, 120.
 Rattray *contra* Keyr, 82.
 Robesone *contra* Nesbit, 4.
 Robesone *contra* Melross, 12.
 Rouch *contra* Louranstounne, 15.

SANCTI ANDREE, Archiepiscopus, *contra*
 Comitem de Bothwell, 130.
 Sandelandis *contra* Somerwill, 57.
 Schaw *contra* Dauson, 53.
 Schort *contra* Richertsounne, 29.
 Schoriawod *contra* Hume, 131.
 Scot *contra* Turnebill, 70.
 Scot *contra* Mychell, 10.
 Scot *contra* Wauch, 22.
 Sermonetus, Cardinalis, 164.
 Seytone *contra* Grahame, 8.
 Sibbald *contra* Milis, 93.
 Sleicht *contra* Zule, 39.
 Smytht *contra* Done, 59.
 Someruill *contra* Seytone, 74.
 Somerwell *contra* Hepburne, 7.

Spens *contra* Hammiltoun, 38.
Stewart *contra* Mathesoun, 75.
Stewart *contra* Forester, 137.
Stewart *contra* Gilbert, 140.
Stewart *contra* Hamyltoun, 41.
Striueling *contra* Striueling, 68.
Symson *contra* Smyth, 8.

TAILLIEFER *contra* Weyr, 25.
Tait *contra* Elder, 53.
Thomson *contra* Zoung, 61.
Trotter *contra* Wilson, 42.

Trumbull *contra* Hay, 107.
Turnbull *contra* Forrest, 19.
Tyndall *contra* Douglas, 23.

WARDLAW *contra* Perdow, 14.
Watt *alias* Mill *contra* Mog, 87.
Wilson *contra* Crumby, 36.
Wilson *contra* Methreim, 56.
Wilson *contra* Schaw, 30.
Wode *contra* Comitissam de Buchane, 50.
Wolff *contra* Cockburn, 27.
Wrycht *contra* Wallace, 84.

